

240 215 3500 125
DISSERTATIONES
HISTORICO-SCRIPTURISTICÆ

^{De}
VATICINIO JACOBI, Genes. 49,
Septuaginta Hebdomadibus Danielis. c. 9.
Sibyllarum Oraculis, & celebri Flavii Josephi
de Christo Testimonio.

^{Cum}
Conclusionibus Selectis
^{Ex}
UNIVERSA THEOLOGIA
SCHOLASTICA,

^{Quas}
Præfide P. GABRIELE MARIA SCHENCK
Ordinis Servorum B. M. V. SS. Theologiæ
Lectore Ordinario,

Defendendas suscepit
F. ALEXIUS MARIA PLANCK
Ejusdem Ordinis & Studii

In Ecclesia ad D. Josephum Oeniponti
Mensis Aprilis Anno M. DCC. XLVIII.
Horis consuetis.

Ex Ducali Campidonensi Typographeo, per Andream Stadler.

DISSERTATIONES
HISTORICO-SCHOLASTICAE

VATICANO JACOBI GONZALEZ

Septuaginta Hebraeorum
Syllabus Graecus, & eorum
de Christo Testimonium

Conclusionibus Selectis

UNIVERSA THEOLOGIA
SCHOLASTICA

Tractatus P. GABRIELIS MARIAE SCHEINCK
Ordinis Servitorum B.M.V. SS. Theologiae
Lectore Ordinarii

F. ALEXANDER MARIA PLANK
Theologiae Ordinarius & Sacerdos

In Ecclesia ad D. Josephum Gonipontii
Mense Aprilis Anno M. DCC. XLVIII.

Ex Buchs Can. Joannis Typogr. in Stadler

APPROBATIO THEOLOGICA.

QUæ in his tribus Dissertationibus Historico-Scripturistis tractantur, nihil sanctæ Fidei dissonum, nihil bonis moribus adversum continent, sed ampla eruditione, ac sanioris critices principiis referta fundatas scripturæ interpretum sententias, Patrumque auctoritatem magna soliditate, nec minori perspicuitate, ac prudentia propugnant: dignissima proinde censui, quæ doctissimis lucubrationibus à Clarissimo Authore antehac editis jungantur, & ad literarum ornamentum, ac literatorum commodum lucem publicam aspiciant. Oeniponti 8. Februarii Anno 1748.

Sebastianus Hundertpfund S. J. SS. Th. D. ejusdemque in Specul. Prof. Ord. ac p. t. S. Facult. Decanus.

F A C U L T A S.

A. R. D. Vicarii Generalis Provinciæ Germanicæ.

Dissertationes istæ Historico-Scripturistæ DE VATICINIO JACOBI, SEPTUAGINTA HEBDOMADIBUS DANIELIS, SIBYLLARUM ORACULIS, & CELEBRI FLAVII JOSEPHI DE CHRISTO TESTIMONIO, quia à Theologis, quibus id commisimus, revisæ, nec aliquid doctrinæ Fidei, & bonis moribus adversum continent, ut typis mandari possint, præsentibus facultatem impertimur. Dat. in Conventu nostro Divæ Virginis Lauretanæ in Hungaria die 3. Mensis Februarii A. 1748.

P. F. Bertholdus Maria Ermblich, Ord. Serv. B. V. M. SS. Theol. Lector, Definitor perpetuus, ac p. t. per Provinc. Germanicam Vicar. Gen.

APPROBATIO THEOLOGORUM ORDINIS.

Dissertationes Historico-Scripturísticas, ceu quoddam trinum perfectū, non absque singulari intellectus voluptate perlegi, easque dignissimas esse censeo, ut typis mandentur, ac cuius solidā eruditionem amanti genio, atque ingenio magnopere commendentur, quæ sicut lux luci majorem splendorē, ita & illæ admodū perito Authori ampliorem aliunde fat celebris Nominis honorē afferre valebunt. Oeniponti die 20. Jan. Anno 1748.

P. Joannes Nepomucenus Maria Gienger S. Ord.
Serv. B. M. V. SS. Theologiæ Lector, Venerab.
Conventūs ad S. Josephum p. t. Prior. m. p.

Dissertationes hasce Historico-Scripturísticas, uti omnibus Sacrationis critices Regulis consonas, sic nec Orthodoxæ Fidei, nec Christianis moribus dissonas reperi. Continent insuper præclaram Viri illius Doctissimi, cujus operâ, & studiō in lucem prodeunt, Historiæ, ac Scripturæ notitiam, atque solidissimam materiarum satis reconditarum explanationem. Sicut proin multis illas scio esse in Votis, ita auguror omnibus, quotquot easdem legerint, fore in deliciis. Igitur tum ad ostensionem veritatis, tum ad commendationem Authoris perquam eruditi, qui per complura jam opuscula Orbi litterato innotuit, meritò publicis dandas esse typis existimo. Oeniponti die 24. Jan. 1748.

P. Zacharias Maria Rathgeb S. Ord. Serv. B.
M. V. SS. Theol. Lector, nec non in Eccl.
D. Virg. Præsentatæ Concionat. Ord.

Elen-

Elenchus Dissertationum.

DISSERTATIO I.

De Vaticinio Jacobi. Gen. 49.

Articulus I. Proponitur Vaticinium, per quod Messiam, & tempus Adventus ejus designari, idque in Christo Jesu Nazareno adimpletum fuisse ostenditur.

Articulus II. Cardinalis Cajetani sententia expenditur, qui in hoc Vaticinio non Regni Judaici finem, sed perennitatem significari opinabatur.

Articulus III. Opinio Origenis, aliorumque, qui sceptrum in Juda per Assamonæos ad Herodis usque tempora permansisse existimabant, non videtur verosimilis.

Articulus IV. Danielis Huetii, & P. Bernardi Lamy sententiæ circa dictum Jacobi Oraculū ad trutinam vocantur.

Articulus V. Neque in Synedrio (vulgò Sanhedrim) sceptrum Judaicum, supremæque gubernandi potestas ad Messiae usque adventum, & tempora Herodis censendum est perseverasse.

Articulus VI. Herodes, sub quo Christus natus est, fuit alienigena.

Artic. VII. Ut Vaticinii eventus cum veritate historiæ conveniat, opinamur per SCEPTRUM non solum Regiā, seu

Monarchicam, sed quamlibet supremam Reipublicæ administrandæ potestatē, atque per JUDAM non solā hujus Nominis tribum, sed totā Judæorū Nationem intelligendā esse, cum aliqua tamē singulari tribus Judæ prærogativa.

Articulus VIII. Rejiciuntur Judæorum figmenta, quibus luculentum hoc de Messiaē adventu Vaticinium aliò conantur detorquere.

D I S S E R T A T I O II.

De septuaginta Hebdomadibus Dan, c.9. v.24.

Articulus I. Operosa est hujus Vaticinii, quod proponitur, Discussio.

Articulus II. Textus Vulgatæ ab Hebraico in substantia non discrepat. Hebdomadæ verò in Vaticinio allegatæ sunt Hebdomadæ annorum.

Articulus III. Daniel non tantum inter Hagiographos, sed etiam Prophetas numerandus. Voluminis ejusdem, prout hodie continetur in Canone, veritas, & Antiquitas ostenditur, & à quorundam ineptis cavillationibus vindicatur.

Articulus IV. Hæc Prophetia Messiam respicit, atque in Jesu Nazareno fuit adimpleta, adeoque non de alio quocunque intelligi potest, aut debet.

Articulus V. Per Christum, de quo Angelus ad Daniele

in

in Vaticinio septuaginta Hebdomadum malè , ac ineptè intelligitur Cyrus, aut Agrippa junior: Jesus Josedec Sacerdos Zorobabel, vel ipsum Sacerdotium.

Articulus VI. Marshami vana hujus Vaticinii de septuaginta Hebdomadibus Paraphrasis refellitur.

Articulus VII. Harduini, & Augustini Calmet expositiones ad trutinam vocantur.

Articulus VIII. Quædam Hebræorum sinistræ hujus Vaticinii interpretationes rejiciuntur.

Articulus IX. Ut septuaginta Hebdomadarum initium ritè statuatur, computandæ non sunt ab edicto Regis Cyri anno Regni primo, aut ab edicto Darii Hystaspis, aut ab eo, quod tulit Artaxerxes anno Regni septimo, sed ab illo edicto quod tulit idem Artaxerxes dictus Longimanus anno Regni sui 20.

Artic. X. Mortem Christi in Dimidio Hebdomadis septuagesimæ contigisse ostenditur, si Exordium computandi ducatur ab anno 20. Artaxerxis Longimani, quo Nehemiæ per edictum Regium potestas facta est Urbis ædificandæ.

DISSERTATIO III.

De Sibyllarum Oraculis, & celebri Flavii

Iosephi de Christo Testimonio.

Articulus I. De Nomine, Regione, & Numero Sibyllarum, variisque de earundem Oraculis opinionibus. Ar-

Articulus II. Authoritate Sanctorum Patrum conficitur ex-
titisse Sibyllas, quæ pro Christo, ejusque adventu, aliis-
que fidei mysteriis aliquando Oracula ediderunt.

Articulus III. Critici non nunquam Heterodoxorum opi-
nionibus plus tribuunt, quàm SS. Patrum authoritati.

Artic. IV. Argumenta pro Sibyllarum Veritate Oraculorum.

Artic. V. Non sufficiunt Blondeli, Dupini, aliorumque
criticorum Argumenta ad evertendam antiquissimam tra-
ditionem de Sibyllarum Oraculis.

Artic. VI. Sibyllarum Oracula non fuere à quodam Judæo
tempore Pompeii, neque à Christiano, primo, vel secun-
do Christi Sæculo conficta, ac supposita.

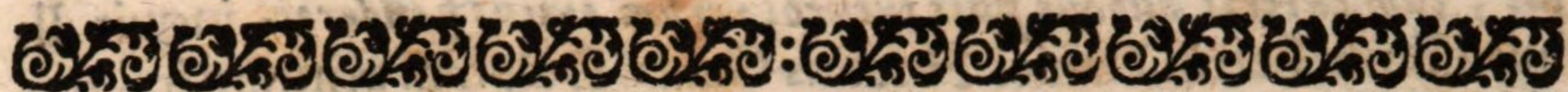
Artic. VII. Sibyllarum Oracula octo libris comprehensa,
quæ defacto in Bibliotheca Patrum continentur plurimis
in locis corrupta, atque interpolata sunt.

Artic. VIII. Testimonium Flavii Josephi de Christo secun-
dum æquæ, moderatæque Critices præcepta perpenditur.

Artic. IX. Autographum est celebre de Christo Flavii Jo-
sephi Testimonium, quem etiam Christum ut verum Mes-
siam agnovisse ostendimus, licet veram Religionem nun-
quam susceperit.

Artic. X. Et ultimus. Argumenta Criticorum nequaquam
sufficiunt ad Ecclesiam à possessione hujus testimonii tot
sæculis continuata dejiciendam.

DIS-

DISSERTATIO I.

De Vaticinio Jacobi. Gen. 49.

Non auferetur Sceptrum de Iuda , & Dux de femore ejus , donec veniat , qui mittendus est , & ipse erit expectatio gentium.

ARTICULUS I.

Proponitur Vaticinium , per quod Messiam , & tempus adventus ejus designari, idque in Christo Jesu Nazareno adimpletum fuisse ostenditur.

Astissimæ non minùs eruditionis, quàm difficillimæ expositionis præsentis dissertationis est Argumentum , quod à foro quoque Theologico non est alienum: Theologi siquidem est invictis rationibus , apertisque sacrorum Vatum oraculis adventum Messiaë demonstrare. Inter omnia autem sacri Codicis Vaticinia , quæ Messiaë adventum portendunt, ejusque venturi tempus designant , celebratissimum quidem , sed explicatu simul difficillimum est hoc , de quo in præsentì uberiùs disserere statuimus, Jacobi Oraculum : *Ex omnibus : quæ in Scriptura sacra venturi Christi prænuntia exstant Oracula , ut splendidum maximè , ac illustre : ita controversiis , & disputationibus vexatissimum illud est , quod Judæ filio moriens Jacob edidit ,*

Huetius in
Demon. E-
vang. Prop.
9. c. 4. n. 1
fol. 333. E-
dit. Parif.

dit, cum cæteris quoque filiis futuros rerum exitus panderet, inquit Illustriſſimus Petrus Daniel Huetius Gallia Delphini primùm in litteris Informator, dein Abrincensium Episcopus in suis eruditissimis Demonstrationibus Evangelicis.

Genes. c. 49.
v. 8. 9. 10.
11. 12.

Jacob itaque Patriarcha morti proximus convocatis filiis, annuntians illis, quæ in novissimis temporibus eventura erant, Judam sic alloquitur: *Juda te laudabunt fratres tui: manus tua in cervicibus inimicorum tuorum, adorabunt te filii Patris tui. Catulus Leonis Juda: ad prædam fili mi ascendisti: requiescens accubuisti ut leo, & quasi leona, quis suscitabit eum? Non auferetur sceptrum de Juda, & Dux de femore ejus, donec veniat, qui mittendus est, & ipse erit Expectatio gentium. Ligans ad vineam Pullum suum, & ad vitem, ô fili mi, asinam suam, lavabit in vino stolam suam, & in sanguine uvæ pallium suum. Pulchriores sunt oculi ejus vino, & dentes ejus lacte candidiores.*

Bern. Lamy
App. Chron.
p. 2. c. 3
fol. 134. E-
dit. Venet.

Primis illis verbis: *Juda te laudabunt fratres tui* Jacob prænuntiat tribui Judæ dignitatem, & Imperium in cæteras tribus. Ducit omen à Nomine *Juda*, quod laudem, & celebrationem denotat: In his enim verbis, ut animadvertit P. Bernardus Lamy sacrae linguae peritissimus in suo apparatu Chronologico; Paranomasia est, inter *Jehouda*, & *Jodoucha*, qualis ista apud Matthæum: *tu es Petrus, & super hanc Petram &c.* Atque hæc, quæ historicè de Juda dicta sunt, prophetico spiritu Christum adumbrant, & in ipso impleta fuere: tum cum laudatus est, & quotidie laudatur à Christianis, quos loco fratrum se habere Christus ipse declarat, cum quoque ipsi datum est Nomen, quod est super omne Nomen: tum cum supremus adorationis cultus ipsi exhibitus fuit, juxta istud Regii Psaltis, & adorabunt eum omnes Reges terræ, omnes gentes servient ei. Quod revera in Christo adimpletum legimus, cum à Magis, seu Regibus in cunis adoratus fuit: tum denique, quia cervices inimicorum vel cædit, vel sub jugum mittit, juxta illud Apostoli: *Expolians principatus, & potestates traduxit confidenter palam triumphans illos in semetipso.*

Math.
v. 50.

32.

Psalms.
v. 11.

71.

Ad Colof. 2.
v. 15.

Catu-

Catulus leonis Juda, ad prædam, fili mi, ascendisti: requiescens accubuisti ut leo, & quasi leæna, quis suscitabit eum? Patriarcha vaticinando his verbis comparat Judam primùm Catulo, dein adulto leoni, denique leænæ, quæ utroque terribilius furit: qua figura indicantur res à tribu Juda gerendæ, & hujus tribûs incrementa, donec ei regnum Israël proprium deferretur: scilicet Jacob videbatur sibi filium suum capta præda victorem, prout fert textus Hebræus. *A præda fili mi ascendisti, incurvavit se, & cubavit sicut leo major, quis suscitavit eum?* Juda, inquam, videbatur Patri suo similis leoni, qui captæ prædæ, quam inter crura recondit, accubuit. Quis, ut prædam ei eripiat, audeat eum impunè excitare? Quod rursus Christo convenit, cujus de manu nemo rapere poterit oves, quibus spoliavit Principem hujus mundi, & quas suas fecit, ideò in Apocalypsi dicitur leo: *vicit leo de tribu Juda: ascendit ad prædam Christus, cum ex orci faucibus ac dæmonum tyrannide humanum genus eripuit. Requiescens accubuit.* Quando mortuus, & corpus ejus in sepulchro per tres dies reconditum fuit. *Quis suscitabit eum?* quasi diceret: non alterius, quàm sua, & Patris potestate poterit ad vitam revocari. Apoc. c. 5.

“Non auferetur sceptrum de Juda, & Dux de femore ejus donec veniat, qui mittendus est, & ipse erit expectatio gentium.” Textus hebraicus habet: “non recedet virga de Juda, & legislator (juxta versiones alias) qui facit potestatem Princeps de inter pedes ejus, usquequo veniat siloh, seu qui mittendus est, & illi congregatio populorum.” Quæ verba manifestè Messiam respiciunt, ejusque venturi tempus designant. Quis enim Ille, qui mittendus? quis expectatio gentium? nisi Messias? tunc ergo hoc Jacobi oraculo Messias mittendus promittitur, ac prænuntiatur, cum sceptrum, & suprema gubernandi potestas à Juda ad alienigenam transfertur. Translatum autem est sceptrum, & suprema potestas Judæ ad Herodem Ascalonitam alienigenam, cujus Regni anno trigesimo sexto exeunte natus est Christus, ut ostendimus in dissertatione nostra Chronologica, de annis Nativitatis, Baptismi, & mortis Christi, & uberius hac in dissertatione demonstrare conabimur.

Pſalm.
v. 3.

44.

“Ligans ad vineam pullum suum, & ad vitem, ô fili mi, asinum suum: lavabit in vino stolam suam, & in sanguine uvæ pallium suum. pulchriores sunt oculi ejus vino, & dentes ejus lacte candidiores.” Hæc verba allegorica significatione Christum adumbrant, qui se ipsum vitem appellat Joannis 15. v. 1. & asinâ vetus Hierosolymam ingressus est juxta Zachariæ vaticinium. in vino autem, seu sanguine totum corpus suum lavit, cùm in Ara Crucis pendebat: postrema vaticinii verba jure quoque Christo adaptari possunt: qui *speciosus forma præ filiis hominum*, in sacris paginis deprædicatur; quod quidem non tam de oris venustate, quam de virtutum splendore est intelligendum.

Gen. 18. v.

18.

Pſalm. 71.

v. 11.

Isaia 11. v.

10.

Michæ 4.

v. 1.

Aggæi 2. v. 8.

Exodi 4. v.

12.

Isaia 16 v. 1.

Mathæi 11.

v. 3.

Ad Heb. 10.

v. 37.

Atque hæc obvia est hujus vaticinii expositio, majora jam, magisque ardua sunt indaganda. Quæ omnia suo ut fiant ordine, hic loci præprimis id manifestum reddere proposuimus hoc Jacobi oraculo Messiam designari: & verò duo isti characteres à Patriarcha expressi: *Qui mittendus est: aut venturus est: itē qui erit expectatio gentiū: Messia adeò proprii sunt*, ut nemini alteri adaptari possint: in Messia enim *benedicendæ sunt omnes nationes terræ: omnes gentes servient ei: Ipsum gentes deprecabuntur: fluent ad eū populi: veniet desideratus cunctis gentibus.* Messias præterea per excellentiam quasi, & Antonomasiā *mittendus* dicitur in scripturis; eo quòd ardentius à Patriarchis, & Prophetis exoptaretur: *Mitte, quem Missurus es: Emitte agnum Domine Dominatorem terræ.* Hinc discipuli Joannis à Christo solliciti sciscitantur: *Tu es, qui venturus es, an alium expectamus?* Denique: *Adhuc modicum, qui venturus est, veniet; & non tardabit:* quæ verba ex 2do Capite Prophetæ Habacuch deprompta sunt.

Apertius adhuc redditur hoc Vaticinium Messiam respicere, si hæc vox *Siloh*, donec veniat *Siloh*, quæ in hebraico textu legitur, expendatur, ex quacumque enim radice derivetur; uni Messia designando tribuitur: si enim hæc vox *Siloh* deducatur à verbo, quod significat *mittere* sicut interpretatur S. Joannes c. 9. v. 7. *Vade, lava, in natatoria Siloë, quod interpretatur missus*, & prout reddit Vulgata nostra: *donec veniat, qui mittendus est:* appositè omninò Messiam designat, qui ex mox probatis *mittendus*, aut *venturus* per excellen-

tiam

tiam dicitur. Textus Samaritanus hanc vocem *Siloh* deducit à verbo, quod significat *pacificum*. *Non auferetur Sceptrum de Juda, & Dux de vexillis ejus, donec veniat pacificus, & ad ipsum congregabuntur populi*: quàm aptè autem hoc modò pariter Messias designatur! ipsi siquidem à Prophetis pax, & tranquillitas tanquam proprium insigne tribuitur: à Vate, & Psalmista Regio: *Orietur in diebus ejus Justitia, & abundantia pacis.* juxta Isaiam vocabitur nomen ejus *admirabilis, Consiliarius, Deus fortis, Pater futuri sæculi, Princeps pacis, multiplicabitur ejus Imperium, & pacis non erit finis.* & Michææ 5. ubi Messias apertè describitur: v. 5. dicitur: *Et erit iste Pax.* Apud Daniele quoque Pacificum, ac perenne Messiaë describitur Regnum: *Potestas ejus potestas æterna, quæ non auferetur, & regnum ejus, quod non corrumpetur.* Psal. 71. v. 7.
Isaia 9. v. 6.
Dan. c. 7.
v. 14.

Septuaginta Interpretes, multiq̃ue ex SS. Patribus hanc vocem *Siloh* sic reddunt: *donec veniant, quæ reposita sunt ei*: aut ut alii vertunt: *donec veniat, cui repositum est*: aut: *quod repositum est*: aut: *is, cujus est illud.* (nempe Regnum) Etiam hunc in modum Messias apertè designatur: qui finis est, & complementum omnium earum Promissionum, quibus Deus futurum spondit, ut in semine Abrahamæ, Isaac, & Jacob omnes cognationes terræ benedicerentur, & Reges de lumbis Jacob egrederentur, sicut disertè exponit Eusebius. In Syriaca quoque interpretatione Messias significatur, & oraculum sic redditur: *Non deficiet sceptrum de Juda, & expositor de inter pedes ejus, donec veniat is, cujus est illud* (nempe Regnum) & ipsum expectabunt gentes. Arabica verò sic habet: *non præteribit Virga de Juda, & Legislatores de sub Imperio ejus, donec veniat is, cujus ipse est, & ad quem congregabuntur populi.* Euseb. lib. 8.
demonst. E.
vang. c. 1.

Nolim equidem in præsentī decernere, quænam ex omnibus istis interpretationibus ad textum primigenium propinguius accedat, nostro id satis est instituto, si per quamcumque earum Messias designatur. Quod apud veteres Judæos adeò certum erat, ut per vocem *Siloh* Messiam significari minimè dubitarent. Thargum Onkelos sic habet: *Non auferetur habens Principatum à Domo Judæ, neque scriba à filiis filiorum ejus, donec veniat Messias, cujus est Regnum,*

& ei obediunt populi. Thalmud Babylonicum tractatu *Sanhedrim* c. 11. *Quodnam*, inquit, *nomen Messiae?* *Siloh nomen ejus, quia dicitur: donec veniat Siloh.*

Nihil itaque manifestius, nihil certius, quam per hoc Vaticinium Jacobi Patriarchæ Messiam designari: hoc autem in **CHRISTO JESU** Nazareno & quidem eo ipso determinato tempore, quo in hoc mundo apparuit, adimpletum fuisse: ejusdem historiam cum Prophetiis conferenti prudenter dubitandi sanè nullus potest superesse locus.

Eo ipso siquidem tempore impleri debebat, ac re ipsa impletum est Jacobi Vaticinium, quo constat Regnum, seu Sceptrum ac supremam gubernandi potestatem de Juda sublatum in Externum, seu Alienigenam fuisse translatum, & totam Judæorum gentem non amplius sui Juris, sed Romanis tributariam fuisse, vitæ, ac Necis, seu Gladii Jus amisisse, ac non nisi precario ei facultatem derelictam suis vivendi Legibus, quo autem tempore Christus Jesus Nazareus verus Messias de Virgine juxta Isaïæ oraculum natus mundo illuxit: Sceptrum seu Regnum de Juda sublatum fuerat, & ad Herodem Alienigenam à Romanis transmissum, Gens tota Judaica sui Juris amplius non erat, sed Romanis per Pompejum subacta tributa pendebat, nec jus Gladii, seu vitæ, ac necis amplius retinuit, fatentibus ipsis Judæis tempore Passionis Dominicæ, sibi non licere quemque interficere, denique non nisi precario facultatem obtinuit suis ritibus, ac legibus vivendi; manifesta itaque conclusione deducitur Messiam jam venisse, illum non esse alium, quam Christum Jesum Nazarenum. Quod vel exinde adhucdum apertius ostenditur, si Vaticinia omnia de Messia in veteri Testamento cum Historia Evangelica conferantur: atque inter utrumque Novum scilicet, & vetus Testamentum ducatur Parallelum, quod præsentis nostri Instituti non est: sed hac de re videri merentur laudatus Daniel Huetius in suis *Demonstrationibus Evangelicis*: Antonius Boucat in *Theologia Patrum*: & novissimè Joannes Baptista Sandi in suis *Dissertationibus Dogmaticis de Trinitate, & Incarnatione*. Quia verò ipsi Authores Christiani, hoc in Vaticinio demonstrando, ac expo-

Daniel Huetius in demonstrationibus Evangelicis præsertim 8 & 9. Joan. Bapt. Sandi Dissert. Dogm. Veter. lib. 3. 1746.

exponendo varias in partes abeunt, Judæi verò præsertim juniores in illo Messiam intelligi pertinaciter negant, duo videntur mihi esse præstanda, ac inprimis expensis, ac in trutinam vocatis aliorum circa modum explicandi hoc Vaticinium opinionibus, mens nostra erit exponenda. Dein verò Judæorum hoc Vaticinium finistros in sensus detorquentium commenta sunt refutanda.

A R T I C U L U S II.

Cardinalis Cajetani sententia expenditur, qui in hoc Vaticinio non Regni Judaici finem, sed perennitatem significari opinabatur.

Cardinalis Cajetanus contra Communem SS. Patrum, atque etiam veterum Judæorum, ac interpretum sensum existimabat, hoc Vaticinio : *non auferetur sceptrum de Juda, donec veniat, qui mittendus est &c.* non Judaici Sceptri, & Dominatûs everisionem, sed continuationem potius, atque perpetuitatem à Messia obventuram prædici, atque illud hebraicum vocabulum, quod exponitur in vulgata *Donec*, non cessationem, sed continuationem, perpetuitatēque Imperii denotare, ita ut hunc sensum textus faciat : *Non auferetur Sceptrum à Juda : & Dux de inter pedes ejus, quando veniet Siloh.* non *donec* veniet Siloh. hanc quoque sententiam Cajetani amplexus est quidam Anonymus hebraicis litteris eruditus ab Isidoro Claro commemoratus. Illustrissimus, ac sæpè laudatus Daniel Huetius hanc sententiam, quam strictim proposuit Cajetanus pluribus illustravit, ac confirmavit exemplis tum ex sacra, tum prophana historia petitis.

Cajet. in Genes. 49 v. 10.

Clar. in Genes. 49. v. 10.

Huetius in Demonstr. Evang. prop. 9.

Jam diu (verba sunt prælaudati Authoris) monuerunt nos doctissimi librorum sacrorum Expositores vocem, quam habet hebraicum exemplar, quamque dictione *Donec* reddit vulgatus Interpretres, septuaginta verò senes vocabulo *ios* non semper finem, &

& cessationem ejus rei notare , de qua fit sermo , sed ejus non-
 nunquam continuationem cum interventu alterius , cui dictio *do-*
Gen. 8. v. 7. *nec* adjungitur : sic octavo Geneseos de Noetico corvo , *non re-*
vertebatur , donec siccarentur aquæ super terram : an ergo , postquam
 siccatae sunt aquæ , corvus reversus est ? minimè verò. itaque *ro*
Donec nunquam reversum corvum significat ne post siccatas qui-
 dem aquas. sic 28. Geneseos Jacobo ait Deus : *Nec dimittam te ,*
Genes. 28.
v. 15. *donec fecero , quod locutus sum tibi* : an postquam ea fecisset Deus ,
 Jacobum deserturus erat ? neutiquam sanè sed Interpretum om-
 nium consensus est , auxilii Divini Jacobo exhibendi hìc perpetui-
Job. 27. v. 5. tatem sponderi. sic in libro Jobi : *Donec deficiam , non recedam ab*
innocentia mea : an cùm defecit Jobus , innocens esse desiit ?
 Multa quoque in eam sententiam collegit Hieronymus , quibus
Hieron. adv.
Helvid. c. 3. impii Helvidii obtrivit hæresim , & veram sententiam celeberrimi
 hujus loci defendit , in quo de Josepho , & Maria ita differit Mat-
Matth. 1. v.
15. thæus : *& non cognoscebat eum , donec peperit filium suum Primogeni-*
tum. an post Virgineum Mariæ partum eam cognovit Josephus ?
 quod impius non formidavit asserere hæreticus , haudquaquam
 certè : verùm perpetuam Mariæ Virginitatem prædicat Evange-
 lista , cum interventu partûs , quo Primogenitum suum edidit : Nec
 in prophana historia desunt exempla , queis per *ro Donec* non cessa-
 tionem , sed perpetuitatem significari demonstretur : sic apud Ho-
Hom. Iliad.
a. merum Agamemnon Chryseidem se Patri redditurum negat , *donec,*
 vel quoad ipsam Argis apud se tela texentem senectus invadat ,
 quod perinde esse docet Eustathius , ac si nunquam se redditu-
 rum dixisset. sic Achilles nulla sibi futura dixit cum Hectore fæde-
Hom. Iliad.
x. ra , *Donec* , vel quoad alter alterum confecerit.

Vocis itaque hujus *Donec* similem sensum in Vaticinio Jacobi
 vult esse Cajetanus : ut sensus hìc inde exurgat : Regni firmam ac
 perpetuam possessionem tribui Judæ promitti , quod à Davide ,
 posterisque ejus per aliquot ætates gestum , & ad alios deinde non-
 nunquam translatum est , cùmque ab his gereretur , merè terre-
 num erat , tum verò pervenit demum ad Messiam unum ex ipsius
 posteris , à quo ex terreno cæleste factum est , & æternum , ita ut
 ab

ab eo auferri deinceps , & extorqueri nunquam possit.

Ast hæc ex Apothecis , & Officinis Rabbinicis deprompta esse testatur Huetius : Fagius hæc Judæis adscribit , & velut commenta cum Tostato convellit : qui contineri ea , ait , Rabbinica quidam in inscriptione , cui titulus est Defensorium fidei : simile quidpiam huic proponitur in Rabboth , & in Schebet Jehuda , & alibi : nempe sceptrum à Juda nunquam iri ablatum , postquam semel venerit *Siloh*. Verùm quidem esse fateor , quòd allegata particula *Donec* quandoque *continuationem* rei , de qua sermo est , indicet , ut ex allegatis scripturæ textibus patet ; interim tamen non minus etiam persæpè *cessationem* seu terminum significat temporis , quo exacto evenit , quod ante illud tempus removetur , ut habetur ex capite 19. Genesis : *non potero facere quidpiam , donec ingrediaris illuc*. & ex libro Levitici : *nec ingreditur in Sanctuarium , donec impleantur dies Purificationis*. rursus Genesis 26. *Isaac ibat proficiens , donec magnus effectus est*. hoc est : *desiit* proficere , ac crescere , cùm magnus effectus est.

Huet. in Demonst. Evang. prop.

Fag. & Tost. in Gen. 49. v. 10.

Genes. c. 19. v. 22.

Levit. c. 12. v. 14.

Genes. c. 26. v. 12.

In Vaticinio autem Jacobi speciatim per particulam *Donec* Regni Judaici finem , ac cessationem designari exinde vel maxime manifestum fit , quod juxta mentem SS. Patrum , ac Veterum etiam Judæorum Jacob in dicto Oraculo fixerit , ac determinaverit tempus , quo venturus erat Messias , cujus Adventus signum dat finem nempe cessationem Regni Judaici. Ast semel admissa Cajetani , & Judæorum interpretatione nulla est temporis Adventus Messiae determinatio , ajunt enim , non auferendum de Juda sceptrum , *Quando* Messias advenerit , quo modo nullum determinatum , sed vagum tantum , ac indefinitum tempus Messiae Adventus significatur. Veteribus insuper Judæis tam exploratum fuit venturum Messiam , cùm sceptrum à Juda defecisset , ut cùm in Herode illud defecisse intellexerunt , aliqui Herodem ipsum Alienigenam , alii Joannem Baptistam , alii verò Vespasianum esse Messiam turpi , & crassa adulatione arbitrati fuerint. Hinc Gentiles historici , Suetonius in Vespasiano , & Tacitus scribunt jam tum in Oriente

Joseph. de Bell. Jud. lib. 3. c. 28 & l. 7. c. 31.

Sueton. in Vespas. c. 4. Tacit. c. 5.

toto veterem, ac constantem opinionem percrebuisse, esse in factis, ut eo tempore Judææ præfecti rerum potirentur. Adeo scilicet constans, & pervulgata erat opinio, finem Judaici Imperii signum esse imminentis Adventus Messia. Denique tristi tot sæculorum experientia sentiunt Judæi, se omni Authoritate, ac Reipublicæ forma esse destitutos. & ut ait Oseas Propheta : *sine Rege, & sine Principe, & sine sacrificio, & sine altari, & sine Ephod, & sine Teraphim.*

Oseas c. 3. v. 4.

Id præterea jure merito displicere potest in Expositione Cajetani : quod nimirum iisdem Jacobi verbis : *Sceptrum, & Dux* duas res planè diversas significari arbitretur, *Regnum nempe temporarium, & Regnum æternum* : licet nullam distinctionis interpositam notam assignet, qua aliud secernatur ab alio, Temporarium ab Æterno ; nullam conjunctionis, qua duo hæc prorsus disjuncta simul comprehendi debere probet.

Neque huc quidquam facere potest, quod ex Judæis quidam particulam hebraicam *Adchi*, quam Lexica, & Vulgata vertunt *donec*, dissolvant, duo ex illa vocabula facientes, quarum prima *ad* sonat *usque*, & quandoque æternitatem significat, alteram nimirum *Chi* reddant *quando* : ut Vaticinii sit ille sensus : *non auferendum Sceptrum Judæ in æternum, quando venerit Siloh.* Nam Judæi illam disjunctionem particulæ *Adchi* ac sic disjunctæ hanc significationem nullo exemplo tueri possunt : & Legibus Grammaticæ adversum est, prout pluribus demonstrant viri eruditissimi, qui collato pede proprio in idiomate cum Judæis congregiuntur : *Bernardus Lamy, & Laurentius Berti.* hic in suis libris de theologicis disciplinis. Ille in apparatu suo Chronologico. Nobis sufficit animadvertere antiquos hebræos, nempe Paraphrastas Chaldæos, & Græcos Interpretes non discerpere dictam particulam : sic enim locum reddunt, ut significet, *non auferendum sceptrum à Juda, donec veniat Siloh !* & quamvis olim incertum fuisset, an illud, *donec veniat*, significet, sic recessurum sceptrum à Juda, cum venturus erat Messias ; ipso tamen eventu sensus Vaticinii apertus est, nam diu est, quod Judæi turpem, ac miseram serviant servitutem, & ab illo

Lamy App.
Chron. P. 2
c. 3.
Berti tom. 5.
lib. 25. c. 1.
pap. 11.

tem-

tempore , quo Jesus Nazareus in mundo apparuit , ejusque Evangelium in orbe prædicatum fuit , ipsi constanter permansere exules.

ARTICULUS III.

Opinio Origenis , aliorumque , qui sceptrum in Juda per Assamonæos ad Herodis usque tempora permanisse existimabant , non videtur verosimilis.

ID exploratum habemus in dicto Jacobi Vaticinio non Regni Messiae perennitatem , sed ejusdem venturi tempus designari : tunc nimirum venturus prænuntiatur Messias , cum sceptrum & suprema gubernandi potestas à Juda defecerit. Alia jam emergit difficultas , quæ Authores in varias opiniones distraxit : an scilicet , & quomodo sceptrum & suprema gubernandi in Juda potestas perseveraverit usque ad Messiae Adventum , an non prius jam defecisse videatur. Videtur enim defecisse in Sedecia in Babylonicam captivitatem abstracto. Videtur tunc defecisse , cum Machabæi , seu Assamonæi , qui non erant de Tribu Juda , sed de Tribu Levi rerum summa potirentur.

Ab hac difficultate ut sese expedirent , aliqui cum Origine (quem non pauci ex SS. Patribus sunt secuti , nominatim S. Cyrillus) cum Lyrano ; & Tostato opinantur , sceptrum à Tribu Juda in Sedecia in captivitatem Babylonicam abstracto nequaquam defecisse , sed à Zorobabele tribus illius Principe , inde per Assamonæos , seu Machabæos ad Herodis usque tempora , & Christi Adventum in Tribu Juda perseverasse.

Tribus , nî fallor , hæc opinio momentis innititur. In primis quidem non Materno , sed etiam Paterno genere Assamonæos , ad Tribum Juda aliqui spectasse arbitrantur cum Genebrardo , & Baronio ad id sentiendum hoc inducti testimonio. *Et viri Juda magnificati sunt valde in conspectu omnis Israel* : Quo in textu de Machabæis , Machabæorumque Parente Juda est sermo.

Orig. lib. 17.
in Genes. S.
Cyrillus lib.
8 contra Ju-
lian.

Genes. in
Chron. Ba-
ron. Appar.
c. 5.
2. Mach. 5.
v. 63.

Exodi c. 6.

Paralip. c.
22. v. 2.

Dein licet (inquiunt) id fortassis verosimile non sit Assamonæos Paterno genere de Tribu Juda fuisse, Maternum tamen, si spectemus, ea nobilitate jure merito gloriari possunt: nam mixtas fuisse conjugii Tribus Juda, & Levi, ex qua ultima erant Assamonæi, habetur ex libro Exodi, ubi Aaron ex Tribu utique Levitica Aminadabi filiam, & ex Paralipomenon, ubi Jojada Pontifex filiam Jorami Regis sibi uxores assumpsere. Tertio demum opinioni suæ exinde aliquod robur accedere arbitrantur: quod tyrannicum aliàs Machabæorum Imperium censerì posset, quod tamen nullus asserere ausit, nisi aliqua ratione ad tribum Juda spectassent.

Sed levioris momenti mihi videntur hæc adversariorum momenta, quàm ut opinioni huic sufficiens addere pondus, ac auctoritatem conciliare valeant.

1. Paralip. c.
24. v. 7.Lib. 1. Machab. c. 2.
v. 54.Ad Hebr. c.
7. v. 13.Jer. c. 22.
v. 30.

Primum omnino veritati repugnat, manifestum siquidem est Assamonæos non ex tribu Juda, sed ex tribu Levi fuisse. Hinc consultò opinionem suam revocavit Baronius. Mathathias namque eorum parens dicitur filius Joannis, filii Simeonis, qui Sacerdos fuit ex filiis Jojarib, cujus fors prima exiit in descriptione stationum, quas ordine obire tenebantur Aaronis familiæ; & in libro ipso Machabæorum Mathathias se Phinee oriundum narrat: fuit autem Phinees Eleazari filius Aaronis Nepos. Ex Epistola insuper ad Hebræos habetur nullum de tribu Juda altari inserviisse. Jeremias quoque Propheta de Jechonia luculenter est vaticinatus: *Scribe virum istum sterilem, virum, qui in diebus suis non prosperabitur, nec enim erit de semine ejus vir, qui sedeat super solium David, & potestatem habeat ultra in Juda.* ex quo id aperta consecutione fluit nullum ex tribu Juda post Jechoniam successionis, & Hæreditatis jure Judaicum occupasse Imperium. Addi quoque potest ad comprobandum Assamonæos de tribu Juda non fuisse id, quod in libro Numerorum habetur: ubi Dei jussu Eleazarum Sacerdotem thuribula ænea produxisse in laminas, & ad terrorem altari affixisse legitur: *ut haberent postea filii Israel, quibus commonerentur, ne quis accedat alienigena, & qui non est de semine Aaron ad inferendum incensum Domino, ne patiatur sicut passus est Core, & omnis Congregatio ejus.*

N. 16. v. 39.
& 40.

Quod

Quod ex libro primo Machabæorum pro opinione hac refer-
tur infirmum prorsus est. Nam quando viri Juda dicuntur valdè
magnificati, illi intelliguntur, qui sequebantur Judam Machabæ-
um. Accedit, quod Syrus interpres, & Græcus textus habeant :
& vir Judas, & fratres ejus magnificati sunt, non viri Juda.

Alterum, quo adversarii suam tuentur opinionem non majoris
est roboris, licet enim aliqui ex Machabæis de tribu Juda duxerint
uxores, de omnibus tamen credi non potest, quo etiam permis-
so intentum nequaquam evinceretur, nam apud hebræos nulla
maternæ stirpis ratio unquam habita fuit juxta Talmudicum illud
scitum : *Familia Matris non vocatur Familia.* unde quoque in
enarranda Christi Genealogia à stirpe Joseph, etsi verus Christi Pa- Matth. c. i.
ter non fuerit, non Mariæ, quæ vera Christi Mater erat, eam E-
vangelista deducit. Patet id etiam ex eo, Maria Virgo Mater Sal-
vatoris nostri, spectato materno genere ex tribu Levi duxit origi-
nem, & tamen Christus non censetur nisi de tribu Juda, idem er-
go apparet de Machabæis, scilicet hos non esse censendos nisi de
tribu Levi, licet spectato materno genere aliqui prognati forent
ex tribu Juda. Tandem quod eruditè animadvertit Eminentissi-
mus Vincentius Gotti, si sufficeret maternum genus ad hoc, ut
quis dicatur esse de illa tribu, sequeretur, quòd nec post Adventum
Christi fuerit ablatum sceptrum à Juda; nam Herodes uxorem ha-
buit Mariamnem Hircani Pontificis filiam, quæ materno spectato
genere ex tribu Juda fuerat, ex hac natus est Aristobulus, ex hoc
Herodes Agrippa, ut proinde, si maternum sufficeret genus, &
hic de tribu Juda dici posset. Christus quidem cum ex sola Maria
Virgine tamquam Matre sine Patre formatus sit, oportuit, ut ratio-
ne quoque Matris ad tribum Judæ spectaret, aliàs planè non po-
tuisset ex ulla tribu dici prognatus, hoc autem ut Virgo conciperet,
& pareret filium, quemadmodum speciale divinæ virtutis, & omni-
potentiæ erat prodigium, ita quoque aliis commune non erat.

Denique nulla consecutione deducitur tyrannicum fuisse Assa-
mæorum Imperium, si nulla ratione ad tribum Judæ spectarent,
licet enim non jure sanguinis, & hæreditatis, tamen communibus

1. Mach. 9.
v. 28.

totius populi suffragiis obtinuere, ut ad clavum Reipublicæ sederent, prout in libro Machabæorum exhibetur: "Congregati sunt
"omnes amici Judæ, & dixerunt Jonathæ: ex quo frater tuus Ju-
"das defunctus est, vir similis non est, qui exeat contra inimicos
"nostros. Nunc itaque te hodie eligimus esse pro eo nobis in Prin-
"cipem, & Ducem ad bellandum &c.

Lib. 8. con-
tra Julian.
Ambros. lib.
3. in Lucam.

Flav. Joseph.
lib. 11. An-
tig. c. 4.

Deferendi itaque sunt SS. Patres, qui cum Cyrillo Origenis amplexi sunt sententiam: quibus opponi potest S. Ambrosius, qui disertè docet, Regnum Davidis in Jechonia penitus desuisse, & à Sacerdotibus occupatum fuisse. Quibus omnibus addi potest authoritas Josephi, qui narrat absoluto templo immutatam fuisse Reipublicæ formam.

ARTICULUS IV.

Danielis Huetii, & P. Bernardi Lamy sententiæ cir-
ca dictum Jacobi Oraculum ad trutinam vocantur:

ADmiranda sanè ingenii acie, ingentique eruditionis ubertate eruditissimus sæpè laudatus Daniel Huetius Vaticinium Jacobi de Adventu Messiae in suis doctissimis Demonstrationibus perscrutatur: adduci tamen hætenus non potui, ut ejusdem opinioni assentirer ob rationes non contemnendas inferiùs allegandas. placet propriis Huetii verbis opinionem hanc exponere.

Dan. Huet.
in Demonst.
Evang. prop.
9. fol. 343.
edit. parisi.

Expositis (inquit) præcipuis nostrorum hominum interpreta-
tionibus, ac explosis, nostra nunc proponenda superest, suisque pro-
bationibus, & argumentis instruenda. Res quatuor dico his no-
tari Jacobi verbis: *Non auferetur sceptrum de Juda, & Dux de femo-
re ejus, donec veniat, qui mittendus est, & ipse erit expectatio gen-
tium.*

Prima prædictionis pars hæc est: *Non auferetur sceptrum de Ju-
da*, qua æterna sceptri possessio Judæ spondetur. Alterum Pro-
phetiæ

phetiæ membrum hoc est: *Et Dux de femore ejus*. Quo temporarius: & caducus Judæ Principatus ostenditur. Tertium est illud: *Donec veniat, qui mittendus est*: quo temporarii Regni finis, & Messiaæ adventus prædicuntur.

Postremum hoc: *Et ipse erit expectatio gentium*. Quo Messiaæ Regnum non Chananææ terræ angustiis claudendum, sed quaqua-
versus per omnem orbem patens, & spirituale futurum prænuntia-
tur.

Harum quatuor prædictionis partium inobservata distinctio (pergit Huetius loco citato) maximam opinionum diversitatem, nec minorem rerum perturbationem, ac confusionem peperit.

Convenit itaque in hoc eruditissimus hic author cum Cardinale Cajetano, quòd judicet in dicto Vaticinio æternum, & spirituale, semperque permanens Judæ Imperium promitti, postquam venerit Messias: dissentit autem ab illo, quòd temporalis quoque Regni finis in eodem oraculo prænuntietur, quod illi excidit: Cajetano quidem (inquit doctissimus hic Præsul) "Suboluit legitimus
"primi, secundi, ac postremi membri sensus, quibus regnum Ju-
"dæ ex temporario æternum, ex terreno spirituale promittitur,
"sed tertii sententiam, quo mutatio isthæc, & tempus adventus
"prædicuntur, non olfecit." Adeoque in dicto Vaticinio juxta Huetii opinionem particulam *Donec* duplicem, eamque diversam significationem habere, ac denotare simul oportet, & regni spiri-
tualis perennitatem, & temporarii finem, & cessationem. Hæc
quippe particula *Donec*, si ad hæc verba referatur: *non auferetur
sceptrum de Iuda*: significat perpetuò mansurum spirituale Judæ re-
gnum, ubi semel advenerit Messias: si verò referatur ad ista: &
Dux de femore ejus. Significat finem temporalis Imperii Judæ fu-
turum, cùm Messias advenerit.

A præcipua autem difficultate ut sese expediat Huetius, quo-
modo nempe sceptrum in tribu Juda permanerit regnantibus Ma-
chabæis. Dicit: Jus, & proprietatem Regni penes Judam fuisse,
usum fructum verò tantum penes Machabæos: quod assertum
suum illustrat Illustrissimus hic Author exemplo Caroli Secundi An-
glorum

glorum Regis, qui etsi Patria, Regnóque expulsus fuerit, & summa potestas ab invasore Cronvvello occupata, meritò tamen sceptrum Anglorum in Carolo Secundo, & Stuarta gente perseverasse dicitur, quia Jus, & Proprietas illius erat.

Huet. De-
monst. E-
vang. prop.
9. fol. 343.

Verùm liceat nobis, pace tanti viri, quandam in hunc sæpè laudatum Jacobi Vaticinium explicandi modum excitare animadversiones. Ac præprimis quidem id ipsi opponi posse, quod objicit Cajetano, nemo non videt. *Aliud præterea vitium inhaeret Cajetani sententiæ* (inquit Huetius) *quòd nimirum ejusdem Jacobi verbis sceptrum & Dux duas res planè diversas signari putet nempe temporarium Regnum, & æternum, licet nullam distinctionis interpositam notam assignet, qua aliud secernatur ab alio, temporarium ab æterno, nullam conjunctionis, qua duo hæc prorsus disjuncta simul comprehendere approbet.* Ita adversus Cajetanum Huetius. sed hoc telo sanè propriam suam petit opinionem: primo enim explicationis suæ membro: *Non auferetur sceptrum de Juda:* inquit, æterna sceptri possessio Judæ spondetur. altero verò: *& Dux de femore ejus:* temporarius & caducus Judæ Principatus significatur. Sanè id nobis captu, ac intellectu arduum videtur, quo fundamento verba ista: *Non auferetur sceptrum de Juda:* assumat Illustrissimus Author ad significandam Regni Iudaici, spiritualis, ac æterni, cùm Messias advenerit, perennitatem, ista verò: *Et Dux de femore ejus:* ad finem, & cessationem temporalis Regni referat? illa enim duo: *Sceptrum, & Dux de femore:* quæ in eadem contextûs serie cohærent, nec ulla disjunctionis nota separantur, imò potiùs conjunctivæ particula & copulantur, de eadem procul dubio suprema apud Judam Auctoritate intelligenda sunt.

Id quoque nobis omninò violentum videtur unam hanc, eandemque particulam *Donec* in una, eademque Periodo, & non interrupta sermonis serie diversum omninò, & oppositum sensum habere, ut mox rei continuationem, mox finem denotet. Continuationem quidem, si referatur ad primum Vaticinii membrum, scilicet: *non auferetur sceptrum de Juda:* finem verò si dirigatur ad secundum, & *Dux de femore ejus.* Cùm itaque particula hæc
omnino

omnino æqualiter ad utrumque referatur , utriusque scilicet , & *sceptri Judaici* , & *Ducis ex femore ejus* interitum , finem , ac cessationem quoque significet , oportet.

Quod addit Eruditissimus Huetius , Jus nempe Proprietatis Regni Judaici semper apud tribum Juda permansisse , Assamonæos verò sive Machabæos duntaxat hujus usum fructum habuisse, eodem fundamento , imo majori , quo ipse asserit , negari potest ; omnibus siquidem in comperto est , titulo legitimæ electionis ab universo populo factæ , ut superius allegavimus , Machabæos non usum fructum duntaxat , sed & Jus proprietatis Regni Judaici obtinuisse. Neque appositum videtur exemplum Caroli Secundi Anglorum Regis , & Cronvvelli ; hic enim verus Invasor fuit & Tyrannus ; quapropter sceptrum ad legitimum possessorem brevè reversum est. Quis autem dixerit Machabæos per usurpationem , & tyrannidem Judæorum Imperium invasisse & occupasse ?

Ex quo illud quoque verosimile esse non videtur , quod asserit Melchior Canus, Machabæos instar depositi Imperium à tribu Juda accepisse , adeoque Jus ad Regnum tribui Juda assertum semper stetisse. Nulla enim vel minima apparet hujus depositi umbra. Machabæi enim sceptrum jure legitimæ electionis delatum velut rem propriam non verò alienam , ac sibi ad tempus concreditam occuparunt ; nec facile sibi quispiam persuaserit , tribum Juda tot per annos sponte tale depositum penès Machabæos reliquisse.

Aliam viam hoc vaticinium exponendi ingressus est P. Bernardus Lamy , quam proponit in suo apparatu Chronologico : censet enim tunc omnino ablatum fuisse sceptrum à Juda , cùm everso templo Hierosolymitano , prædicatoque Christi Evangelio penitus eliminata , eversaque fuit Respublica Judæorum.

„Ex quo tempore , inquit Doctus hic Oratorii Presbyter , „templum Hierosolymitanum eversum est , quod contigit aliquot „post mortem Christi annis suo pristino statu exciderunt Judæi , & „facti sunt mancipia. Itaque licèt olim incertum fuerit , dum res „Judaicæ vigeant , an Jacob vaticinio suo innueret aliquam mutationem , sensus ejus jam non ampliùs obscurus est : liquet enim jux-

Melch. Canus in loc. Theol.

Lamy App. Chron. P. 2. c 3 fol 139. Edit. Venet.

“ta illud , quòd recessurum esset sceptrum à Juda ; ita enim recessit ,
 “quidquid intelligatur per hoc sceptrum , sive Regia dignitas , sive
 “quæcunque Jurisdictio , qua potest constitui respublica , sive po-
 “pulus in rempublicam congregatus : ita inquam recessit sceptrum
 “à Juda , ut nullibi terrarum regnaverit inter Judæos Princeps Ju-
 “dæus , & res eorum sic pessumdatae sint , ut desierint populus esse ,
 “exules , & extorres ; quæ eorum calamitas cæpit , dum cæptum est
 “prædicari Evangelium , nimirum ubi cæpit coalescere , & crescere
 “Ecclesia , dirui cæpit Respublica Judæorum : ut tigilla interposita
 “ad sustinendum opus tolluntur , cùm admoventur solidæ colum-
 “nae,,

Non inficior equidem everso Hierosolymorum templo , & Urbe Judaicum populum dissipatum , eorumque rempublicam fuisse pessumdatam ; tria tamen sunt , quæ in hoc explicandi modo me offendunt.

I. Quidem per *Sceptrum Judæ* , & *ducem de femore ejus* à P. Lamy non Regiam tantum dignitatem , & supremam gubernandi potestatem , sed & populum , & Rempublicam designari , quæ sanè violenta mihi videtur interpretatio.

II. Hac in interpretatione non video , quomodo sensus Prophetiæ cohærere possit : tunc enim venturus à Jacobo prædicatur Messias , cùm *auferetur sceptrum de Juda* , & *Dux de femore ejus*. Venit autem Messias septuaginta omnino annis ante eversum templum Hierosolymitanum , ut ipse non inficiatur P. Lamy. Ablatum verò fuit sceptrum , eodem fatente , ex quo tempore hoc templum est eversum. dum enim in titulo §. 4^{ti} quærit : *quo tempore verè ablatum sit sceptrum à Juda ?* respondet : statim in exordio. *ex quo tempore templum Hierosolymitanum eversum est.* ignoro sanè , qua ratione hæc cohærere valeant.

III. Id omnino à veritate alienum est , tunc primum ablatum fuisse sceptrum à Juda , cùm Hierosolyma fuit everfa , nam regia , & summa quæcunque gubernandi potestas , imò etiam Jus gladii , id est vitæ , & necis jam tempore adventûs Dominici , & Regni Herodis , qui alienigena erat , fuit ablata , vel ipsis non diffidentibus Judæis

dæis : *Non habemus Regem nisi Cæsarem. Nobis non licet interficere quemquam.* En pro hac re clarum Talmudis locum: *quadraginta annis ante excidium Urbis Hierosolymitanæ, pulsum est Synedrium loco suo, quia auctus fuerat numerus homicidarum, atque cessaverat inter Judæos cognitio de criminibus capitalibus: tum quoque sponte adaperthæ sunt fores templi, quas Rabbi Johanan Saccæi filius increpuisse dicitur.*

Talmud.
Traët. San-
hedr. c. 5.

Conatur equidem P. Lamy quibusdam exemplis demonstrare, quandam adhuc potestatem præsertim vitæ, & necis post Nativitatem imò & post mortem Christi apud gentis Judaicæ primates perseverasse, nam Cap. 7. actuum Apostolorum Judæi Stephanum ad Concilium duxere, quem absque Romanorum consensu veluti legis Mosaicæ transgressorem lapidaverunt; insignis est etiam pro eadem causa missio Sauli persecutoris in Damascum, ut Christianos ibi commorantes vinctos, & puniendos perduceret in Jerusalem. Sed nullam hæc facta in Judæis supremam arguunt potestatem, quæ patrata fuere ex motu seditionis absque legitima potestate, & Romanis inconsultis, quorum animos pecuniâ placaverunt. quod vel ex ipso scripturæ textu clarum est: *exclamantes autem voce magna continuerunt aures suas, & impetum fecerunt unanimiter in eum, & ejicientes eum extra civitatem lapidabant.*

Actu: c. 7.

Actu: cap. 9.
v. 1.

Quod autem Judæi inconsultis Romanis nullum tunc temporis potuerint ad mortem condemnare testis est Josephus in libro Antiquitatum, ubi refert, quòd cùm Ananus summus Pontifex mortuo Festo Judææ Principe, & Albino ejus Successore adhuc agente in itinere Sanhedrim advocasset, & fratrem Jesu Christi Jacobum nomine, & una quosdam alios veluti reos impietatis lapidandos tradidisset, quidam Judæi occurrentes Albino venienti ab Alexandria eum monuerunt, non fuisse licitum Anano Sanhedrim convocare, quo facto, scripsit Pontifici pænas pro eo facto illi se inflicturum. Audis ex Josepho tunc temporis potestate suprema Sanhedrim excidisse.

Flav. Joseph.
lib. 20. Anti-
q. c. 8.

Legationem quidem Judæi ad Romanos miserant. Eusebio enim teste anno Christi 42. & Caii Imperatoris secundo Philo à Judæis missus est Romam, ut gentis suæ partes coram Imperatore age-

Euseb. lib.
2. c. 5.

Joseph. lib
20 Ant. c. 3
Niceph. lib.
I. c. 4.
Metaph. ad
18. Octob.
Baron. ad A.
C. 48.

ret adversus Appionem, qui multis calumniis Romæ laceffiverat Judæos. Similis quoque legatio ab hebræis missa fuit ad Claudium Imperatorem anno Christi 48. & Claudii sexto, ut stolam, & vestem pontificalem pro more portarent, & non Culpus Fadus, qui ut Judææ Procurator pro Romanis istud sibi Jus arrogare tentabat: quemadmodum testantur Josephus, Nicephorus, Metaphrastes, & Baronius. Hæc quippe non jure aliquo Principali, aut suprema potestate sunt gesta, licitum erat enim etiam infimæ nationis concivibus apud Romanos sua peragere negotia, sed non inde concludendum Judæos tunc temporis sui juris extitisse, cum potius econtra à Claudio ab Urbe rejecti, hinc inde modò in una: modò in altera civitate commorarentur; quin imo nec nisi pecunia numerata ad nostra usque tempora habent Domicilium.

Quod ait P. Bernardus Lamy non alio sensu dixisse Principes Sacerdotum ad Pilatum, non sibi licere interficere quemquam, quàm quod in die festo Paschatis, quod instabat, non possent pænas exigere de quocunque reo, id omnino arbitrariò dixit ex supposito suæ sententiæ, quòd Christus ultimum suum non comederit Pascha cum Judæis: quod in Dissertatione nostra Chronologica de annis Nativitatis, Baptismi, & mortis Christi incidenter refutavimus, uberius suo tempore discussuri.

A R T I C U L U S V.

Neque in Synedrio (vulgo Sanhedrim) sceptrum Judaicum, supremaque gubernandi potestas ad Messiae usque adventum & tempora Herodis perseverasse censendum est.

Simonnet
Traçt. 10.
de Incarn.

DIversum omnino ab hætenus propositis modum explicandi Jacobi oraculum amplexi sunt non pauci ex eruditis viris, quos secutus est Doctissimus P. Edmundus Simonnet inclytæ Soc. J. in suis institutionibus, Hi ut ostendant *sceptrum de Juda, & ducem de femore*

femore ejus, neque in captivitatem abstracto à Nabuchodonosore, Sedecia, neque summam rerum tenentibus Assamonæis defecisse, Disp. 2. Art. 1. fol. 478. edit. Vener. asserunt: licet Reges ad Christum usque ex tribu Juda non perstiterint: nihilominus Vaticinium illud adimpletum esse volunt in magno illo 70. virorum *Synedrio*, quod Judæis dicitur *Synodus magna*: quæ Dei jussu ut habetur in lib. Num. à Moyse erecta erat. hoc tribunal existimant ad Christum usque perstitisse, atque in legislativæ potestatis signum semper sceptrum in medio suspensum habuisse: sub Christi mortem: 40. nempe annos ante excidium secundi templi Hierosolymis Jebanam captivum deductum, ut in Thalmude narratur, atque Paulò post omninò dissipatum fuisse: penès hoc Concilium semper supremam, licet non regiam, quam subinde extinctam esse fatentur, potestatem perstitisse probant, tum ex condemnatione Susannæ, quæ à senibus tempore servitutis Baby- Dan. 1. v. 8. lonicæ damnata fuit, tum ex illo Pilati Joan. 18. *accipite eum vos, & secundum legem vestram judicate.* ubi non obstante potestate Herodis Regia similem supremam potestatem in Judæorum Concilio Romanus Præses agnovit: Hos autem Judices semper ex tribu Juda assumptos arbitrantur. Verùm cum ex scriptura probari non possit, imo nec verosimile sit omnes hos Judices, qui Seniores duntaxat ex Israël electi Num. 11. dicuntur, semper fuisse ex tribu Juda neglectis cæteris tribubus, eò quod id aliàs Moyse non reticuisset: ut hanc difficultatem effugiant, Principem tantùm primarium hujus Concilii (duos namque Principes, seu Præsides ajunt hoc synedrium rexisse primarium, qui à *Judæis caput scholæ*, vel *Princeps in omni loco* vocatur, & secundarium, qui vulgo *Pater domus Judicii* compellatur) ex tribu Juda assumptum esse tradunt: atque hunc Principem ex synedrio significari volunt per *Ducem de femore ejus.* seu ut interpretatur Rabbi Kimchi. *Dominatorem qui legem sancit, & exercet judicia.* vel ut alii Rabбини exponunt: *Magnum Principem leges præscribentem: Scribarum Magistrum, vel Doctorem.* Unde juxta hanc opinionem sensus Prophetiæ est, quod semper in familia Judæ usque ad Messiae Adventum permanens sit Legislator, & Princeps sive amplissima autoritate præditus, ut absoluti Monarchæ,

chæ, & Reges, five Dominator virgam tenens civili potestate pol-
lens, vi cujus etiam judicia sanguinis posset exercere, atque scriba-
rum Præses, five fungens Legislatoris officio.

Hæc opinio, modusque celebre hoc Vaticinium explicandi,
quantumvis placuerit, quamplurimis Eruditissimis nihilominus di-
splicuit viris. Clarissimus P. Ludovicus de Biel inclytæ S. I. in cele-
berrima Universitate Viennensi ante hac SS. Theologiæ Professor
Theologus profundissimus, & sacræ Linguae, & Græcæ peritissi-
mus in suo doctissimo, ac eruditissimo tractatu de augustissimo Ver-
bi Incarnati Mysterio in hanc opinionem, quam recenset, sequen-
tem adjungit animadversionem: “Hæc enim ex Beresith Rabba,
“Thalmudicæque tantum Librorum fide sunt desumpta, atque ex
“nullo scripturæ, vel Historiographi probati loco confirmari, pro-
“barique possunt, proinde inter fictitias, & ad libitum coactas in-
“terpretationes meritò recensenda sunt. „ Eruditissimi verò Huetii
hæc est opinionis istius censura: “cùm hæc Thalmudicorum solum
“librorum fide nitantur, neque ullam in sacro codice probationem
“habeant, celebratissimi oraculi ambagibus explicandis parùm vi-
“dentur idonea. „

P. Ludov. de
Biel. Assert.
12. de Incar.

Huet. De-
monst. E-
vang. prop.
9. c. 4.

Deut. c. 17.

Continet præterea hæc sententia non modica, quæ cum Sacra
scriptura, & fide Historica non satis convenire videntur; ex Sacro
enim codice constat non Synedrium, sed summum Pontificem cum
Sacerdotibus summam habuisse judicandi potestatem in causis tam
civilibus quàm sacris, quod ex Deuteronomio manifestum: “si difficile,
“& ambiguum apud te Judiciū perspexeris inter sanguinē & sangui-
“nem, causam & causam, lepram & lepram, & judicium intra por-
“tas tuas videris verba variari, surge & ascende ad locum, quem
“elegerit Dominus Deus tuus. Veniesque ad Sacerdotes Levitici
“generis, & ad Judicem, qui fuerit illo tempore, quæresque ab eis,
“qui indicabunt tibi Judicii veritatem, & facies quodcunque dixe-
“rint, qui præsunt loco, quem elegerit Dominus, & docuerint te
“juxta legem ejus: sequerisque sententiam eorum, nec declinabis
“ad dexteram, neque ad sinistram, qui autem superbierit nolens
“obedire Sacerdotis Imperio, qui eo tempore ministrat Domino
Deo

“Deo tuo , & Decreto Judicis , morietur homo ille &c.

Id quoque ostenditur ex libro secundo Paralipomenon: ubi hæc leguntur : *constituit* (Josaphat) “Judices terræ in cunctis civitatibus
“Juda munitis per singula loca - - - in Hierusalem quoque constituit
“Josaphat Levitas , & Sacerdotes , & Principes Familiarum ex Israel,
“ut Judicium & causam Domini judicarent habitatoribus ejus.

Paralip. Mb.
2. cap. 19.

Absque solido quoque fundamento distinguit hæc opinio inter *sceptrum* , & *ducem* , cum utrumque conjungat , & utrumque adveniente Christo finem habiturum Vaticinii oraculo prænuntietur.

Nomine *ducis* præterea non nisi violentè intelligi potest *Synedrium*. Neque constat supremam fuisse illius Collegii in judiciis ferendis auctoritatem , neque alia ipsi tribuenda , quam quæ à Deo illi per Moysem primùm concessa legitur : in libro autem Numerorum non alia ipsi potestas datur , quam ut Moysem in tanta negotiorum mole sublevarent. & in libro Exodi refertur Moysem ex consilio Jethro foceri sui *de cuncto Israel* elegisse viros timentes Deum , qui judicarent populum , delata semper ad Moysem majorum causarum cognitione.

Num. 11. v.
16.

Exodi 18. v.
21.

Contra fidem præterea *Historicam* est illud Collegium , seu magnum Sanhedrim usque ad Herodem incolume perstitisse : tum quia Danielis 13. v. 5. dicuntur constituti duo Judices etiam in captivitate Babylonica : ergo jam tum erat extinctum hoc Synedrium seu magnum Sanhedrim , tum quia certum videtur consilium istud , si stabat , Sacerdotibus Machabæis regnantibus subditum fuisse.

Dan. 13. v. 5.

Doctissimus Huetius ex duplici potissimùm capite hanc sententiam nutare arbitratur; & imprimis ex eo , quòd neque probari possit , neque vero simile sit , ex uno tribu Juda selectos fuisse illos Synedrii Judices , cum tulisse videatur populi Judaici consuetudo , & præceperit Deus , ut ex senibus Israel deligerentur hi Principes viri , quod si ex una tribu Juda assumpti fuissent , minimè id profectò à Moyse fuisset prætermisum. Dein quia inde à captivitate , & post solutam captivitatem Babyloniam , verum ac supremum Judaicæ gentis Imperium penès Persarum , & Macedonum Reges fuerat , umbram verò potestatis summæ tantùm idque precario retinuerint Judæi ,

Huet. Demonst. Evang. prop.
9. fol. 334.

Judæi, quam inter illos non posterii quidem Judæ, sed Pontifices, postquam Hierosolymam reversi sunt, ferè exercuerunt. qua ergo fide dici potest sceptrum tenuisse illum Synedrii Principem, qui sub Pontificum erat potestate, ab alieno arbitrio pendentium, quo fundamento asseritur, eundem semper de tribu Juda electum fuisse? quod sanè multi ex Rabbiniis negant, & ex Sacra scriptura, aliòve probato authore nequaquam ostendi potest, & cur ex alia quavis tribu eligi non potuisset.

Atque hæc sunt momenta, quæ huic opinioni adversantur, jam in eo sumus, ut nostram circa hoc Vaticinium exponamus opinionem, quod antequam fiat, Herodem, sub quo Christus natus est, alienigenam fuisse, ostendere oportet.

A R T I C U L U S VI.

Herodes, sub quo Christus natus est, fuit alienigena.

Math. c. 1.
& 2.

Christum natum fuisse in diebus Herodis Sacræ testantur Pagine. Hanc verò Nativitatem incidisse in annum Regni Herodis trigesimum sextum exeuntem, aut trigesimum septimum ineuntem communior est eruditorum opinio, quod & in Dissertatione nostra, de annis Nativitatis, Baptismi, & mortis Christi ostendimus. Initium Regni Herodis non computando à pugna actiaca, ut vult Baronius, sed ab anno 5to Imperii Augusti seu ab anno sexto Julia-
no, & anno Urbis conditæ 714. quo tempore inter Augustum Imperatorem, & Marcum Antonium pacis intercedebant fœdera, & ambo volente Senatu Romam ovantes ingressi sunt.

Scalig : in
animad. ad
Chron. Eu-
seb. Casub.
Exercit. I mo

Hunc Herodem, quo regnante Christus natus est, alienigenam fuisse post Strabonem negat Josephus Scaliger in animadversionibus suis ad Chronicon Eusebii, Casaubonus, Torniellus, & Henricus Valesius; quibus assentire videtur in sæpè laudatis Demonstra-
tio-

tionibus Evangelicis Huetius. Ast unanimi ferè SS. Patrum, & scriptorum Ecclesiasticorum testimonio confici potest, Herodem fuisse alienigenā. quantumvis enim SS. Patres in hoc nō conveniant, an Herodes Idumæus, an verò Ascalonita fuerit, in hoc tamen omnes consentiunt eundem fuisse alienigenam, & extraneum, id est non Iudæum genere.

ad appae.
Annal. Bar.
Vales. in an-
not. in hist.
Euf. Huet.
Demonst. E-
vang. prop.
9. fol. 336.

Juvat hanc in rem authoritatem Eusebii prolixius recensere, quibus Vaticinii hujus sensus, & nostra de illo opinio multum illustrantur. Eusebius itaque ex Josepho, & Julio Africano ita disserit. “per idem tempus ergo, cum Herodes Primus ex alienigenis Judaicæ gentis Regnum obtineret, completa esse videbatur Mosis prædictio: *non deficiet Princeps ex Juda &c.* quippe sinè effectu semper pendebat prædictio, quamdiu sub domesticis principibus Judæis agere licebat; qui quidem à Moyse initio ducto usque ad Augusti tempora permanserunt, cujus principatu primus ex alienigenis Herodes Regnum Judææ adeptus est, cum ut à Josepho quidem traditum est, Paterno genere Idumæus, Arabs materno esset. ut autem scribit Africanus non ignobilis & ipse scriptor, qui de illo accuratius scripserunt, Antipatri filium fuisse tradunt, Huic verò Herodem quemdam Ascalonitam, unum ex numero servorum templi Apollinis, quod Ascalone est, Patrem fuisse. Antipater cum Admodum puer à latronibus Idumæis captus fuisset, cum iisdem diutius vixit, eò quod Pater pro redemptione ipsius pretium solvere præ inopia non valeret. Moribus igitur, institutisque eorum innutritus, tandem in notitiam Hyrcani Judæorum Sacerdotis, amicitiamque pervenit. Hujus filius fuit Herodes is, qui Servatoris nostri temporibus vixit. Itaque cum Judæorū Regnū ad hunc Herodē devenisset, at jam quodammodo præ foribus gentium expectatio, prout à Prophetis prædictū erat.

Euseb. lib. x.
Hist. c. 6.

Eusebio antiquior S. Justinus Martyr in dialogo cum Tryphone Judæo refert, & probat ex Iudæis ipsis, *Herodem fuisse alienigenam.*

S. Just. M.
Dialog. cum
Tryph.

Origenes testatur: non defecisse sceptrum de Juda, usque ad Herodem, qui secundum historiae fidem, quam Josephus scribit, alienigenam fuisse, & per ambitionem in Regnum Judaicum dicitur irrepsisse.

Origen.
Hom. 7. in
Genes.

Idem quoque disertè testantur Julius Africanus , loco apud Eusebium citato. S. Ambrosius lib. 3. in Lucam. N. 4. Hegefippus Junior lib. 1. hist. c. 14. S. Epiphanius hæres. 20. quæ est Herodianorum , qui ait hunc Herodem & Ascalonitam , & Idumæum dici posse , quod nempe ex Avo Ascalonita oriundus in Idumæa natus fuerit. S. Hieronymus in tertium caput Osee , & in c. 22. Matth. Theodoretus quæstione 110. in Genes. Photius codic. 238. Euty-chius Patriarcha Alexandrinus in Annalibus , quos Arabica lingua scripsit , atque latinè redditi sunt à D. Pocok Professore Oxoniensi Anno 1658. & apertissimè D. Augustinus : “litteræ certissimæ , historia quoque ipsorum Judæorum , quibus ostenditur primum “alienigenam Herodem Regem fuisse in gente Judæorum , quo “tempore Christus natus est ,”

S. Aug. lib.
12. contra
Faust. c. 42.

Joseph. lib.
14. antiq. c.
27.

Psal. 107. v.
7.

Josephus Antigonum ab Herode oppressum sic loquentem inducit : “Ad hæc Antigonus ita respondebat verso sermone ad Sy-lonem , ac Romanos milites , iniquum eos facere , qui Herodi “Regnum adstruant homini privato , & Idumæo. ,” Idumæos autem alienigenas appellat David : *In Idumæam extendam calceamentum meum , mihi alienigenæ amici facti sunt.*

Videtur quidem Josephus à seipso dissentire , qui lib. 14. antiq. c. 28. ait. Herodem Antipatri filium plebejo , & obscuro genere natum fuisse , quem tamen lib. 1. de bello Judaico c. 5. nobilitate , ac opibus gentis suæ Idumææ Principem fuisse scribit. Verùm quæcunque tandem fuerit Herodis Patria , quæ fortuna , certum est illum verè alienigenam fuisse , qui nec fuit è tribu Juda , nec è tota gente Judaica , ab Abrahamo per Isaac , & Jacob propagata. fuerit ergo Ascalonita , hoc est Philistæus è genere Chanaan , aut Idumæus ex familia Esau fratris Jacob (duo enim illi fratres duas gentes condidere) perinde est , semperque firmum manet illum alienigenam fuisse. constat id quoque ex Herodianorum secta , qui ut scribunt Tertullianus , & Epiphanius , isto celebrabantur nomine , ex eo quòd Herodem , ut Messiam haberent , quippe qui ablato à Juda sceptro , ipse , & quidem invitis Judæis ex Romano Senatus Consulto faventibus illi Augusto , & Marco Antonio clavum Regni teneret.

Ad-

Adversæ opinionis Authores Scaliger, Casaubonus, Torniel-
lus, & Valesius, multa quidem opponunt, quæ ad stabiliendam
suam opinionem videntur idonea, quæ tamen omnia ad sequentia
revocari possunt puncta.

I. Nicolaus Damascenus, ut testatur Josephus, lib. 14. antiq. c. 2. asserit *Herodem genus duxisse à Primoribus Judæorum, qui in Ju-
dæam venerant è Babylonia.* Nicol. Da-
masc. l. 14.
antiq. c. 2.

Sed fidem Historicam, vel ipso Josepho teste, dudum amisit
Nicolaus Damascenus in Historia Herodis, cum non tantum eò
turpissima adulatio eum adegerit, ut quæ in Herodis vita horrenda
maximè sunt, ac pudenda vel dissimulaverit, vel excusaverit, sed
etiam eidem, ut filii gratiam conciliaret, nobile, ac illustre inter
Judæos ex captivitate reduces genus affinxerit. Joseph. lib.
14. antiq. c.
11.

II. Adversarii, ut Herodem alienigenam non esse comprobent,
sed genere Judæum, varia Flavii Josephi adducunt testimonia: Jo-
sephus lib. 20. antiq. c. 6. referens contentionem ortam Cæsareæ
Syros inter, & Judæos ait: *Apud Cæsarem inter Judæos habitatores,
& Syros de pari jure civitatis rixa exorta est. Nam Judæi potiori con-
ditione volebant esse, quod urbis hujus conditor fuerit Herodes Ju-
dæus genere, id Syri quidem non inficiabantur: sed agebant urbem
turrim Stratonis dictam à principio, quo tempore nullus Judæorum ibi
habitaverat.* ubi benè advertendum esse asserunt adversarii, eò lo-
ci Herodem Judæum genere appellari non contradicentibus Syris.

At non inficiamur Josephum hoc factum referre, sed illud an
approbet, incertum est. Judæi quidem Syris non refragantibus
dixere Herodem genere Judæum esse, ut inde jus civitatis contra
Syros sibi assererent, at quid inde? an non hoc Judæos proprio re-
rum suarum studio dixisse existimandum est? quamquam, etsi Jo-
sephus Herodem genere Judæum appellasset, facile foret mentem
ipsius, ac sensum assequi; Judæum enim appellavit Herodem, quod
vel in Judæa natus fuisset, & octavo die circumcissus, vel saltem à
primis adultæ ætatis suæ annis Judæorum Religioni nomen suum
dederit, ac profelytus factus Judæis aggregatus fuerit. Aa. 22. v. 3.
& 28.

S. Hieron. in
Catologo de
Script. Eccl.

Joseph lib.
14. c. 14.

Ammon.
Gram.

Strabo lib.
16. Geogr.

modum gentium Apostolus Paulus ait se in Tarso Ciliciæ natum , & Romanum civem esse , non quod reipsa in Tarso natus sit , & genere Romanus : Natus siquidem est in oppido Judææ nomine Gischalis , ut docet S. Hieronymus , & Paulus de seipso ait : *Ego Israelita sum ex semine Abraham de tribu Benjamin* : sed idcirco se in Tarso natum , ac civem Romanum dicit , quod capto à Romanis oppido Gischalis simul cum parentibus suis infans Tarsum Ciliciæ commigraverit , adeoque quasi ibidem natus omnibus juribus , ac privilegiis civis Romani huic civitati concessis gaudere potuerit. Exin quoque mirum non est , Herodem Judæos , ut illos sibi demereretur contribules suos vocasse , ut testatur idem Josephus quandoquidem jam diu illis aggregatus fuit Religionis professione. Improprio itaque , & latiori sensu Josephus Herodem genere *Judæum* apellavit. Eleganter hanc in rem Ammonius antiquus Grammaticus. *Judæi , & Idumæi differunt : Judæi , quippe vocantur , qui tales ab initio procreati sunt , Idumæi verò origine non sunt Judæi , sed Phænices , ac Syri : victi autem à Judæis , & ad circumcisionem compulsi , & eidem Regno contributi , eademque sacra amplexi , Judæi quoque cognominati sunt.*

III. Ex Strabone quoque Authores supra adducti aliquod suæ opinionis petunt momentum , qui in Geographia sua Herodem vocat *virum indigenam* ; adeoque Herodes non erat alienigena.

Verum Strabo circa Herodem decipi facile potuit , quemadmodum & deceptus est , dum scribit Herodem ad summum Pontificatum evectum fuisse : certum quippe est Herodem nusquam summum Pontificatum gessisse. *Indigena* quoque fuit Herodes , quia ex eadem Republica , cujus Rex erat , & iisdem Regionibus , quibus imperabat oriundus , non verò in hoc sensu , quod sit prognatus ex sanguine Jacob , quod requiritur , ut aliquis genere *Judæus* dicatur.

Eo ipso , quod Herodes Idumæus fuerit , inquiunt adversæ opinionis patroni , nequaquam potest dici alienigena , sed pro vero Judæo haberi debet. Ex quo enim Idumæa à Ioanne Hircano subacta est , annis ante Christum natum 90. Idumæi omnibus Iudaicæ Reli-

Religionis ritibus, etiam circumcissioni subjecti fuere, iisdem cum Judæis privilegiis donati, & velut eorum contribules habiti, unde communi quoque vocabulo Judæi appellati sunt, teste Origene, & Josepho.

Origen. c.
17.
Joseph. lib.
13. antiq.

Ex hoc tamen aliud nihil inferri potest, quàm Herodem Judæum fuisse Religione, non sanguine. Illum Ascalonitam fuisse tradunt ex veteribus nonnulli: potuit etiam Idumæus appellari non quidem nativitate, sed habitatione, quia in Idumæa diù commoratus est. Sed esto in Idumæa natus fuerit, an propterea verè, ac propriè Judæus? minimè sanè: Idumæi siquidem non ex Jacob orti sunt, sed ex Esau, qui etsi fratres fuerint, tamen duarum diversarum nationū auctores, ac parentes extitere. unde David Idumæos alienigenas appellat: *in Idumæam extendam calceamentum meum, mihi alienigenæ amici facti sunt.* Et verò Judæus verus tam paterno, quàm materno genere debet esse talis. Mater autem Herodis nomine Cypros Arabs erat, adeoque gentilis: quod manifestum est ex Misna Judæorum, hoc est collectione juris civilis, & Canonici Judæorum c. 7. ubi narratur, cùm Rex Agrippa Junior inter legendam publicè scripturam incidisset in istam legem Deuteronomii 17. v. 15. *non poteris constituere super te virum extraneum, qui non sit frater tuus.* statim obortis lachrymis significavit, hanc sibi conditionem deesse: qui Patrem haberet Magnum Agrippam ex Berenice filia Costobaris Idumæi: adeò Judæorum animis altius infixum istud hærebat: verum Judæum ex patre & matre Judæa ortum esse debere.

Psal. 107.
v. 10.

V. Opinatur Casaubonus: alienigenas post acceptam circumcissionem tam verè Judæos fuisse, quàm gentiles, & pagani veri Christiani sunt post acceptum Baptismum.

Sed dispar est ratio, quia Judæi quidem nascebantur, Christiani autem fiunt: inter quos nulla habetur ratio diversæ originis: *non est Judæus, ait Apostolus, neque Græcus, non est servus, neque liber: non est masculus, neque femina. omnes verò unum estis in Christo.*

Ad Gal. 3.
v. 26.

VI. Torniellus ex secta Herodianorum pro sua opinione aliquod argumentum deducit. nam, inquit, verosimile non est, tam absconam opinionem in eorum mentem devenire potuisse, si ex-

ploratum ipsis fuisset Herodem alienigenam esse, non verum Judæum, qualem futurum esse Messiam Prophetæ omnes prænuntiaverant, & ipsimet expectabant Judæi.

Epist. Hæres.
20.

Sed neque hoc argumentum aliquid roboris habet, siquidem S. Epiphanio, tam crassus error ab hominibus inertibus, & simulatoribus in gratiam Herodis adulationis animo confictus est. An non extitère postmodum, qui Simonem Magum, ac Dositheim utrumque Samaritanum pro Christo habuerunt? an non Josephus ipse Sacerdos è regia Assamonæorum familia oriundus, & eruditione insignis, Jacobi Vaticinium per crassam adulationem ad Vespasianum detorsit? Ex hoc tamen argumento, & Herodianorum crasso errore id conficitur inolevisse famam, & opinionem Herodis tempore Messiam nasciturum esse prout re ipsa natus est: ut animadvertit S. Epiphanius:

Idem ibid.

VII. Et ultimò demum, inquiunt: si Herodes alienigena fuisset, nihil intentatum reliquisset, ut Judæos ad gentis suæ ritum pertraheret: quod tamen nusquam factum fuisse legitur, imò zelo, ac studio Judæorum Religionem vindicavit teste Josepho.

Joseph. lib.
15. antiq. c.
21.

Sed hæc quoque adversariorum ratio evanescit consideranti, quòd Herodes, ut diximus, religione non tamen sanguine Judæus fuerit. quod insuper, ut erat homo vaferimus, unice fortunæ suæ intentus Judaicam Religionem coluerit, & observaverit, quantum rebus suis expedire intellexit, quam quoque non semel ab eo violatam, conculcatamque legimus in Josepho: Nam Judæorum instituta peregrinis ritibus vitiavit, instituit athletica certamina quinto anno redeunte in honorem Cæsaris, Theatrum in urbe, & Amphitheatrum in campo exstruxit, ad Sacerdotium, quos voluit, promovit, Davidis sepulchrum reclusit, ex stirpe Juda oriundos interimi jussit. Aquilam auream magni ponderis in gratiam Romanorum Imperatorum, quibus placere mirum in modum studebat, in templo Dei collocari jussit: quæ contra legem Dei certè magna erat abominatio. Judæis demum adeò persuasum erat, Herodem esse alienigenam, ut multi ex Essenis, aliisque Judæorum sectis adduci nusquam potuerint, ut in ejus fidem jurarent.

AR-

ARTICULUS VII.

Ut Vaticinii eventus cum veritate Historiæ conveniat, opinamur per SCEPTRUM non solum Regiam, seu Monarchicam, sed quamlibet supremam Reipublicæ administrandæ potestatem, atque per JUDAM non solam hujus Nominis tribum, sed totam Judæorum nationem intelligendam esse, cum aliqua tamen singulari tribûs Judæ prærogativa.

IN rebus arduis nihil ferè faciliùs, quàm adversas convellere opinioniones; ast propriam statuere sententiam, illam exponere, ac firmis, validisque roborare momentis, hoc opus hic labor; dumque agitur de illa ab omni difficultate liberanda, id omnino arduum, ne dicam impossibile videtur. Mihi sanè in tanta sententiarum, opinionumque diversitate ea semper (ut quod sentio sinè ambagibus aperiam) hoc celeberrimum, explicatûque difficillimum Vaticinium exponendi ratio visa fuit simplicissima, atque à difficultatibus, quamquam non ex integro, vel maximè tamen remota, quæ in hoc Vaticinio: *Non auferetur sceptrum de Juda, & Dux de femore ejus, donec veniat, qui mittendus est, & ipse erit expectatio gentium.* quæ inquam, in hoc Vaticinio per sceptrum, non solum regiam, Monarchicamque, sed quamlibet supremam Reipublicæ administrandæ potestatem, & per Judam non solam hujus Nominis Tribum, sed totam Judæorum Nationem intelligi existimat, cum singulari tamen ejusdem Tribus prærogativa: ita ut sensus sit hujus Oraculi: *non auferetur*: seu cum ablatum fuerit sceptrum à Judæis, vel Regia, vel suprema Reipublicæ administrandæ potestas, & sui iuris esse desinent exterorum Principum Imperio subditi, tunc veniet Messias. & hoc quidem explicandi modo, si utamur, Oraculi eventum cum Historiæ veritate vel maximè convenire arbitramur; venit enim Christus tunc, cum ablatum esset Sceptrum à Juda, id est cum suprema gubernandi potestas ad alienigenam, qualem & fuisse Herodem, quo regnante natus est Christus, fuisset translatum. quod hoc modo demonstrari potest.

Si

Si Deus fulgentissimam facem è turri ostentans dixisset , eam non extinguendam , donec venerit Messias , qui illam extinctam videret , nonne protinùs rectè colligeret Messiam jam venisse. Deus autem sceptri , & supremæ potestatis fulgorem in Judaica gente oculis exhibuit , prænuntiavitque simul hunc fulgorem , & splendorem non esse extinguendum , quoadusque Messias venerit. Cum itaque fulgor ille , & splendor Regiæ , supremæque gubernandi potestatis jam dudum extinctus sit , & quidem tunc , cum ad clavum Judaici Imperii sederet Herodes alienigena , emotæ fanè mentis sit , qui non manifesta consecutione inferat Messiam jam venisse.

Multi fanè , ac magni nominis hujus nostræ sententiæ sunt Patroni S. Justinus Dialogo cum Tryphone. S. Athanasius libro de Incarnatione Verbi Divini. Eusebius tum libro i. hist. c. 6. & 7. tum libro 8. Demonstrationum Evangelicarum. S. Chrysostomus Homilia 67. in Genesim. S. Ambrosius , vel quiscunque demum hujus libri Author lib. de Benedictionibus Patriarcharum c. 4. S. Augustinus lib. 18. de civitate Dei c. 45. Theodoretus q. 110. in Genesim : qui unanimiter sentiunt idcirco sceptrum de Juda non defecisse usque ad Messiam , quia Judæi ad Herodem usque Duces , ac Principes , non quidem ex Tribu Juda , quod veritati historiæ repugnaret , sed ex tota sua gente habuerunt.

Hanc quoque opinionem tuentur , ac magnoperè illustrant Pererius , Casaubonus , Natalis Alexander , Eminentissimus Vincentius Gotti , Antonius Boucat. ac præcipuè Eruditissimus Honoratus Tournely. contra Petavium lib. 6. de Incarnatione capite sexto.

Ita quoque mihi jam diù persuasum erat , quod intentum , ac negotium nostrum tunc confectum erit , si ostenderimus , historiæ veritatem in alio quocunque explicandi modo æquè ita non convenire , ac in nostro.

Quod ut ordine suo fiat , ipsam seriem Historiæ , & Regiminis , potestatisque gubernativæ successionem mente revolvamus necesse est. à morte itaque Iacobi , & edito Vaticinio ad Davidem usque intercesserunt anni ferè triginta supra sexcentos secundum veriorum Chronologiam , Eusebius autem integros ferè mille numerat :

Pererius in
49 Gen. Casaub.
Exercit. 1ma. in
appar. ad
annal. Bar.
Natal. Alex.
hist. vet. testam.
Dissert. 11. prop. 3.
Vincentius
Gotti Antonius
Boucat Theol. Patrum
Dissert. 2. de Incarn.
Tournely de Incarn. Q. 3.
Art. 1mo.

rat : Hoc autem intervallo temporis multi extitère Judaicæ gentis Duces , & Principes , sed non ex tribu Juda ; Moyſes enim & Joſue , qui poſt exitum ex Ægypto primi ad clavum Reipublicæ Judæorum ſederunt , tribules Judæ non fuerunt , ſed hic ex Tribu Ephraim , ille ex Tribu Levi. Inter Judices, quorum ſecuta eſt Dominatio , duo tantum fuere ex Tribu Juda, Othoniel , & Abelon : alii ex diverſis tribubus indifcriminatim aſſumpti. Poſt Judices ſumma poteſtas ad Reges delata eſt , quorum primus fuit Saul ex Tribu Benjamin , cui ſucceſſit David ex Tribu Juda. Quo regnante ſceptrum ad Tribum Juda primum pervenit. Davidi ſucceſſit Salomon , & alii deinceps uſque ad Sedeciam. Permaſit itaque ſceptrum in Tribu Juda per annos ferme quadringentos , & ſeptuaginta quinque , poſt mortem enim Salomonis hebræum Imperium duas in partes ſciſſum fuit , quarum altera ex Tribu Juda , Benjamin , & Levi conſtans Regnum Juda dicebatur , cui Roboamus Salomonis filius , ejusque poſteri ad everſam uſque Jeruſalem à Nabuchodonofore præfuerunt : altera verò ex aliis decem Tribubus conſtans Regnum Iſraël apellabatur , cujus caput , ac Princeps fuit Jeroboamus. Sedecias poſtremus Rex ex Tribu Juda , Babyloniam captivus cum cæteris Judæis ductus fuit : toto autem captivitatis Babylonicæ tempore , quod fuit ſeptuaginta annorum , nullus haud dubiè ſedit Rex ex Tribu Juda , omnes enim ſub triſtiſſimo ſervitutis jugo gemebant , & de Jechonia , ſeu Joachim prædixerat Jeremias : *ſcribe virum iſtum ſterilem : virum , qui in diebus ſuis non proſperabitur , nec enim erit de ſemine ejus vir , qui ſedeat ſuper ſolium David , & poteſtatem habeat ultra in Juda.* Jer. c. 22, v. 30.

Poſt captivitatem data Judæis à Cyro licentia redeundi in Patriam , ac Templi ædificandi nullus propriè Rex imperavit : Zorobabel quippe etſi fuerit de Tribu Juda , & Dux populi , ſummum tamen non habuit Imperium nec ſolus , nec diù Rempublicam adminiſtravit , ſtatim enim ab ædificato templo mutata eſt Reipublicæ forma , & rerum ſumma penès Sacerdotes fuit uſque ad adventum Chriſti per quingentos ferè annos , quæ poteſtas per Aſſamonæos , ſeu Machabæos eo in ordine adeò firmata eſt , ut tandem

Aristobulus Pontifex maximus Regimen illius Reipublicæ in formam Regni mutaverit, & capiti suo Diadema imposuerit: atque penès Aristobuli posteros fuit sceptrum Judæorum usque ad Pompejum, qui umbram, & nomen Imperii re adempta ipsis reliquit, donec tandem ab Herode alienigena Regnum Assamonæis ereptum est, & genus extinctum.

Ex quibus sequens argumentum, quod Clarissimus Honoratus Tournelly gravissimum, ac decretorium vocat, confici potest. Si in hac Prophetia *per Judam* intelligatur sola hujus Nominis tribus, & *per sceptrum* sola potestas regia, & Monarchica, illa certo in Christo non verificatur, illumque designare nequit. Cum quingentis ferè annis ante illius adventum Sceptrum de Tribu Juda defecerit, id est nullus ex sola Tribu Juda oriundus regia effulserit dignitate, neque enim Assamonæi de Tribu Juda erant, uti ex dictis manifestum est, nec in Synedrio, seu Magno Sanhedrim, quod Thalmudistarum Commentum est aliqua potestas summa penès omnes, veletiam penès illius Senarûs Principem ex Tribu Juda perseveraverit.

Id ergo nobis exploratum, apertaque confecutione deduci posse videtur in sæpè dicto oraculo, si per illud Messiam designari, atque in Christo Jesu Nazareno illud adimpletum fuisse volumus, prout reverà designatur, & adimpletum est, *per Judam* non solum hujus Nominis Tribum, sed totam Judaicam gentem, quæ à Tribu Juda tanquam præcipua nomen suum sortita est, & *per Sceptrum* non Regiam & Monarchicam solum, sed quamcumque supremam gubernandi potestatem designari.

Jerem. 23. v.
6.

Habet hæc opinio in scriptura suum fundamentum, in qua per Judam alibi quoque non sola hujus nominis Tribus, sed universa Judaica gens designatur: ita enim de ipso Messia, & diebus adventûs ejus vaticinatur Jeremias: *in diebus illis salvabitur Juda, & Israël habitabit confidenter*, & 4. Reg. c. 25. v. 22. ubi Hierosolymorum ruina describitur: *translatus est Juda de terra sua*: ubi certè nomine Judæ universa gens Judæorum denotatur, per sceptrum autem non solum Regiam, sed quamcumque summam gubernan.

bernandi potestatem designari exinde quoque exploratum habemus, quia hæc vox *Schevetb* seu virga, aut sceptrum, uti animadvertit P. Bernardus Lamy jam ante Reges constitutos in Israel usurpabatur.

Lamy app.
Chron. P. 2.
c. 3. fol. 135.

Præterea hac in expositione Vaticinii eventus quàm optimè cum veritate historiæ cohæret: siquidem à soluta captivitate ex Ægypto usque ad Herodem semper extitit aliquis nazione Judæus, qui universæ genti præfectus fuit, semper Judæi sui juris fuere, suisque vivere legibus. Si annos 70. Captivitatis excipias, quo etiam tempore vivebat Jechonias Rex, quem Judæi tanquam Regem venerabantur, quantum permittere poterat præsens eorum calamitas.

Quantumvis autem in sæpè adducto Vaticinio *per Judam* non solum hujus nominis tribum intelligamus, manet nihilominus huic tribui semper prærogativa præ reliquis tribubus. Jacob enim singulis propriam impertitus est benedictionem, adeoque & Judas suam specialem habuit. Sunt autem multa, ex quibus singularis tribus Judæ præ cæteris tribubus excellentia & prærogativa elucet. *Primò* ex illa nasciturus erat Messias. *2dò.* quia tribus Juda erat regno destinata, & penès quam sceptrum diù stetit, & floruit. *3tò.* post captivitatem Babylonicam toti genti nomen dedit, sola quippe tribus Juda integra remanserat, cujus quædam velut accessio fuit tribus Levi, & dimidia tribus Benjamin. *4tò.* Eo ipso tempore, quo rerum summa penès Assamonæos fuit, aliosque Sacerdotes, regio ipsa, sedes regni subditi fermè omnes erant de tribu Juda. *5tò.* denique vel ab initio tribus illa cæteris privilegio singulari anteposita est: Primas enim tenuit in Castris metandis Num. 2. v. 3. in offerendis Deo muneribus Num. 7. v. 11. in recensione tribuū Num. 34. v. 19. in divisione terræ Chanaan. Josue 15. v. 13. in assignandis Leviticis urbibus, ibidem. c. 21. v. 4. denique in bellis adversus Chananæos gerendis. Jud. 1. v. 2. & 19.

Ex quibus sanè demonstrata videtur Tribus Judæ præ cæteris tribubus excellentia. quamobrem non video, cur Huetius id in dubium vocare voluerit, dum dixit: *Siquis negaverit (quod ego tamen*

Huet. Demonst. Evāg.
prop. 9. fol.
337.

libenter concesserim) tribubus aliis præcelluisse semper Tribum Juda, & à Jacobo ad Davidem ullam apparere ipsius præstantiam, non ita facile convinci ipsum posse puto.

Sunt quidem, non diffiteor, non pauca, neque exigui momenti argumenta, quæ huic expositioni opponi possunt.

I. Quidem non nisi violentè in dicto Oraculo per *Judam* non sola hujus Nominis Tribus, sed tota Judaica Natio, cui hæc Tribus nomen dedit, intelligi videtur, an tota, quærunt à nobis adversarii, Judaica Natio prodiit de femore Judæ? *non auferetur Sceptrum de Juda, & Dux de femore ejus.* seu ut Hebraicus textus habet. *inter pedes ejus.*

Verùm nullum omnino hæc oppositio momentum haberet, si illam horum verborum: *& Dux de femore ejus*, seu *de inter pedes ejus*: interpretationem adaptare vellemus, quam cum aliis dat P. Bernardus Lamy dicens: *præ cæteris interpretationibus mihi arridet eorum interpretatio, qui volunt hisce verbis: de inter pedes ejus: exprimere morem, & habitum Leonis, dum incubat prædæ suæ. Leo enim solet acubando servare inter pedes suos prædam, quam nullus illi incruentus detraxerit.* Jacob autem in Vaticinio Judam comparavit Leoni.

At non opus est ab hac, aliisque pro arbitrio confictis interpretationibus, quas jure merito explodit Huetius, opinioni nostræ aliquod quærere præsidium; assero enim non eo sensu *ducem de femore Judæ* nunquam defuturum dici, quod serie non interrupta semper de Tribu Juda successuri essent Reges usque ad Messiae adventum, quod veritati Historiæ non foret consentaneum, sed *Dux de femore Judæ* dicitur non defuturus usque ad Messiam, tum quia jure hæreditario regnum ad illam Tribum pertineret, in qua quoque diu perseveravit, tum quia Tribus Juda cum singulari præ cæteris tribubus prærogativa, & excellentia toti genti nomen dedit, in qua suprema regiminis Autoritas usque ad Herodem Regem alienigenam viguit, ac permansit.

II. Verba illa, quæ præcedunt, & subsequuntur hoc Vaticinium, de sola Juda intelligenda sunt: quo ergo fundamento nos hæc intermedia: *non auferetur sceptrum de Juda:* ad tam amplam significationem

Lamy App.
Chron. P. 2.
c. 3. fol.
136.

Huet. loco
citato.

nificationem detorquemus , ut non solam hujus nominis Tribum , sed totam Judaicam gentem designet , præsertim cum Jacob singulis filiis aliquid proprium prædixerit , & singulare. *Hæc locutus est eis Pater suus , benedixitque singulis Benedictionibus propriis , & diserte* Gen. 49. v. 28. Judam à cæteris fratribus distinxerit : *Juda te laudabunt fratres tui , manus tua in cervicibus inimicorum tuorum.* ibid. v. 8.

Non obsunt hæc opinioni nostræ. distinxit Jacob Patriarcha Judam à reliquis , ei que propriam suam largitus est Benedictionem , quia tum ipse , tum ejus Tribus , supra cæteras singulari prærogativa decorata semper fuit , & penes solam Tribum Juda Sceptrum diu permansit , illaque toti Judaicæ genti , ex qua usque ad Herodem alienigenam semper aliquis suprema fulgebat potestate , nomen dedit. Quod autem verba illa : *non auferetur sceptrum de Juda :* ad totam gentem referamus non ad solam Tribum Juda , Oraculi eventus , & historica id exigit veritas. Quingentis enim annis Machabæis regnantibus à Tribu Juda Sceptrum defecerat , quomodo ergo stare poterit Prophetiæ veritas , tunc venturum Messiam , cum à Juda Sceptrum defecerit ?

III. Eandem cum opinionibus rejectis difficultatem videtur habere & nostra. Nam Sceptrum à tota gente Judaica jam antea defecerat tēpore scilicet captivitatis Babylonicæ ; expugnata enim per Nabuchodonosorem Hierusalem , everso templo , omni que vasorum , & ornamentorum suppellectili direpta Judæi , qui ex intereptione superfuerant captivi Babyloniæ translati , ubi tristissima sub Chaldæorum Imperio servitute oppressi , nullam amplius Regni , vel Reipublicæ formam retinere.

Sed nequaquam stabilis fuit hæc translatio , qualis fuit tempore Herodis alienigenæ , & quid septuaginta captivitatis anni comparatione tot sæculorum , quibus Judæorum Imperium floruit ? accedit , quod vel ipso captivitatis tempore adhucdum vixerit Rex Joachim , de quo in libro 4. Regum : *sublevavit Evilmerodach Rex Babylonis anno , quo caperat regnare caput Joachim Regis Juda de carcere , & locutus est ei benignè , & posuit thronum ejus super thronum Regum , qui erant cum eo in Babylone &c.* adeoque nequidem tempore capti-

captivitatis Babylonicæ extincta, vel obscurata est Judaici Sceptri Autoritas.

IV. Per nostram expositionem elidi videtur Argumentum, quo SS. Patres probant Christum, ut verum Messiam nasciturum esse ex tribu Juda; si enim in hoc Vaticinio: *non auferetur sceptrum de Juda, & Dux de femore ejus*, non sola tribus Juda intelligatur, sed universa Judaica Natio, jam elumbe erit dictum Argumentum.

At nihil sanè roboris habet hæc oppositio adversus opinionem nostram, non enim ex hoc loco, sed ex aliis innumeris scripturæ textibus, quos referre non est præsentis instituti comprobatur Christum ex tribu Juda esse oriundum, sed id asserimus ex dicto Vaticinio erui, quod ista tribus nobilior inter cæteras fuerit, ac pluribus præ cæteris illustrata privilegiis: inter quæ istud præcipuum, ac maximè singulare, quod Messias ex illa nasciturus erat. Atque hæc ferè quatuor momenta sunt, quæ huic nostræ opinioni opponunt adversarii.

A R T I C U L U S VIII.

Rejiciuntur Judæorum figmenta, quibus luculentum hoc de Messiae adventu Vaticinium aliò conantur detorquere.

IN immensum abirem, si omnia hebræorum in exponendo, vel potius torquendo hoc Oraculo deliria in præsentem exponenda, ac refutanda susciperem. præcipua duntaxat attingo, eaque his numeris circumscribo.

I. Comminiscuntur Judæi in Vaticinio Jacob vocem *Schevet*, vel ut alii volunt *Schebet*, non denotare Virgam Regiam, sive sceptrum Principis, sed Virgam afflictionis, seu Virgam exactoris: ita ut sensus sit: premendos Virga afflictionis Judæos, donec adveniat Messias.

Sed neutiquam sibi constaret Patriarcha, qui in imagine Leonis prænuntiat Juda dignitatem, robur, & Imperium. Vox quoque *Schebet* absque addito in scriptura semper denotat Virgam dominationis,

tionis, & notam ingerit dignitatis non afflictionis, nisi expressè addatur, ut apud Psalmistam. *Reges eos in Virga ferrea.* Virgam porro dominationis seu sceptrum potestatis hic significari sufficienter determinatur per subsequencia: & *Dux de femore ejus.* Sanè omnes veteres Rabbinii, ipsumque Talmud hanc vocem Schebet pro Virga dominationis interpretati sunt. & nunquid notum est populum Judaicum non fuisse sub Virga Tyrannici Imperii à Davide usque ad Sedeciam, & post captivitatem solutam usque ad Herodem?

II. Judæi nomine *Schiloh*, vel ut alii scribunt *Siloh*, quod in vulgata redditur, qui *mittendus est*, inficiantur intelligi Messiam, sed aliud designari fingunt. cujus figmenti vel sola varietas sufficiens foret refutatio. fuere nonnulli, qui hoc nomine Moysen designari dixerunt: qui legislator fuit hebræorum, ut sensus Vaticinii sit: non auferetur sceptrum de Juda, donec veniet Moyses de tribu Levi, ad quem populus hebraicus sese adjunget. alii hac voce significari volunt Regem Saul, qui in *Siloh* in Regem inauguratorus est, ubi tabernaculum, & Arca fæderis reposita erant: vel Davidem, qui erat de tribu Juda, non defuere, qui hoc Vaticinium fingeant respicere Jeroboamum, qui in *Siloh* decem tribus à Judæ Regibus avelens Rex creatus est, quod Achias Silonites prænuntiaverat scindens pallium suum in partes duodecim, ac jubens Jeroboamo, ut exinde tolleret partes decem. Demum quidam eò detorquent hujus Oraculi verba, ut tribuant exteris Regibus, atque principibus, qui à Deo ad punienda peccata populi Judaici sunt missi.

Verùm omnia planè inepta sunt ad Oraculi veritatem evertendam. Demonstravimus enim supra per hanc vocem *Siloh*, ex quacunque radice ejus significatio derivetur, convenientissimè designari Messiam. hinc optimè in vulgata redditur, qui *mittendus est*. Messias quippe Antonomasticè quasi, & per excellentiam frequenter in scripturis *mittendus* dicitur. Moyse sanè hoc Vaticinium nullatenus competit: sceptrum enim, & potestas debuit priùs esse in Juda, quàm potuerit ab illo auferri, aut deficere. Ab obitu autem Jacob usque ad Moysen, nec in tribu Juda, nec in alia tribu fuit sceptrum, vel

Gen. c. 49.
v. 13. 14. 15.
& 16.

vel suprema gubernandi potestas, cum tunc temporis vix, ac ne vix quidem in populum coaluerint Israelitæ. dein in dicto Vaticinio *Siloh* vocatur expectatio gentium; adeoque intelligendum de illo est, qui fuit expectatio omnium per universum mundum nationum, qualis certè non fuit Moyses, qui erat expectatio duntaxat Israelitarum, quorum Dux erat è servitute Ægyptiaca. demum Jacob per hoc Vaticinium prædixit filiis suis, quæ ipsis eventura sunt in novissimis diebus, & quidem postquam ingressi fuissent terram Chanaan. Moysis autem tempora, quo jure novissimi Dies vocari possunt? utpote qui non multo tempore post Jacobum vixerat, & terram Chanaan nunquam ingressus est.

1. Reg. c. 9.
v. 11.

Sauli quoque Regi inconvenientissimè hoc Vaticinium attribuitur, an enim ille *gentium expectatio*? qui à Deo, à suis, & à gentibus fuit reprobatus. Mentitur etiam Judæorum iniquitas sibi; nam Saul non unctus est in Urbe *Siloh*, sed Ramathaim Sophim, & tandem Rex solemniter renuntiatus est in Maspha, ac demum Regnum ejus instauratum est in Galgala. id etiam hic animadverti debet, quòd ante Saulem tribus Juda scepro nequaquam fuerit potita, sed post hunc primò sceptrum translatum sit ad tribum Juda in Davide, ergo non potest dici, quòd Saul à tribu Juda sceptrum ad tribum Benjamin transtulerit, sed potius quod illud David à tribu Benjamin ad tribum Juda transtulerit.

Neque de Davide intelligi potest hæc vox *Siloh*; nam in Davide non avulsum est sceptrum de Juda, sed potius transiit ad tribum Juda.

3. Reg. c.
12.

Multò minùs de Jeroboamo, nam tempore Jeroboami sceptrum de Juda translatum non est, licet fuerit diminutum, dum decem tribus à Juda recesserant. porro rursus contra scripturæ historiam, & veritatem peccant Judæi, dum dicunt Jeroboamum in *Siloh* Urbe creatum Regem esse, non enim in *Siloh*, sed in Sichem Rex creatus est: neque Jeroboamus *expectatio gentium* dici potest. qui populum in execrandum idololatriæ crimen induxit.

Id verò omnium ineptissimum est, quòd exteris Regibus, & principibus fingunt Judæi, qui ad punienda peccata Judæorum à Deo

Deo missi sunt ; hi enim *non expectatio* , sed *execratio* gentium dici possunt. Nec per Nabuchodonosorem sceptrum de Juda ablatum est , neque per Pompeium , qui devicto Aristobulo Hircanum Regem constituit.

III. Vaticinium (inquit non nulli ex Rabbinis) referri debet ad Urbem *Siloh* sitam in tribu Ephraim, in qua ductæ sunt sortes pro divisione terræ promissionis, & in qua mansit Arca usque ad tempora Samuelis. Ista verò Jacobi verba : *non auferetur sceptrum de Juda*, intelligi volunt de fortuna, & fato tribus Judæ, quæ in melius commutanda est, accessione sceptri, seu Regni, quando deficiet *Siloh* : ita ut totius Oraculi sensus iste sit : dignitas, ac præstantia tribus Judæ in Regium dominatum mutabitur, quando Urbs *Siloh* Arcae sedes esse desinet, seu ut alii dicunt, cum *Siloh* devastabitur : quod quidem impletum esse asserunt, cum Arca à Philistæis reducta est, tunc enim deseruit Deus *Siloh*, & tribum Ephraim, tribum verò Juda elegit ut habetur in Psalmo 77. v. 67. & 68. & Davidem Regem constituit.

Sed absurdam per se, & planè fictitiam esse hanc interpretationem nemo non videt, utpote quæ nec verbis Jacobi, nec sacro Codici, nec historiæ veritati est conformis. Jacob enim sceptri finem prænuntiat : *non deficiet sceptrum de Juda* : adducta verò expositio initium figit : *non accedet sceptrum donec* &c. quæ à Diametro repugnant. Davidem Regno potitum fuisse, cum Arca de *Siloh* sublata est, veritati consentaneum non est ; nam Saul Davidis decessor nondum fuerat Rex constitutus. Denique quomodo hæc de Urbe explicari possunt *veniet, erit expectatio gentium*?

IV. Aliis, ut sinistrum huic Oraculo sensum affingant, perperam visum est, hoc Vaticinium in Salomone fuisse adimpletum : qui dicebatur Rex pacificus : *habebatque pacem ex omni parte in circuitu*, *habibat atque Juda, & Israel absque timore ullo, unusquisque sub vite sua, & sub ficu sua: à Dan usque Bersabee cunctis diebus Salomonis.* juxta hos prophetia sic intelligi debet : *Non accedet sceptrum ad Judam, donec veniat Siloh, seu qui mittendus est.* Sed hoc contigit, dum Davidi natus est Salomon, tunc enim David Regnum Israeliticum

universum obtinuit, & hostes gentis suæ feliciter expugnavit, ita ut imperante Salomone Judæi securitatem, ac plenam pacem habuerint.

Hoc quoque nullum in scriptura fundamentum habet: quantumvis enim vera sint aliqua, quæ dicuntur: inde tamen nullatenus sequitur dictum Vaticinium in Salomone fuisse adimpletum; siquidem ille non fuerat expectatio gentium, quid enim boni, aut quale beneficium eis contulit? similiter dici non potest sub Salomone populum perpetua pace, & bonorum abundantia potitum fuisse, contra siquidem in sacris habetur paginis, ubi conqueruntur Israelitæ apud Roboamum ejus filium: *Pater tuus durissimum jugum nobis imposuit: tu itaque imminue paululum de Imperio Patris tui durissimo, & de jugo gravissimo, quod imposuit nobis, & serviemus tibi.* Cum verò expectatum Responsum à Roboamo non obtinuissent Israelitæ decem tribus ab eo recesserunt, & sibi Regem Jero-boam præfecerunt.

Veritati id etiam repugnat, quod David obtinuerit sceptrum Israeliticum duntaxat nato Salomone, nam ut in libris Regum legitur, in Hebron regnavit super Judam septem annis, & sex mensibus, priusquam salutaretur Rex super universum Israel, similiter etiam plurimis annis regnavit super omnes Israelitas, priusquam ei nasceretur Salamon.

V. Si tempore Herodis ablatum est sceptrum à Juda tunc illo statim tempore, quo Imperium faventibus Romanis adiit Herodes, Messias venire debuisset. Quod tamen nequaquam contigit, nam anno primùm trigesimo sexto, uti communior Chronologorum fert opinio, Regni Herodis Christus natus est.

Verum triginta sex anni pro nihilo reputari debent inter tot sæcula à Jacob: usque ad tempora adventus Christi, quocirca licet Dominus mundum salvaturus apparuerit anno 36. Regni Herodis sufficit pro Vaticinii adimplerione, cum constet, & Salvatorem natum fuisse, regnante alienigena, & Regnum defacto fuisse tunc temporis è Judæorum manibus ereptum, quid plura referam? Cessatio Imperii Judaici à Jacob prænuntiata non in instan-

ti Arithmetico, sed morali, & paulatim contingit. Quod quidem incoepit à Pompejo, cum Judæam populo Romano fecit tributariam: tum paulo post Herodes favente Marco Antonio Rex Judææ inauguratus est, ipso verò extincto in pejus adhuc ibant res Judaicæ: Archelaus enim Herodis filius Judææ Tetrarcha tantum à Romanis constitutus est, quo facto Judæa in provinciæ formam redacta fuit. Tandem consummata est ex integro Judæorum ruina, cum Titus & templum, & Jerosolymam funditus evertit.

VI. Jam tempore captivitatis Babylonicae prorsus extinctum est Regnum Judaicum, quia tunc Sceptrum, seu Regnum censetur penitus ablatum, quando Rex ipse cum proceribus, & populo captivus ducitur, quando Provinciæ, quando urbes, & tota regio transit in victoris potestatem: totum autem hoc contigit annis quingentis ante Christi adventum, ut ex sacra libri quarti Regum Lib. 4. Reg. c. 23. 24. & 25. historia manifestum est; adeoque vel hoc Vaticinium Messiam non respicit, & designat, aut in Christo omnino completum non est.

Sed hoc quoque inficiamur, quod tempore captivitatis Babylonicae omnino translatum sit Sceptrum, & Regnum Judaicum, quantumvis enim omnia relata historicae veritati sint consentanea, Regi nihilominus Judææ utut captivo aliqua potestas civilis remansit, & vel in ipsa captivitate habebat jus in vitam subditorum suorum, cujus rei percelebre legitur exemplum de Judicio Danielis, qui Susannam innocentem à falso crimine purgavit, senes verò calumniatores morti tradidit, & juxta talionis poenam lapidari defini-
vit. Et verò nunquid Rex captivus desinit esse Rex? quasi verò (inquit Antonius Boucat.) Franciscus primus Madriti Captivus non semper extiterit Galliarum Rex? quid plura pro hoc momenta referam? vel ipso mortuo Nabuchodonosore Joachim sedit in Throno Patris sui apud Babylonem anno 37. transmigrationis, & Regios honores obtinuit, ut in libro 4. Regum copiosè refertur.

Ant. Boucat.
Theol. P. P.
Dissert. 2.

4. Reg. c.
25. & 27.

Præterea hoc argumentum contra Oraculi veritatem nullius est roboris, probat enim, etiamsi cætera omnia subsisterent, tantum Regnum Judaicum fuisse interruptum, non verò penitus extinctum.

Atum. Interruptionem vero exercitii potestatis Regiæ non auferre ab aliqua natione Regnum nemo non novit, maximè verò, si adest de recuperando Regno Dei omnipotentis promissio, qualis fuit in gratiam Judæorum, quorum captivitas juxta Jeremiam septuaginta annorum spatio circumscripta erat, quo tempore elapso Jacobo vaticinante Respublica Judaica ad Messiam usque protrahi debebat.

VII. Rabbi Benjamin Tudelensis, qui tempore Alexandri Tertii, & Friderici Enobarbæ Imperatoris varias orbis partes perlustavit, scribit in sui itinerarii historia propriis oculis se vidisse in urbe Bagdad, quondam Babylone, multa Israelitarum millia omnium rerum abundantia affluentium, amænissima loca incolentium, & ab omni reliquorum hominum confortio seclusorum propter vastissimas solitudines interjacentes, tandem inter alia refert, quòd ibidem sedem habeat quidam Princeps Æchmalotarcha è Tribu Juda oriundus, & in Asia Judaicum Imperium tenens; ex qua vana narratione id Judæi nonnulli conficere volunt, nondum esse ablatum à Juda Sceptrum, adeoque Messiam nondum advenisse.

Huet. Demonst. Evang. prop. 9. fol. 350.

Fabulæ huic profligandæ satis est, inquit Huetius, inconstantiam ipsius & varietatem prodidisse. Putidum itaque mendacium, falsa & conficta omninò hæc est Rabbi Benjamin narratio, si enim tale Regnum exstaret, in quo sceptrum Judæus teneret, quomodo credi potest, quòd hoc Regnum solus Rabbi Benjamin absque omni teste invenerit, nullusque alius detexerit, eo præsertim tempore, quo remotissimæ, & hominibus prius ignotæ nationes Americanæ, & Insulares compertæ, & detectæ sunt. Nempe communi Hebræorum adagio sibi consuluisse videtur hic Rabbinus: *qui vult mentiri, procul faciat testes suos.* Refutari potest & hæc fabula ex Talmude Jerosolymitano, cujus in libro Sanhedrim sincera hæc exstat confessio: *væ nobis! quia ablatum est sceptrum.*

Et tandem licet universi Orientis Principes exorti fuissent ex decem Tribubus, à Salmanazare trans Euphratem adductis non posset dici Sceptrum esse penès Tribum Juda, nam illi nec servant legem Mosaicam, nec ullatenus pertinere possunt ad Tribum Juda, quæ

quæ permansit in terra Chanaan. Similia jam olim Judæi sub Domitiano finxerant, sed conquisivit hic Imperator undique, qui ex Regia Davidis stirpe ducerent Originem, nec nisi duos & quidem ex cognatione David repererat, adeò tamen pauperes, ut labore manuum suarum vix tantum potuerint acquirere, quod ad tributa solvenda, ac alia sibi necessaria sufficeret, ut scribit Eusebius.

Euseb. l. 3.
Hist. Eccles.
c. 20.

Pro Dissertationis hujus coronide id adhuc enodandum restat, cur hujus tam luculenti, ac manifesti de Messia Vaticinii neque Christus, neque Apostoli, neque alius ex sacris Scriptoribus meminerint, illudque in testimonium adduxerint: movet hoc dubium Pererius, & ad illius solutionem varias adducit rationes, præplacet illa, quam assignat Huetius ita differens: aliud igitur fuisse causæ censeo quam ob rem hoc Jacobi testimonium in novo testamento non compareat: nempe, quod neque Christo, neque Apostolis, neque Scriptoribus sacris propositum unquam fuerit prophetarum oracula singillatim recensere: cum testamentum vetus ad unum Christum spectare, in eoque finem nactum esse scirent. Totum igitur testamentum vetus sibi recitandum putassent, si prophetiis pugnare voluissent: paucis his verbis totum Christus concludebat: *habent Moysen, & Prophetas, audiant illos.* rursum: *Scrutamini scripturas, quia vos putatis in ipsis vitam æternam habere, & illæ sunt, quæ testimonium perhibent de me.* & paulò post: *Nolite putare, quia ego accusaturus sim vos apud Patrem, est, qui accusat vos Moyses, in quo vos speratis, si enim crederetis Moysi, crederetis forsitan & mihi: de me enim ille scripsit.* Quibus verbis Christus Judæis omnia de se, suoque adventu Vaticinia in memoriam revocavit.

Huet. De-
monst. E-
vang. prop.
9. c. 4. ad fi-
nem,

Lucæ 16.
Joann. c. 5.
v. 39. 45. &
46.

DISSERTATIO II.

De septuaginta Hebdomadibus Danielis

C. 9. V. 24.

ARTICULUS I.

Operosa est hujus Vaticinii, quod proponitur
discussio.

REm sanè arduam, innumerisque, ut mihi quidem videtur, obseptam difficultatibus aggredimur, dum celebre illud septuaginta hebdomadarum Vaticinium, quibus Danielis c. 9. v. 24. venturi Messiae tempus ab Archangelo prænuntiatur, ac circumscribitur, exponendum suscipimus. Quamvis enim omnium clarissimum maximèque luculentum, quotquot sacri codices veteris testamenti suppeditant, sit oraculum, idem tamen simul longè est obscurissimum: clarissimum quidem, quod ad Christum spectat, qui disertis illuc prænuntiatur verbis, Jesum scilicet, cujus certo ac determinato tempore adventum undecunque tandem computandi ducantur exordia, tam manifestè indicat, ut inde potissimum ad spem venturi circa hæc tempora Messiae excitatos Judæos, & Ethnicos peritissimi quique judicent. Obscurissimum verò, si prædictarum in vaticinio hebdomadum initia spectemus, & exitus. Quidquid igitur Chronologorum est, quidquid Theologorum, quidquid sacra scripturæ interpretum, eorum uberrimæ exstant de hoc argumento disceptationes; verum tantis undique, cum Eruditissimo Huetio loquor, angustiis, ac difficultatibus circumsepta quæstio est: tot tamque diversæ proponuntur sententiæ, ut penitus molesta sit ac operosa eorum dijudicatio, novum verò aliquid ac certius afferre longè operosius.

Vatici-

Vaticinium Danielis (inquit clarissimus P. Bernardus Lamy in suo doctissimo apparatu chronologico) multa complectitur non facilia ^{Part. 2. cap. 3. Paragr. 1. Edit Venet.} evolvi, nisi ab his qui exercitati sunt in subducendis calculis, à quibus vulgò animus refugit. Pendet explicatio hujus vaticinii ex variis temporum intervallis & historiis maximè Persicis, aliisque rebus, quarum inquisitio difficilis est. S. Hieronymus jam suo ævo varias in rem hanc opiniones recensuit: Africani nempe, Eusebii, Hippolyti, Appollinaris, Clementis Alexandrini, Tertulliani, ipse verò proprium suum suspendit judicium, nec quidquam in hac tanta opinionum varietate audet pronuntiare. Pererius sexdecim diversas de hoc Vaticinio proponit Doctorum sententias, ut meritò cum ^{in Cap. 9. Dan. c. 10. Chron. Sac.} Haaco Vossio sentiendum, quòd nulla pars Chronologiæ à multis sæculis ita vexaverit humana ingenia, quam quæ de annis Persarum, & Danielis hebdomadibus agit.

Meâ quod interest, quamvis spinoso huic muneri vires nequaquam sufficiant, tribus nihilominus pro viribus meis perficiendis institutum meum circumscribere judicavi, ac præprimis quidem eò Dissertationis hujus argumentum, ac consilii mei rationes dirigam, ut palam omnibus faciam hoc de septuaginta hebdomadibus Archangeli ad Danielelem vaticinium nullum alium quàm Messiam respicere, idque in Jesu Nazareno fuisse adimpletum. Dein sinistras ac distortas Hebræorum, aliorumque expositiones refellam. Demum quod omnium operosissimum est, ostendam à quonam tempore, seu à quonam sermonis exitu harum septuaginta hebdomadarum ducendum, computandùmque sit exordium. Antequam autem de his omnibus agere aggrediar: ipsum hoc Danielis Vaticinium, prout in sacro codice Danielis 9. v. 24. continetur, oculis nostris objiciamus oportet.

1. In Anno primo Darii filii Assueri de semine Medorum, qui regnavit super Regnum Chaldaeorum.

2. Anno uno (i. e. primo) regni ejus ego Daniel intellexi in libris numerum annorum, de quo factus est sermo Domini ad Jeremiam Prophetam, ut complerentur desolationis Hierusalem septuaginta anni.

3. & posui faciem meam ad Dominum Deum meum rogare & deprecari jejuniis sacco & cinere.

Antequam progrediamur, tria potissimum hic sunt examinanda. Primo quidem, quisquam fuerit ille Darius ex semine Medorum: unde tempus orationis Danielis cum Judæis captivi & septuaginta hebdomadarum vaticinii colligere licet. 2dò. Undenam septuaginta captivitatis Judaicæ anni à Jeremia prædicti exordium ducant, & in quonam suum consequantur finem. 3tiò demum: quem in finem potissimum, & ad quid impetrandum sese Daniel ad preces, cibique abstinentiam converterit.

Primum itaque quod concernit punctum Scaliger, & Petavius sentiunt Darium Medum non alium esse à Nabonido, qui fuerit ultimus Rex Babyloniorum, & Balthasaris successor. Josephus adstruit Balthasarem dictum à Babyloniiis Nabonandel, hoc est Nabonidum, qui interfectus fuerit à Cyri militibus, & Darium Medum fuisse Cyri avunculum. Juxta diversas has hypotheses diversa quoque definienda sunt orationis Danielis tempora. Nos hoc in puncto, quod caput rei non attingit, non diu morabimur. Si Darius Medus est Nabonidus, oravit Daniel juxta Scaligeri, & Petavii Chronologiam anno Periodi Julianæ 4159 antè æram Christi 555. in hoc enim tempus juxta Berosum incidit primus annus Nabonidi, qui fuit annus quinquagesimus secundus captivitatis Babylonicæ. Hinc falsum est, quod dicit Marshamus, tunc cum oravit Daniel, adhuc superfuisse 49. annos ex 70. per quos duraturam servitutem Babylonicam Jeremias prædixerat. De sinistra Marshami hujus Prophetiæ interpretatione infra redibit sermo.

Alterum omninò ex ipso sacro codice manifestum est: septuaginta nimirum captivitatis Babylonicæ annos exordium suum ducere à quarto anno Regis Joakim Regis Judæ & primo anno Nabuchodonosoris Regis Babylonis. Sic enim loquitur Propheta: *Verbum quod factum est ad Jeremiam de omni populo Juda in anno quarto Joakim filii Josia Regis Juda* (ipse est annus primus Nabuchodonosoris Regis Babylonis) --- *Et erit universa terra hoc in solitudinem & in stuporem, & servient omnes gentes istæ Regi Babylonis septuaginta annis*

Jerem. c. 24.
v. 1mo.

v. 11.

annis. Cumque impleti fuerint, visitabo super Regem Babylonis &c. Terminus autem hujus servitutis non poterat designari verbis clarioribus, quàm his libri 2 di Paralipomenon: donec imperaret Rex Persarum, & compleretur sermo Domini ex ore Jeremiæ, & celebraret terra sabbata sua, cunctis enim diebus desolationis egit sabbatum, usque dum complerentur septuaginta anni. Anno autem primo Cyri Regis Persarum ad explendum sermonem Domini, quem locutus fuerat per os Jeremiæ suscitavit Dominus spiritum Regis Persarum.

2. Paralip.
c. 36. v. 20.
& Sequentibus.

Annum verò primum Cyri Regis Persarum non dubito illum fuisse, quo Babylonem expugnavit, & Babyloniam in suam ditionem redegit, cum plures alias gentes suo imperio subdidisset; tunc finisse servitutem Judæorum apertum est ex edicto, quod jussit Cyrus promulgari in universo suo Regno Judæos liberos dimittere: *Hæc dicit Cyrus Rex Persarum: omnia Regna terræ dedit mihi Dominus Deus celi, & ipse præcepit mihi, ut ædificarem ei domum in Jerusalem, quæ est in Judæa, quis ex vobis est in omni populo ejus? sit Dominus Deus suus cum eo, & ascendat.* Cœpit autem Cyrus, qui antea Persarum Rex fuerat, etiam regnare in Babylonia juxta probatissimorum Chronologorum calculum anno Periodi Julianæ 4176. antè Christum 538. detrahantur 70. anni ex 4176. occurret annus 4106. & addantur 70. anni annis antè Christum 538. exurget annus 608. ita annus Periodi Julianæ 4177. antè Christum 607. qui fuit annus quartus Joakim & primus Nabuchodonosoris, erit annus primus 70. annorum servitutis, quos Jeremias prædixerat.

2. Paralip.
c. 36. v. 23.

Postremum, quod attinet, extrà dubium videtur esse Daniele in deprecatione sua non tam de liberatione sua populique sui ex captivitate fuisse sollicitum, utpote quam non sperare tantum, sed indubitato credere poterat locutioni divinæ ad Jeremiam Prophetam innixus, quàm de Hierosolymis & templo, quorum restitutionem difficilem, imò propè desperatam animadvertibat: etenim nulla apud Jeremiam Hierosolymorum & templi expressa habebatur mentio; idcirco Daniel utriusque & civitatis sanctæ, & templi præsertim meminit in deprecationibus suis. *Ostende, inquit Deum alloquens: faciem tuam super sanctuarium tuum: id est templum*

v. 17.

v. 18.

plum tuum: vide desolationem nostram & civitatis super quam invocatum est nomen tuum: id est Jerusalem, quæ vastata fuerat cum cæteris civitatibus Judæ.

Dan. 9. à v.
4 usque ad
20. exclusive
v. 20.

Facta autem peccatorum confessione & deprecationibus ad Deum, quæ oratio prolixè legenda est in ipso sacro codice, pergit Daniel: *Cumque adhuc loquerer & orarem, & confiterer peccata mea, & peccata populi mei Israel, & prosternerem preces meas in conspectu Dei mei pro monte sancto Dei.* Etenim ut vidimus non sollicitus erat Daniel de solvenda captivitate (quod certò sperabat) sed de instauratione templi in monte, quem elegerat Deus in locum sanctuarii sui.

v. 21.

Adhuc me loquente in oratione, ecce vir Gabriel, quem videram in visione à principio: nimirum in altera visione, quæ Danieli obtigerat: citò volans tetigit me, missus à Deo venit ad me & excitavit me ut adverterem loquentem. In tempore sacrificii vespertini: hoc est horâ nonâ, quæ tertia nostra est pomeridiana: quæque sicut olim stante templo sacrificiis vespertinis, ita etiam tunc orationibus dicata erat. Et docuit me, & locutus est mihi, dixitque Daniel nunc egressus sum, ut docerem te & intelligeres. Ab exordio precum tuarum egressus est sermo, ego autem veni, ut indicarem tibi, quia vir desideriorum es: tu ergò animadverte, & intellige visionem. Sermonem, quem profert, Angelus indigere sapientia admonuit Danielelem, quia non aliter posset intelligi sensus ejus occultus. Sic Joannes in Apocalypsi ubi mysterium proponit, statim adjungit: qui legit, intelligat.

v. 22.

v. 23.

Septuaginta hebdomades abbreviatæ sunt super populum tuum, & super urbem sanctam tuam, ut consummetur prævaricatio, & finem accipiat peccatum, & deleatur iniquitas, & adducatur justitia sempiterna, & impleatur visio, & Prophetia, & ungatur sanctus Sanctorum. Scito ergò & animadverte: ab exitu Sermonis ut iterum ædificetur Jerusalem usque ad Christum Ducem hebdomades septem & hebdomades sexaginta duæ erunt: & rursum ædificabitur platea, & muri in angustia temporum, & post hebdomades sexaginta duas occidetur Christus: & non erit ejus populus qui eum negaturus est. Et civitatem & sanctuarium dissipabit populus cum Duce venturo: & finis ejus vastitas, & post finem belli statuta desolatio. Confirmabit autem pactum multis hebdomadâ

domadâ unâ, & in dimidio hebdomadis deficiet hostia, & sacrificium, & erit in templo abominatio desolationis, & usque ad consummationem & finem perseverabit desolatio.

Hujus Vaticinii Communi interpretum & Doctorum calculo hic est sensus: ad perficienda ea, quæ circa *populum tuum* decrevit Deus, *abbreviata* hoc est definitæ sunt septuaginta hebdomades, hanc enim esse significationem hujus vocis *abbreviata* ostendit Petavius, intra quas hebdomades auferetur *peccatum* per illum qui satisfactione sua delebit iniquitatem, & passione, ac morte tollet peccata mundi. Hic ipse novæ Ecclesiæ adducet *Iustitiam* nullo unquam fine terminandam. Sic implebuntur Vatum Oracula, & visiones ab iisdem habitæ de *Messia* venturo, qui est *Sanctus Sanctorum unguendus* à Spiritu sancto in sacerdotem, Regem, & Prophetam. Scias autem initium hebdomadum istarum esse desumendum *ab exitu Sermonis*, hoc est à Decreto Regis, per quod facultas plenissima dabitur non templum modò, sed urbem quoque *Solymaam* jam septuaginta abhinc annis, ut noti, dirutam rursus ædificandi. Ab hoc itaque decreto fluent primum hebdomades septem, seu anni quadraginta novem, intra quod angustum seu perbreve tempus absolvenda est templi, ac urbis totius instauratio cum plateis nempe & muris, tum verò fluent adhuc sexaginta hebdomades aliæ, post quas simul acceptas, seu post sexaginta novem hebdomades completas *occidetur Christus* in ipso medio hebdomadis septuagesimæ. Lapsis à morte Christi annis non adeò multis populus Judæis, qui hactenus populus *Messia* electus censebatur, quique eum coram Pilato est abnegaturus, reputabitur eapropter ab illo alienus. Alius autem populus scilicet Romanus Tito Duce veniet, urbem sanctam obsidione cinget, eandemque unâ cum templo vastitate extrema dissipabit, adeò ut finem bello impositura sit desolatio Civitatis *Solymaæ* miserrima, & in omne ævum perduratura.

Novum porrò testamentum, quod hic *pactum* dicitur: unâ eaque septuagesima hebdomada confirmabitur partim à Christo prædicante, & sermonem confirmante luculentis prodigiis, par-

tim ab Apostolis ad prædicandum Christi Evangelium in omnem terram dispersis. In hujus etiam hebdomadis septuagesimæ dimidio, hoc est, quarto circiter anno Christo scilicet in cruce mortuo *deficient hostiæ & sacrificia* Judæorum, tunc autem in templo erit abominatio desolationis finem non habitura. Quibus verbis ad amussim respondit eventus: siquidem templum statuto ibidem Idolo à Romanis militibus prophanatum, à seditiosis verò Zelotis abominandorum scelerum grandi numero contaminatum est: neque hætenus unquam restaurari potuit Judæorum sacrificiis per mortem Christi abrogatis. Hæc obvia & communis ferè est hujus Vaticinii expositio, sed restant sanè multa arduaque, quæ in præsentī dissertatione sunt discutienda.

ARTICULUS II.

Textus Vulgatæ ab hebraico in substantia non discrepat. Hebdomadæ verò in Vaticinio allegatæ sunt Hebdomadæ annorum.

HEbraicum textum à vulgata versione, quod ad caput ac substantiam hujus Vaticinii spectat, non discrepare ex linguæ Sacrae peritissimis Daniele nempe Huetio & P. Bernardo Lamy singula juxta Ordinem percurrento haud ægrè conficiemus: & imprimis quidem dum vulgata in Vaticinio legit: *abbreviata sunt*: textus Hebraicus habet *decisa*. In fonte Hebraico, inquit Lamy, legitur *Nesthak* quæ vox non alibi occurrit in scriptura in usu tamen est apud Chaldæos, & valet idem ac *scindere, decidere, incidere, excidere*. ut in lib. Esther: *juxtaeductum oris decisa erunt negotia regni*. Rabbini idem est, quod secare seu findere. Vox hæc ex usu forensi petita est: in Judæorum enim legalibus libris sicut & commentariis usitata est, & significat *decidere* quasi duas in partes secare sive dividere; hinc sicuti latinum *decido* ad animi verborumque decreta transfertur. &c.

Apparat.
Chron. Pa-
sagr. 2. c. 4.
fol. mihi
168.

2dò. Vulgata habet *super Urbem sanctam tuam*. Hebraicus textus ponit *super civitatem sanctitatis tue*: neque in hoc aliquid discriminis est, nam Hebræis familiare est substantivum locô adjectivi ponere, cujus non tantum in ipsa Sacra scriptura habemus exempla, sed geminum in hoc ipsissimo Vaticinio, prout animadvertit Doctissimus Huetius: *& rursus edificabitur platea & muri in angustia temporum: angustiam temporum* dicit textus Hebraicus pro Hebræorum consuetudine, quod nos angustum tempus diceremus: ut paulò inferiùs *abominationem desolationis*, quod nos *abominandam desolationem*. Sic apud Isaïam *Cymbalum alarum* pro eo quod est *Cymbalum alatum*, & apud Osee *Uxor fornicationum*, id est uxor fornicaria: hoc modo Paulus dicitur in actis Apostolorum *vas electionis*, hoc est vas electum: sic in Epistola ad Rom: *caro peccati* dicitur caro facinorosa.

Dem. Ev.
Prop. 9. fol.
1. ed. 373.

v. 27.

Isaia 18. v. 1.

Osee 1. v. 2.

Act 9. v. 15.
ad Rom. 6.
v. 3.

3tò Loco horum verborum: *ut finem accipiat peccatum* Hebraicus textus habet *ad sigillandum peccata*. in re tamen idem est, quod verba præcedentia & subsequenta innuunt: dicitur enim ibi, *ut consummentur prævaricatio & deleatur iniquitas*.

4tò Ubi vulgata legit: *ut ungatur sanctus sanctorum*, Hebraicus textus more usitato substantivum pro adjectivo ponens habet: *ad ungendam sanctitatem sanctitatum*: in quo rursus nulla est discrepantia.

5tò Loco horum verborum: *ut iterum edificetur Jerusalem* Hebræus ponit: *ad reverti faciendum & edificandum Jerusalem*, ubi & cum vulgata versione concordat Syriaca, quæ ita habet: *ab egressu verbi usque ad reedificationem Hierosolymæ*: quod idem est in substantia.

6tò Pro his vocibus: *occidetur Christus & non erit populus ejus, qui eum negaturus sit*: Hebræus textus ponit: *exscindetur unctus & non erit*. quæ utique in re idem sunt. Ex quibus id palàm esse judicio Hebraicum textum à versione vulgata in substantia non differre.

Jam ut id, quod altera parte nobis proposuimus, hebdomadas Danielis scilicet hebdomadas esse annorum, quoque discutiamus, animadvertendum est in Sacra Pagina hebdomadas esse vel septem dierum vel septem annorum. Pro diebus hebdomades summuntur in

Levit. c. 23.
v. 15. & 16.

Dan. c. 10.
v. 2.

Levit. c. 25.
v. 8.
v. 10.

Calmet. Di-
cret. de 70.
Sept. Edit.
August. Vind.
Varro apud
Gell. lib.
5. c. 10.
Appollod.
Biblioth. 1.3.
c. 4.

Traët. 29. in
Matthæum.

Rabbini a-
pud Lyranū
in Dan. 9.

libro Levitici : *numerabis ab altero die Sabbati, in quo obtulisti ma-
nipulum primitiarum septem hebdomadas plenas usque ad alteram diem
expletionis hebdomadæ septimæ id est quinquaginta dies.* eodem sensu
hebdomadas summit Daniel cū ait : *se luxisse trium hebdomadarum
diebus.* summuntur verò hebdomades pro annis in eodem libro
Levitici cū dicitur : *numerabis quoque tibi septem Hebdomadas anno-
rum, id est septies septem, quæ simul faciunt annos quadraginta novem--
sanctificabisque annum quinquagesimum, & vocabis remissionem cunctis
habitoribus terræ tuæ, ipse est Jubilæus.* Neque apud profanos hi-
stóricos teste Calmet ignota fuit septimanas annorum supputandi
ratio. Varro de seipso narrat : ineunte decima septimana nempe
anno 84. voluminum se 70. septimanas scripsisse nempe 490. Apol-
lodoros verò Author est : Cadmi ætate septimanas ex octo annis
constitisse. Videri de hac re etiam meretur Suidas in Cadmo, &
Clemens Alexandrinus libro primo Stromatum. A vero hac in parte
aberravit Origenes, qui decem annos in singulos dies computans
septimanas singulas ex 70. annis Conflavit, quæ periodus 70. heb-
domadum 4900. annos conficeret. Alii hebdomades Jubilæorum
assignant: hinc cū Jubilæus Judaicus sit annorum quinquaginta
Periodus, septuaginta hebdomades annos complecterentur quater
mille nongentos. Imò sunt, qui prætendunt Danielis hebdomades
esse omninò hebdomades sæculorum, sicque septuaginta hebdo-
mades referrent annorum quadraginta novem millia: nec defuere
aliqui, qui dixere has 70. Danielis hebdomadas esse hebdomadas
olympiadum id est 4tuor annorum. Sed commenta hæc sunt per-
vicacium Judæorum, quorum Corda lapidibus duriora ad Christi
Messiæ veri fidem circumcidi non sustinent, ideoque *in sensus*, ut
loquitur D. Augustinus, *eos quos volunt, detorquere conantur scriptu-
ras.* Non dierum, non olympiadum, non decenniorum, non Jubi-
læorum, non sæculorum sed annorum hebdomadæ sunt hebdo-
madæ Danielis. *Non dierum* 70 quippe hebdomadæ dierum effici-
unt dies 490. Certum autem videtur apud Danielelem non dies sed
annos computari: tum quia istud spatium dierum brevius & nimis
angustum esset implendo tanto Mysterio, tum quia reipia illo die-
rum

rum 490. intervallo, quod conficit annum solare cum 4tuor mensibus, nihil eorum contigit, quæ à Daniele prænuntiantur, non capta civitas, non attritus populus, nec Christus occisus. Neque hoc alicujus momenti est, quòd Daniel vel potius Angelus in Vaticinio hebdomadas annorum non expresserit: more enim Prophetico involutè loquitur, & Sacra scriptura ubi de hebdomadibus dierum loquitur, distinctè semper dies solet addere-

Unde facile est reliqua quoque explodere figmenta, præterquam enim, quòd nullum exstet in scripturis hujusce interpretationis exemplum, scopo ac consilio spiritûs sancti hujusmodi Paraphrasis è diametro adversaretur, cujus ea mens fuit, ut per Angelum Daniele, & afflictum Hebraicum solaretur populum, ac in spem brevì futuræ non tam corporalis, quàm spiritualis liberationis ipso adveniente Messia erigeret. Ast inane profectò solatium, cujus complementum non nisi post tot sæculorum tractum, post tantam annorum Periodum erat expectandum. Angelus porrò assignat futurum Messiaæ adventum antè Urbis ac templi excidium, quod jam contigit hebdomadis vel decenniorum vel olympiadum, vel Jubilæorum, aut sæculorum certè nondum evolutis. Ridiculum prætereà olympiadum, quæ septimanas conficere deberet, est commentum. Judæi siquidem non solebant tempus per Olympiades computare, usus quippe iste à Græcis inductus est occasione ludorum Olympicorum.

Conclusum itaque, certumque manet, hebdomades Danielis non dierum, non Olympiadum, non decenniorum, non Jubilæorum, non sæculorum esse sed annorum. Concordat hoc sermoni Prophetico, scripturarum acceptioni & Mysterio per Angelum prænuntiato. Neque id Rabbini, quibus adhuc dum emunctiores sunt nares, inficiantur: R. Abenezra in hunc locum ita scribente: *hebdomades hic intelliguntur de annis: ac si dixisset Angelus, septuaginta sabbatici decisi sunt.* In dubium quoque revocari solet: an Danielis hebdomades intelligendæ sint de annis solaribus, vel de annis Lunaribus, qui jī diebus & aliquot horis annis solaribus sunt breviores, quod tamen suo proprio loco decidendum nobis reservamus.

ARTICULUS III.

Daniel non tantum inter Hagiographos sed etiam Prophetas numerandus : voluminis ejusdem , prout hodie continetur in Canone, veritas & antiquitas ostenditur : & à quorundam ineptis cavillationibus vindicatur.

Quamvis ab omnibus Judæis Danielis volumen exceptis græcis additamentis , quæ Hebraicè non scripta sunt , numeretur inter Hagiographa, sive inter libros , qui dictante spiritu S. scripti sunt ; sunt tamen non pauci, qui eundem à choro Prophetarum segregant, ejusque librum non adjungunt Prophetis , sed edunt cum Psalmis , Proverbiis, ac libris historicis. Cujus tamen vix ipsi rationem rederre possunt. Maimonides Daniele Prophetam non fuisse has ob causas existimat : nimirum , etsi Angelus ei videndum se dederit, eumque rerum futurarum notitia imbuerit, per somnium tamen id factum esse , nec Angelum in sese deprehendisse , proindeque non inter Prophetas librum ipsius ! sed inter Hagiographa collocat, quamquam laxiori significatione Prophetæ nomen ei Majmonides non deneget : aliàmque rationem addunt : nempe quòd Daniel non Prophetico more vixerit , id est abstractus ab hominum consortio , sed inter tumultus aulæ , ubi satrapam & Dynastam egit. Verum non summæ duntaxat Authoritatis semper apud Judæos Daniel fuit, sed & Prophetis jure merito est accensendus. Audiatur Josephi inter Hebræos Doctissimi de Daniele luculentum testimonium : *quoscumque libros à se conscriptos reliquit Daniel, leguntur hodieque apud nos : atque hi nobis fidem faciunt Daniele cum Deo colloquia miscuisse.* Neque tantum cum Deo colloquia habuisse dicitur à Josepho , sed & aliis Prophetis antepositur : *non enim (pergit Josephus) ita ut alii Prophetæ futura solum prædicere solebat, sed & tempus, quo hæc eventura erant, determinabat.* quòdque Judæi os occludit : inter Prophetas cum Jeremia, Aggæo, Zacharia, Malachia numeratur teste Huetio in Thalmudico libro Megilah primo capite. hinc quoque Daniel à Christo Prophetæ nomine fuit insignitus. Cum ergò videritis abomi-

R. Mos. Ben.
Maim. more
Nev. l. 2. c.
45.

Joseph. l. 10.
Ant. c. 12.

Dem. Evang.
prop. 4. N.
223.
Math. 24 v.
35.

natio-

nationem desolationis, quo dicta est à Daniele Propheta. Et non immerito, quippe si Propheta verè is est, qui clarè & distinctè eventura prænoscit, & prædicit, quis tandem futuras rerum conversiones, Imperiorum interitus, Messiaæ adventum, & necem prænuntiavit apertius, quis temporibus accuratiùs distinxit?

Jam verò si antiquitatem ac veritatem libri Prophetici Danielis spectemus, quam quasi ex incidenti, non enim præsentis est instituti, examinandam suscipimus, Danielem ejus esse scriptorem ex variis ejusdem voluminis locis fit manifestum; septimo enim capite sic disserit: *anno primo Balthasar Regis Babylonis, Daniel somnium vidit, visio autem capitis ejus in cubili suo: & somnium scribens brevi sermone comprehendit, summatimque perstringens ait: videbam in visione mea nocte: capite verò sequenti: tu ergò visionem signa, quia post multos dies erit: & ego Daniel langui. item capite duodecimo: tu autem Daniel claude sermones, & signa librum usque ad tempus statutum.* Præclara quoque Danielis tanquam viri virtute & sapientia præstantis mentio fit apud Ezechielem: *si fuerint tres viri isti in medio terræ, Noe, Daniel, & Job nec filios, nec filias liberabunt. Ecce sapientior es tu Daniele?* Ejusdem & meminit Mathathias cùm ait primo Machabæorū: *Daniel in sua simplicitate liberatus est de ore leonum.* Danielem quoque frequentissimè describendis suis arcanis visionibus imitatur Joannes in sua Apocalypsi, ut legenti, & utrūmque sacri Codicis librum conferenti, manifestum erit. Adstipulantur pro libri hujus veritate omnes fermè primorum sæculorum Patres maximè verò S. Ignatius in Epistola ad Magnesianos, ubi Susannæ refert historiam: Tertullianus lib. de corona militis: item S. Cyprianus Orat. Dominic. tum serm. de lapsis mentionem facit hymni trium puerorum. Basilius lib. de spiritu: S. Chrysostomus in hist. Susannæ. S. Ambrosius l. 3. c. 7. eandem etiam ut canonicam commemorat. Greg. Naz. orat. 18. Augustinus lib. de natura Boni c. 16. tum Epist. 122. cæterum Origenes hom. 1. in Levit. & Epist. ad Julium Africanum sicut & Athanasius defendunt omnes libri Danielis partes. Hanc probationum seriem claudat Hieronymus in Proëmio commentariorum, quæ quidem opera perièrunt: ubi impugnat Porphyrium volumè præcipuè

Dan. 7. v. 1.
& 2.

Dan. c. 8. v. 26.

Ezech. c. 14.
v. 14.
28. 3.

Dan 9. v. 27

puè Danielis infectantem. Porphyrianæ calumniæ occasionem dedit, ait S. Doctor. quod nullus Prophetarum de Christo tam apertè sit vaticinatus. *Non enim solum scribit eum esse venturum, quod est commune cum cæteris, sed etiam quo tempore venturus sit, docet: & Reges per ordinem prænuntiat. Quæ quia videt Porphyrius universa completa, & transacta negare non poterat, superatus historiæ veritate in hanc prorupit calumniam: ut ea quæ in consummatione mundi de Antichristo futura dicuntur, propter gestorum in quibusdam similitudinem sub Antiocho, Epiphane impleta contendat. Cujus impugnatio testimonium veritatis est, tanta enim dictorum fides fuit, ut Propheta incredulis hominibus non videatur futura prædixisse, sed narrasse præterita.*

Nulla itaque jure historiæ Susannæ, Belis, & Draconis, item hymnus puerorum, quæ omnia in Danielis canonico volumine continentur, in suspicionem vocantur. Nam quod Hieronymus contrà dicta capita in præfatione ad Danielis librum dicere videtur, ab eodem non velut proprii animi sententia, sed ut aliorum opiniones proferuntur. Quod ipsum apertè testatur in Apologia sua 2da contrà Rufinum. *Quod autem refero (inquit Hieronymus) "quid adversum Susannæ historiam, & hymnum trium puerorum, & Belis, "Draconisque fabulas, quæ in volumine Hebraico non habentur, "Hebræi soleant dicere, qui me criminatur stultum, se Sycophantam probat. Non enim, quidquid ipse sentirem, sed quid illi contrà nos dicere solent, explicavi., Ubi non te offendat, quòd Hieronymus historias Susannæ Belis & Draconis fabulas dicat: nam aut dicit historias hasce ab aliis fabulas perperam judicatas, aut per fabulas factorum narrationes intelligit, quo nomine non semel celebrantur historiæ: sic Lucæ 24. habetur Christum se junxisse discipulis in Emmaus euntibus, dum fabularentur, hoc est dum historiam Passionis Domini enarrarent. Quomodo & Clemens Alexandrinus apud Eusebium narrationes fabulas vocat.*

L. 3. Hist.
Ecc. c. 23.

Nec quidquam virium habet objectio ex Isidoro Hispalensi deprompta dicente: *Ezechiel & Daniel à Viris quibusdam sapientibus scripti esse perhibentur.* Hoc enim nihil aliud probat, quàm volumen Danielis à quibusdam Hebraicè fuisse scriptum, quod ipse Chaldaicè scripserat.

In-

In cassum etiam auctor synopsis sub S. Athanasii nomine editæ librum Danielis inter Apocryphos recenset; loquitur enim de alio libro falso isti Prophetæ attributo, sicut etiam aliæ scriptiones sacris authoribus veteris & novi testamenti suppositæ sunt, quæ ab eodem authore in Apocryphorum Classem meritò rejiciuntur: hujusmodi fuere somrivalia scripta falso Danielis nomine titulata. De quibus Cap. *non observetis* apud Gratianum causa 26. quæst. 7.

Minus illud ad Susannæ historiam convellendam confert: quòd in illa cap. 13. Daniel veluti puer legatur, & judicet, & tamen cap. 6. altero priore vocetur unus ex primis Satrapis Darii Medi, adeoque & vir ætate provectus. Nam capita hæc interposita sunt, caput enim 13. Vulgatæ est apud Græcos primum: quæ latini separatim posuere post duodecim prima Capita, ut Lector intelligeret ea non esse apud Hebræos saltem publica; hoc est in Deutero-Canone.

Plura qui de Danielis volumine scire desiderat legat Theologiam Scholastico Dogmaticam Patrum Antonii Boucat Dissert. 2. Sect. 3. fol. 281. & 286. edit. Venet. & Demonstrationes Evangelicas Danielis Huetii Propos. 4. fol. 223. & sequentibus.

A R T I C U L U S IV.

Hæc Prophetia Messiam respicit, atque in Jesu Nazareno fuit adimpleta, adeoque non de alio quocunque intelligi potest, aut debet.

Quòd hoc vaticinium nullum alium, quàm Messiam toties in lege antiqua potissimùm à Prophetis prænuntiatum respiciat, nullo alio sanè opus erit argumento, quàm si characteres omnes à Daniele delineati vocentur in considerationem: qui venturus à Daniele seu potiùs Angelo ad Danielelem prædicitur, antonomasticè & per excellentiam *Christus* nominatur: *Dux* seu *Princeps*: *Sanctus Sanctorum*: *qui peccatum expiaturus est*. Qui est *Justitia sempiterna*,
H 2 quam

quam secum est adducturus : auctor novi fœderis , sub quo vetera sacrificia sunt abroganda : qui occidendus est & post cujus mortem templum est evertendum. En septem characteres , qui nulli alteri , quam Messia convenire possent , hosque Christo J. N. convenire apertum est , si Parallelum veteris cum novo testamento ducamus.

Isaia 45. v. 1
Act. 4. v.
26. & 27.

I. Singulari prorsus modo Messias *Christus* seu *Unctus* appellatur : post septuaginta hebdomadas occidetur *Christus*. Nomen autem istud simpliciter & absolute prolatum per excellentiam uni vero Messia liberatori in scripturis tribuitur : nulli verò ex Principibus nisi cum aliquo addito , vel *Domini* vel alicujus alterius attributi : quomodo Cyrus apud Isaiam *Christus* appellatur. Messias autem in novo testamento simpliciter dicitur *Christus* , *astiterunt Reges terræ* , & *Principes conveniunt in unum adversus Dominum* , & *adversus Christum ejus*. *Conveniunt enim verò in civitate ista adversus sanctum puerum tuum Jesum* , quem unxisti , *Herodes* , & *Pontius Pilatus* cum gentibus & populis *Israël*.

Isaia 55. v. 4.
Mich. 5. v. 6.

II. Idem Isaias Christum Ducem ac Principem dicit : *Ecce testem populi dedi eum* , *ducem ac præceptorem gentibus*. & Micheas : *Et tu Bethlehem Ephrata parvulus es in millibus Juda : ex te mihi egredietur* , qui sit *Dominator in Israël*.

Psal. 15. v.
10.

Luc. 1. v. 35.
Act. 2. v. 14.
Rom. 3. v. 24.

Coloss. 2. v.
13. & 14

III. Character Messia est , quod per excellentiam *sanctus* vocetur , qui *expiaturus est peccatum*. de hoc Psalter Regius : *non dabis sanctum tuum videre corruptionem* : in novo verò testamento hæc prærogativa innumeris in locis Christo tribuitur apud Lucam : *quod nascetur ex te sanctum vocabitur filius Dei*. vos autem *sanctum & justum negastis*. Paulus ad Rom. *Iustificati gratis per gratiam ipsius* , *per redemptionem* , *quæ est in Christo Jesu*. ad Colossenses : & vos cum mortui essetis in delictis -- *convivificavit cum illo donans nobis omnia delicta*.

1. ad Cor.
inth. v. 30

IV. Messias non tantum *sanctus* , sed etiam ipsa *Sanctitas* & *Justitia* nominatur juxta illud Psalmistæ : *orietur in diebus ejus justitia & abundantia pacis* , *donec auferatur luna*. quod idem encomium in novo testamento de Christo J. N. prædicatur : *Ex ipso autem vos estis in Christo Jesu* , qui factus est nobis *sapientia à Deo* , & *sanctificatio & redemptio*.

Chri-

Christus est Auctor novi fæderis apud Jeremiam : *Ecce dies venient , dicit Dominus , & feriam domui Israel , & domui Juda fædus novum non secundum pactum , quod pepigi cum Patribus eorum , dies autem illi , de quibus Propheta , in Christo adimpleti sunt : quem proposuit Deus propitiationem per fidem in sanguine ipsius : qui delevit , quod adversus nos erat chirographum decreti , quod erat contrarium nobis , & ipsum tulit de medio affigens illud Cruci.* Jer. 31. v. 31. ad Coloss. 2. v. 14.

VI. Sacrificia Judaica Messiaë tempore abroganda erant juxta Malachiaë Prophetiam : *Non est mihi voluntas in vobis , dicit Dominus exercituum & munus non suscipiam de manu vestra. ab ortu enim solis usque ad occasum magnum est nomen meum in gentibus dicit Dominus exercituum. legem & sacrificia verò Christus abrogavit : omnes Prophetae & lex usque ad Joannem propheta verunt. item finis legis Christus est.* Malach. 1. v. 10. Matth. 23. v. 13. ad Rom. 10. v. 4.

VII. Demum in hoc vaticinio , qui mittendus dicitur , occidendus est : in cujus morte pactum confirmabitur : deficient hostia , & tum populus dissipabitur , ac futura est abominatio desolationis. hæc autem omnia & singula in solo Christo Jesu Nazareno suum habuere eventum : ut constat ex enarratione Evangelica , quàm Judæi saltem ut historiam humanam fide dignam admittere coguntur : Nam Jesum ex Judæis fuisse natum , prædicasse novam legem , abrogasse Mosaicam , quando sublatum est Judæorum sacrificium , eversum templum , ablatum sceptrum , gens per omnem orbem dispersa , destituta Prophetis , miraculis , & perpetua servitute in hæc usque tempora compressa , quæ tamen temporali tantum aliàs calamitate etiam ob gravissima idololatriæ scelera castigari à Deo consueverat , nemo , nisi quem Ægyptiaca densior caligo teneat , negare potest. quis enim inficiari poterit ? post mortem Christi , captam , & everfam Hierosolymam per Titum , populum omnem esse dispersum , nullum ex eo superfuisse Reipublicæ Judæorum vestigium , ut impleretur quod scriptum est per Oseam : *vos non populus meus , & ego non ero vester.* Istam populi dispersionem ac consummatam Jerosolymæ ruinam sæpius nec sine lachrymis Christus prædixerat. Tum verè contigit abominatio desolatio-

nis , cùm omnia sacra à gentilibus prophanata sunt , templum ex-
stum , & violata Religio. Cùm igitur omnes in oraculo expressi
characteres Christo conveniant , apertum est illud in ipso quoque
fuisse adimpletum. De hac re legi meretur Eruditissimus Huetius
demonstratione nona Evangelica , ubi parallelum ducens vetus
inter & novum testamentum clarè demonstrat omnes veteris te-
stamenti Prophetias in Christo J. N. fuisse adimpletas.

ARTICULUS V.

Per Christum , de quo Angelus ad Danielelem in vati-
cinio 70. hebdomadam malè ac ineptè intelligitur Cyrus , aut
Agrippa Junior , Jesus Josedec Sacerdos , Zorobabel , vel
ipsum Sacerdotium.

UT recto itinere assequi possimus , quam quærimus dicti vatici-
cinii certam intelligentiam , rejicienda sunt putida Rabbino-
rum in alios quàm verum Messiam Danielis oraculum detorquen-
tium commenta. Singulos pensitemus sedulò ac in trutinam vo-
cemus , an illis characteres in vaticinio designati ulla ratione va-
leant competere.

Is. c. 45. v. 1.

Cyrus quidem , etsi apud Isaiam *Christus* dicatur , minimè ta-
men ille Christus est , de quo Daniel est vaticinatus. Nam Chri-
stus seu Messias , de quo Propheta : venire & occidi debuit post 69.
hebdomadas , & post instauratam Jerusalem , id verò ex sacris pa-
ginis manifestum est omninò , Cyrum è vivis excessisse , antequam
inchoatæ essent sexaginta illæ & novem hebdomadæ , atque Jeru-
salem ædificatam fuisse sub Artaxerxe Longimano , qui 4tus fuit à
Cyro Persarum Imperator.

Ibid. v. 4.

Cyro prætereà non convenit nomen Messiaë , neque notæ veri
Messiaë illi possunt quocunque modo affingi. Nam de Cyro legitur
apud Isaiam , quòd non cognoverit Dominum , quomodo ergò di-
ci poterit *Sanctitas Sanctitatum* ? *Author sempiternæ Justitiæ* ? quo-
modo ille dici poterit propriè Christus ? qui nec Spiritûs S. nec cor-
porali

porali inunctus oleo fuerat? patet ergò non posse dici in hoc impletum esse Danielis vaticinium, quæ argumenta tam clara & invicta ipsis Judæis confessionem extorquent: unde Rabb. Aben-Ezza: *Opinio, quæ dixit Cyrum esse Messiam, non esse congruam.*

Comm. in Dan.

Longè ineptius adhuc Vaticinium hoc ad Agrippam Juniorem detorquetur. An ergò ille Sanctus Sanctorum, an ille iniquitatis & peccatorum devastator, an sub illo pactum erectum est sempiternum? quantumvis enim tempus, quo vixit, Christo possit convenire; nunquam tamen ille in sacra scriptura Christus dictus est, multò minùs à Daniele designatus: res in comperto est, quia verus Messias Dux Israël futurus erat. *Ex te exhibit Dux, qui regat populum meum Israel, in Jerusalem sedem habiturus erat: Ego autem constitutus sum Rex super Sion montem sanctum ejus.* Agrippa autem nunquam fuit Dux gentis Judaicæ. regnavit ille in Thraconitide, non Hierosolymis, neque ullam in Judæa auctoritatem habuit; quæ à morte Magni Agrippæ Patris ejus in Provinciam Romani Imperii redacta, & à Præfectis Romanorum gubernata fuit. Id porrò inane figmentum est eum à Romanis in devastatione Jerosolymitana fuisse interfectum, quandoquidem testibus Flavio Josepho & Cornelio Tacito cum Romanis ad finem vitæ suæ amicitia conjunctus fuit: hinc Baronius ait: *Mendacii redarguitur auctor, qui Josephi Gereonis Nomine scribit triennio cum dimidio antè Hierosolymorum excidium Agrippam Regem à Vespasiano fuisse necatum. Cùm etiam Josephi testificatione constet eum à Vespasiano fuisse amicissimè habitum.*

Psal. 2. v. 6.

Jos. 1. 2. de bello Judai-
co Corn.
Tac. 1. 5.
Hist. Bar. ad
ann. Ch. 73.
N. 8.

Nehemias quoque ille Christus non est, quem Daniel post 7. & 62. hebdomadas necandum prædixerat. Quamvis enim in illum utcunque aliqui Messia characteres cadere videantur, Messias tamen non fuit, sed in aliquibus figura Messia. Neque enim ille Sanctus Sanctorum, Justitia sempiterna auctor novi fæderis, qui peccatum expiaturus est, aut dictus unquam fuit, aut dici debuit, quomodo prætereà vaticinium 70. hebdomadarum in Nehemiam cadere potest? utpote quem certum est longè antè harum initium vixisse, vitam autem ad illarum usque finem protraxisse ad annos nempe 490. figmentum foret longè omnium absurdissimum.

Jesus

Jesus seu Josedec Sacerdos typus quidem & figura Christi fuit non Christus, non Messias, cui characteres in Oraculo sæpè laudato designati possent adoptari. Fuit ille typus & figura Christi, quod non inficiamur, quia non tantum unà cum Zorobabele populi libertatem à captivitate impetravit, sed etiam ad Patriam seu Judæam reduxit, Unde *Jesus* id est Salvator dictus est. Magnus etiã fuit Sacerdos Esdræ primo c. 13. Sathanam debellavit Zachar. 3. v. 1. vilibus & asperis induebatur vestibus, quas ab illo auferri ibidem v. 4. Deus imperavit; *auferte vestimenta sordida ab eo, & ponite cidarim mundam super caput ejus.* v. 8. addit Angelus seu in ejus persona Deus v. 7. *tu quoque judicabis domum tuam, & custodies atria mea.* Denique altare Domino erexit Esdræ 1. c. 3. v. 2. *Surrexit Josue filius Josedec, & fratres ejus Sacerdotes, & ædificaverunt altare Dei Israel.* Ex quibus id quidem conficitur Jesum typum & figuram Christi fuisse, non verò Christum & Messiam, de quo vaticinatus est Daniel, neque enim characteres omnes & notæ eidem competunt, neque illa temporis Periodo natus aut mortuus est, quam designavit Daniel.

Pari modò neque in Zorobabele Danielis vaticinium fuit adimpletum propter easdem, quas paulò antè tum de Nehemia tum de Jesu seu Josedec adduximus rationes. Longè enim antè initium septuaginta hebdomadarum natus est Zorobabel: ejusque tempore usus sacrificiorum refluuit, non defuit sacrificium & hostia, prouti in vaticinio Danielis prædicitur. Denique non nisi ædificata urbe venire debuit Messias: *ab exitu sermonis, ut iterum ædificetur Jerusalem.* Zorobabel autem diem ultimum obiit, antequam ædificium ad integrum statum fuit redactum. Illustrissimis his viris Zorobabel nimirum & Josedec unus præfigurabatur Christus verus Messias. Loquatur hac de re S. Hieronymus: *Unus atque idem est Dominus noster atque Salvator, Rex Magnus Sacerdos, cujus typum secundum id, quod Rex erat, portabat Zorobabel, secundum id autem, quod Pontifex erat, portabat, homonymus ejus Jesus.*

Fuere ex hebræis nonnulli, qui ut sæpè adductum vaticinium in sinistram detorquerent sensum, Danielis verba, ut *ungatur Sanctus Sancto-*

Sanctorum intelligi volebant non de persona aliqua, sed templo quod propter unctionem & sacrificia, quæ in illo Deo offerebantur, *Sanctus Sanctorum* dici posse autumabant. Sed quàm discortum ac sinistrum sit hoc interpretamentum, nemo non videt; nam Propheta manifestè de persona loquitur, quæ ungenda foret non de templo. nec obstat quòd 70. interpretes vertant *unctionem*. Nam (ut cum scholis loquar) concretè debet summi illa vox non abstractè nempe pro persona uncta, quæ per excellentiam Christus est: quòd verò in hoc vaticinio nec templum nec unctio intelligi possit, nec ipsi diffitentur hebræi: teste Rabbi Samuel, qui fatetur in secundo templo quinque res defuisse, quæ fuêrunt in primo scilicet *ignem, arcam, Urim & Tumim oleum unctionis & Spiritum sanctum.*

ARTICULUS VI.

Marshami vana hujus vaticinii de septuaginta hebdomadibus Paraphrasis refellitur.

Marshamus Anglus in chronico suo Ægyptiaco ad sæculum decimum octavum prout ex Augustino Calmet & P. Bernardo Lamy collegi, aliam quoque à communi sententia imò & veritate aberrantem viam iniit hoc exponendi vaticinium, totam ejusdem opinionem fusè propositam ad sequentia capita revoco, paucisque perstringo.

Calmet. Diff. de 70. hebd. Lamy in app. Chron. P. 2. c. 4. n. 156. & sequent.

Primò quidem deprecationem Danielis Angelique ad eundem de septuaginta hebdomadibus vaticinium docet Marshamus contigisse anno primo Darii Medi, in quo quidem non fallitur, habétque sibi suffragantem ipsam scripturam sacram, sed in hoc à vero aberrat teste P. Lamy, quòd fingat Cyrum non fuisse primum Persarum Regem, sed Darium, in cujus anno primo vaticinatus est Daniel, antè Cyrum regnâsse in Perside simul & apud Medos. Nullus veterum scriptorum id liquidò dicit, statuunt illi Dejocem fuisse primum Regem Medorum, secundum Phraortem, tertium Cyaxarem, quartum Astyagem. Hunc Astyagem dicit Marshamus fuisse

Loco suprâ citato.

se

se Darium Medum , qui simul esset Persarum & Medorum Rex. Addit hunc excepiſſe alterum Cyaxarem Patrem Mandanæ , quæ hæres regni genuerit Cyrum , à quo victi Babylonii , & captivitate Judæi ſoluti ſunt. Huic commento Marſhami adverſantur omnes antiqui ſcriptores. Herodotus & Crefias faciunt Cyrum primum Persarum Regem , Xenophon quidem antè Cyrum numerat Cambyſem Patrem Cyri , ſed nullus veterum ſcriptorum dixit Aſtyagem fuiſſe Persarum Regem. Juxtà Herodotum ille Aſtyages fuit ultimus Rex Medorum. Xenophon alterum addit nempe Cyaxarem , quem Joſephus agnoſcit cognatum Cyri.

C. 2.

2dò. Opinatur Marſhamus annum illum , qui fuit primus Darii Medi , quo Daniel Deum deprecabatur , quoque poſt orationem illam ab Angelo ſeptuaginta hebdomadarum ei fuit prænuntiatum myſterium coincidere cum anno 21. captivitatis Babylonice , adeoque tempore illius vaticinii , & anno primo Darii Medi non elapſos fuiſſe plures de ſeptuaginta captivitatis Babylonice annis , quam tres annorum hebdomades , ſeu annos viginti & unum , id colligit Marſhamus ex Danielis c. 10. ubi dicit Propheta ſe per tres hebdomadas luxiſſe.

Aſt à vera exorbitat chronotaxi. Erroneum eſt primum Darii annum , quo Angelus Danieli apparuit , incidere in annum 21. captivitatis Babylonice. Incidit enim in annum 68. (uti celeberrimorum chronologorum teſtatur chronologia) duobus enim duntaxat annis Darius Medus in Aſſyria regnavit , cui ſucceſſit Cyrus , qui , ut colligitur ex cap. 25. Jeremiæ v. 11. & 12. anno primo Imperii captivitatem ſolvit.

Porro quâ conjecturâ , quâque fide Marſhamus in citato Danielis capite hebdomadas annorum intelligit ? manifeſtè enim hoc commentum ſacro repugnat Codici , ubi hebdomades dierum non annorum exprimuntur. *Lugebam , ait Daniel , trium hebdomadarum diebus , neque ungento unctus ſum , donec implerentur trium hebdomadarum dies.*

3tiò. Numerat in Daniele ſeptem hebdomadas & ſexaginta duas , prætereà unam , & inſuper mediam hebdomadam , hoc eſt

est septuaginta omninò hebdomadas cum dimidia, opinaturque septem priores hebdomadas posse à consequentibus sperari.

4tò. Fingit duplicem à Daniele Christum distingui, & septem prioribus hebdomadibus initium statuit ab exitu sermonis Angeli, hoc est, ut vult Marshamus anno 21. captivitatis, reliquarum verò hebdomadarum ducit exordium ab ipso captivitatis initio.

Quibus suppositis Principiis omninò falsis erroneam quoque totius Vaticinii adaptat expositionem: Septem priores hebdomadæ, inquit, apertè desinent in Cyrum, qui prior est Christus. Cyrus enim anno 70. captivitatis Rex sedere cœpit, & Judæos abire in Patriam permisit: & ab anno 21. captivitatis usque ad septuagesimum præcisè sunt 49. anni. Sexaginta verò duæ desinent in Antiochi Epiphanis exordia. 62. hebdomades sunt anni 434. sed ab initio captivitatis, ab anno quo Antiochus Epiphanes regnare cœpit, sunt anni 434. tum septuagesima sequetur hebdomada, hoc est primum Antiochi septennium, per quod intervallum temporis excindetur Christus, hoc est: Sacerdotes amovebuntur, hostia deficiet, sacra ab Antiocho prophanabuntur, quod quidem per tres circiter annos duravit, donec templum à Juda Machabæo expurgatum fuit. Quod triennium dimidiam conficit annorum hebdomadam.

1. Machab.
1. v. 62.

Sed quàm enormiter, quàmque multipliciter in hoc systemate homine Christiano prorsus indigno peccatum est à Marshamo: illud maxime vitiosum reprehenditur, quòd constitutam hucusque Ecclesiæ Authoritate sententiam subruat, cùm enim multum ex illa commodi in Judæos & paganos Ecclesia semper tulerit, ab eo planè semel recepta Authoris sententia totum Oraculum intrà fines Cyri, Antiochi Epiphanis, everisionis templi & dispersione Sacerdotum restringente, nihil roboris, nihil momenti ampliùs vera in Christum fides acceptaret. Actum est enim, si qua huic expositioni fides, de Christo ejusque obitu, actum de confirmato fœdere, everso templo, actum de Oraculo Christianæ Religionis veritatem asserente. Fallitur ipse Christus, qui abominationem desolationis, quæ dicta est à Daniele Propheta, suo tempore adhuc dum ut futu-

ram non præteritam disertis verbis in Evangelio pronuntiavit. Ast perstringamus singula hujus figmenti capita. Errat Marshamus dum ab Angelico colloquio computandas hebdomadas septem opinatur, quod vel ipsum Vaticinium inspicienti apertum fiet: *ab exitu sermonis ut iterum ædificetur Jerusalem usque ad Christum ducem hebdomades 7. & hebdomades 62. erunt.* Itaque ut infra copiosius demonstrabitur, ab aliquo decreto de reædificanda Jerusalem harum hebdomadum summendum est initium, non ab Angeli fermone.

Porro cum Angelus in præfato ad Danielelem Vaticinio unum designet hebdomadam initium per illa verba. *Ab exitu sermonis &c.* ineptum planè est aliud septem aliudque 62. septimanis statuere exordium: septem nempe hebdomadibus à visione Danielis, & sexaginta duabus ab initio captivitatis Babylonicae, imò velexinde hujus supputationis apparet absurditas, quòd supposito hoc Marshami computo posteriores sexaginta duæ hebdomadæ prius initium sumpsissent, quàm priores septem, ut consideranti patet.

Quo jure Marshamus sexaginta novem & dimidiæ aliam integram annorum adicit septimanam? medietas enim illa est septuagesimæ id est hebdomadæ & postremæ.

Non hic perstringo perperam in systemate Marshami duos Christos distingui, Cyrum esse Christum seu Principem ac ducem, de quo Daniel, & Sacerdotium tempore Antiochi Epiphanis pollutum nomine Christi à Daniele potuisse designari, quæ cum Vaticinio Danielis ipso ejusdemque contextu minimè cohærent. Id postremò insinuo falsum omninò esse, Danielis Vaticinium sub Antiocho Epiphane annis antè Christum circiter 175. impletum fuisse. Nam etsi Rex ille impius dictus imò Epiphanes hoc est illustris, deinde Epimanes, id est furiosus, durè admodum Judæos vexaverit direpto ac prophanato templo: atamen desolatio illa (ut superius memini) non sub Antiocho Epiphane, sed longè postea non nisi post occisum Christum in ultimo nempe Urbis & gentis excidio sub Tito Vespasiani filio cōtingere debuit declarante vel ipsomet Christo apud S. Mathæum, eam ætate sua non advenisse, sed postea futuram: *cum ergo videritis abominationem desolationis, quæ dicta est a Daniele*

niele Propheta. Tandem in tempus, quo regnavit in Syria, Antiochus Epiphanes cadere non possunt, quæ prædicit Daniel: peccato finis impositus non est, nec adducta Justitia sempiterna: unctus non est Sanctus Sanctorum, civitas quidem Jerusalem expugnata, at non everfa & solo æquata, ut postea sub Tito contigit: occisus non est Christus, desolatio itaque perpetua non fuit. Paulò post enim Judas Machabæus deletis Antiochi Copiis Jerusalem ingressus est, ac mundato & expurgato templo & Deo cultum & nationi suæ pacem restituit. Ex quibus aliisque manifestis erroribus constat vanè omnino ac ineptè esse attentatam à Marshamo hujus Vaticinii expositionem.

ARTICULUS VII.

Harduini & Augustini Calmet expositiones ad trutinam vocantur.

DOctissimus P. Harduinus in Chronologia veteris testamenti impressa Parisiis anno 1699. & fusiùs in ejusdem operis Apologia adversùs P. Bernardum Lamy nova prorsùs ratione totum de septuaginta hebdomadibus Oraculum exponit. Et quidem hebdomadas in Vaticinio designatas ita distribuit. Priorum, inquit, septem caput est tempus ab Oraculo Jeremiæ 25. v. ii. deductum, quo scilicet Propheta 70. annorum captivitatem populo suo minatus eo evolutò spatio ad propria revocandum prædicit. Porro 7. illæ hebdomades terminum suum nanciscuntur primo Cyri, qui ab Isaia Christus seu unctus dicitur, anno, & ultimo 70. annorum captivitatis succedunt 62. annorum septimanæ, quas excipiet Judas Machabæus alter ex unctis, & figura Messia. Post 7. hebdomadam in Cyrum desinentium Periodum *Sanctus Sanctorum* ungetur: nempe Josue filius Josedec sacro muneri fungendo restitutus victimas ut olim mactabit. Post 62. septimanas inter Cyrum & Judam alter Sanctus Sanctorum ungendus erit necique tradendus scilicet Onias summus Sacerdos, qui occisus est Antiochiæ antè prophanatam ab Antiocho Epiphane

I 2

templi

templi Religionem. Summus ille Sacerdos, inquit Harduinus neci traditus dignam gerit figuram Jesu Christi supplicio in Urbe Jerusalem perempti, quemadmodum & prophanatio templi sub Antiocho Epiphane alteri præludit occasione everſæ Urbis Metropolis à Romanis. Ita ferè Harduinus.

App Chron.
p. 2. c. 14.
Parag. 10.

Contrà hanc expositionem acriter insurrexit P. Bernardus Lamy, *Jure*, inquit, *arguitur quilibet Christianus tanquam prævaricator, qui non nisi conjecturis futilibus adductus Vaticinium, quod favet Christianismo, studet aliò vertere quàm in Dominum. Hoc se crimine alligavit vir alioquin religiosus & Doctus, conatus suadere hunc Christum, qui post dictas Danielis hebdomadas occidendus erat, ipsum esse Oniam Pontificem ab Andronico interfectum in templo Apollinis juxta Antiochiam.*

Loco citato.

Arguit prætereà Harduinum Lamy de asserto Marshami systemate, & demum inquit: non mirum ergò, si liber in quo novum interpretamentum propositum est, statim ac in lucem prodiit, damnatus sit tenebris, in quibus illum jacere ultrò sinerem, si jacere posset obrutus silentio: nulli enim alii libri magis prodeunt ex bibliopolarum abditis scriniis, quàm qui prohibiti sunt: nam

Vetitus pulcher creditur esse liber.

Calmet prol.
&c. & Diss.
in Scrip. Sac.
fol. 608. e-
dit. August.
Vindel.

Sed ab Harduini partibus videtur esse Augustinus Calmet, qui in sua de hac re Dissertatione ita inquit: *accusatus à P. Lamy. Oratorii Presb. P. Harduinus de asserto Marshami systemate egregiè seipsum purgavit, nec sanè injurià, cum non semel nec una in re ab Angelo illo dissideat, & quod caput est, defendit Harduinus Oraculi illius fidem omnem impletam in obitu Jesu Christi, everſaque Urbe & templo in tanti parricidii ultionem. Quod autem in Onia summo Sacerdote violatàque templi Religione per Antiochum Epiphanem contigit, nonnisi emblemate quodam futuris Jesu Christi eventibus prælusisse.*

Loc. cit.

Ast huic asserto aditum jam videtur præclusisse P. Lamy: nec se crimine purgat, inquit, auctor hujus novi interpretamenti dicens hunc Oniam fuisse typum Jesu Christi, quem in hocce typo Daniel sit intuitus: etenim, etiamsi id constaret, quia scilicet interfectus Onias his circumstantiis, quæ verè delineaverunt mortem Domini Jesu, obtunderetur prorsus acies argumenti, quò Judæi perfodi possunt.

possunt. Nam etsi fateantur Oniam fuisse typum Christi ratione aliqua præcipua, non inde posset adversus eos concludi Jesum habendum pro Christo ex Danielis Vaticinio. Esto enim Oniam prædixerit Daniel certo tempore occidendum, non favet Christianis, si hunc annum, quo Jesus occisus est, non definiat ipsum esse annum, quo oportebat Christum pati, quod ubi demonstratum est, jam cedere debet pertinacia Judæorum, qui nullum alium ostendere possunt tunc occisum, qui de dignitate Christi cum Jesu contenderit. Ita citatus P. Lamy.

Non absimilem cum P. Harduino viam exponendi init P. Augustinus Calmet suprâ laudatus in sua Dissertatione de 70. Danielis septimanis. Juvat ex toto ejusdem mentem referre.

Loc. sup. cit.
fol. 609.

Nos eandem ideam secuti, ait Doctissimus hic Benedictinus, alterum systema procudendum suscipimus fortè minoribus incommodis obnoxium.

Angelus Gabriel Prophetam allocutus venisse se à Deo interpretem dixit, ut postulata ab ipso Propheta omnia exponeret nempe Jeremiæ Oraculum de 70. annis captivitatis, quò Prophetæ vota tendebant. Eadem accepta occasione alterum ait Angelus, tibi mysterium pandam: *septuaginta hebdomades* (annorum nempe spatium 490. conficientes) *abbreviatae sunt* (id est constitutæ) *super populum tuum, & super Urbem sanctam tuam, ut consummetur prævaricatio & finem accipiat peccatum & deleatur iniquitas, & adducatur Justitia sempiterna & impleatur visio* (Jeremiæ nempe sive alia Danielis) *& Prophetia, & ungatur Sanctus Sanctorum* (templum Domini scilicet & vetus Religio per expiationem restituatur) *scito ergò & animadvertite ab exitu sermonis* (Jeremiæ facti de restituenda Urbe post exitum captivitatis) *usque ad Christum ducem, à quo in libertatem restituemini* (nempe Cyrum unctum Domini) *hebdomades septem* (sive anni 49.) quibus evolutis *ædificabitur Urbs & templum.*

Post Cyrum restitutosque in libertatem Judæos succedent *hebdomades sexaginta duæ & rursus ædificabitur platea & muri in angustia temporum.* Nempe rerum potentibus Persis & Græci negotium Judæis facient Samaritani veteres Judæorum adversarii magis quàm
fini-

finitimi. Tandem post hebdomadas *sexaginta duas occidetur Christus* (Onias summus Sacerdos Antiochiæ) & non erit ei populus (hæres à genere suo) & *Civitatem & Sanctuarium dissipabit populus cum duce venturo* (Antiocho) & *finis ejus vastitas*, & post finem *statuta desolatio*.

1. Mach. c.
2. v. 27.

Hebdomadâ hac postrema confirmabit *paclum multis* nempe cum probis Israelitis, qui partibus Machabæorum & Religioni faventes adversarios se præbuerunt cæteris ab avita Religione refractariis juxtâ illud libri primi Machabæorum: “Omnis qui Zelum
“habet legis statuens testamentum, exeat post me. In dimidio
“hebdomadis deficiet hostia & sacrificium & erit in populo abomi-
“natio desolationis (idolum Jovis in templo constituetur) & usque
“ad consummationem & finem (neque hebdomadæ) perseverabit
“desolatio. „ Ita in terminis tamque fidenter Calmetus, ac si ex ipso Angelico Oraculo hujus vaticinii expositionem hausisset.

Verùm præterquam quòd gemina hæc expositio non multùm diversa fortissimum illud telum, quo acriter hætenùs adversùs Judæos pugnatum est, Ecclesiæ extorquere videatur, plurima sanè non sat firma continet, quæ omnia producere non vacat: mihi hic loci præcipua duntaxat, quibus Harduini & Calmeti hypotheses convelli possent, argumenta præferre sufficiat.

2. Mach. 6.
4. v. 33.

I. Tam Harduinus quàm Calmetus per Christum, qui post evolutas hebdomadas 7. & 62. in Prophetia occidendus prænuntia-
tur, Oniam summum Sacerdotem, qui juxtâ ipsos præcipua qua-
dam ratione erat typus Christi, intelligunt, hic itaque animadver-
tas velim, an viro, qui meritus sit dici Christi typus, conveniat ut
se reciperet ad gentes & moraretur in fanò hoc est inter idola, oc-
cidereturque extra Judæam, cùm affirmante Domino Christus non
extrâ Hierosolymam occidendus esset? fuit autem Onias summus
Sacerdos, quo metu Menelai, quem arguebat sacrilegii ob direpta
& vendita nonnulla aurea vasa templi in Daphne juxtâ Antiochiam
se subduxerat, ubi in luci medio asilum fuit & amplissimum Apolli-
nis Dophnæi fanum, ubi & fraudibus ex asylo extractus ab Andro-
nico fuit interemptus, ut exhibet historia Machabæorum libro 2do.

“Quod

“Quod cū certissimè cognovisset Onias, arguebat eum (Mene-
 “laum) ipse in loco tuto se continens Antiochiæ secūs Daphnem.
 “Unde Menelaus accedens ad Andronicum rogabat, ut Oniam in-
 “terficeret. Qui cū venisset ad Oniam datis dextris cum jure
 “jurando (quamvis ei esset suspectus) suasisset de asylo procedere,
 “Itatim eum peremit. Hujus Daphnæi Apollinis templi etiam me-
 “minit Strabo : Ultrà Antiochiam, inquit, est Daphne ad stadia Strab. l. 16.
 “XL. mediocris vicus & lucus ingens & apacus fontanis aquis irri-
 “guus, in cujus medio est fanum Apollinis ac Dianæ, & asylum,
 “eò Antiochenes aliique finitimi ad festa celebranda de more con-
 “veniunt. Luci ambitus est stadiorum XXC.

II. Daniel manifestè dicit : post mortem Christi, qui occi-
 dendus erat, abominationem in loco sancto statuendam, exciden-
 dam urbem cum templo & dissipandum populum. *Hæc miris mo-
 dis conveniunt Oniæ ait Harduinus : interfectus est Onias antè abomi-
 nationem desolationis in templum ab Antiocho inferendam : typus Christi
 occidendi antè excidium ædis & urbis, quemadmodum & post Oniæ occi-
 sionem desertus est à Deo populus, qui eum urbe expulit.* Re ipsa oc-
 cisionem Oniæ subsecuta est persecutio Antiochi, & excidium
 urbis Hierosolymorum secutum est mortem Jesu Christi, sed om-
 nia disparia sunt; etenim post annos circiter triginta septem, aut
 quadraginta everfa est Hierosolyma cum templo simul, & cor-
 ruit tota Judæorum Respublica, & defecit omnis hostia. Ve-
 rùm cū triennio aut paulò plùs Antiochus oppressisset Judæos &
 interpellasset sacrificia, cultus Dei instauratus est à Machabæis,
 & res Judaicæ refluere. Falsum ergò est, quòd post Oniam
 desertus sit à Deo populus, qui nec propter mortem Oniæ dese-
 rendus erat, siquidem hujus non erat reus : neque enim Judæi
 urbe expulerant Oniam, sed ipse fugerat sævitiem Menelai, quem
 arguerat, & cujus rogatu ab Andronico interfectus est. Absque
 ullo itaque examine liquet in Vaticinio illo de Onia sermonem ne-
 quaquam esse.

Vult equidem Harduinus Oniam nomine suo adumbrasse Chri-
 stum servatorem, quia Onias idem sonare potest ac *virtus Dei.*

1. ad Cor. 1.
v. 2.

L. 14. c. 3.

Paulus autem Christum *Dei veritatem* appellat. Sed quid inde ? neque enim uni homini nomen illud datum. Aliquot post annos extitit alter Onias vir pius & Deo charus, ut scribit Josephus, qui ficci atis tempore impetraverat piis precibus pluviam : quem cum ex Judæis viri perdit obruissent lapidibus, Deus iniquum facinus vultus est. Huic sanè Oniæ magis conveniret, ut Christi typus censeretur.

III. Quisquis hoc vaticinium liberiori oculo, ac mente à minime sinistris ideis imbuta perpendit, absque ullo negotio deprehendit Angelum de uno eodémque Christo, de uno eodémque uncto Danieli fuisse locutum. Harduinus verò & Calmetus pluribus hoc adaptant : Cyro nempe Jesu filio Josedech, Oniæ, Judæ Machabæo, prætereà hæc verba : *& non erit ei populus* hoc modo interpretantur : *& non erit ei hæres ex genere suo*, quia filius occisi Oniæ fugiens in Ægyptum non successit ei in Pontificatu. Sed quæ ratione hoc cum contextu cohærent : *& non erit ei populus, qui eum negaturus est?* malè quoque per hæc verba : *ungetur Sanctus Sanctorum* templi unctionem ac restitutionem intelligi ex suprà dictis liquet. Et quæso an occiso Onia vel sacrificiis & Religione per Judam Machabæum restitutis adducta fuit Justitia sempiterna, an consummata prævaricatio, & quis unquam ex summis etiam Sacerdotibus dictus fuit *Sanctus Sanctorum*?

IV. Contendit hæc expositio Angelum indicare Danieli initium hebdomadarum repetendum ab eo tempore, quo Jeremias protulerat sermonem de 70. annis servitutis, quibus evolutis liberandi erant Judæi, & iterum ædificanda Jerusalem, non verò *ab exitu sermonis* (seu ab aliquo edicto regio) *ut iterum ædificetur Jerusalem.* Sed hæc interpretatio Danieli & Jeremiæ vim infert, eisdémque apertè contradicit, neque enim Daniel seu potius Angelus ibi aliqua ratione alludit ad vaticinium Jeremiæ. Illud ut *iterum ædificetur Jerusalem*, neque proprium est neque convenit vaticinio Jeremiæ. Hic enim in sua Prophetia pollicitus fuerat, post 70. annos servitutis liberationem, & reversionem in patrium solum, sed non ut iterum ædificaretur Jerusalem, nullam hujus instaurationis mentionem facit :

cit : loquitur tantum de everfione urbis : & erit , inquit , univerfa terra hac in folitudinem & in ftuporem , & fervient omnes gentes iſtæ Regi Babylonis feptuaginta annis. Spem quidem facit reverfionis , ubi fuerint adimpleti 70. captivitatis anni , ſed neutiquam indicat iterum ædificandam eſſe Jeruſalem , etſi id jam prædixiſſet , non opus erat illam inſtaurationem rursus revelari à Gabriele , qui dicens 70. hebdomades numerandas ab exitu ſermonis ut ædificetur Jeruſalem , procul dubio indicabat terminum futurum non præteritum , præteritus autem erat ſermo factus Jeremiæ diu antè illud tempus , quo Angelus compellabat Danielelem.

V. Dum Angelus Danieli vaticinatus eſt : *uſque ad Chriſtum Ducem hebdomades ſeptem & hebdomades ſexaginta duæ erunt.* Manifeſtè loquitur de eadem. Harduinus verò & Calmet de diverſis intelligunt. Septem hebdomades uſque ad Chriſtum Ducem ſeu Cyrum , & hebdomadas 62. uſque ad alterius ſcilicet Chriſti Ducis ſive Judæ Machabæi exortum aſſignant. Quomodo autem hîc & Cyrus & Judas Machabæus ab Angelo in vaticinio prænuntiari , aut animo Danielis obverſari potuit ? cùm Angelus de eodem Chriſto aſſerat hunc occidendum eſſe poſt has hebdomadas evolutas , ipſi verò adverſarii fateantur , hanc Chriſti necem nec in Cyro nec in Juda Machabæo , ſed in Onia fuiſſe adimpletam.

VI. *Et poſt hebdomades 62. occidetur Chriſtus , nempe Onias , ut interpretantur Harduinus & Calmet. Et non erit ei populus , qui eum negaturus eſt.* Ubinam dicitur Oniam negatum à populo ſuo ? qui occiſus eſt extrà Judæam ab Andronico , qui gentilis erat non Judæus. “Et civitatem & ſanctuarium diſſipabit populus cum Duce venturo : & finis ejus vaſtitas , & poſt belli finem ſtatuta deſolatio. ,” Equidem aliquot annis poſt Oniæ mortem Antiochus afflixit Judæos. Sed ſtatim in optimum ſtatum Judas Machabæus Rempublicam Judaicam reſtituit. Igitur poſt mortem Oniæ non fuit *ſtatuta deſolatio* ſeu ſtabilis & conſtans deſolatio. *Confirmabit autem pactum multis hebdomada una.* Citati Auctores hoc intelligi volunt de populo Judaico , ad quem Mathathias dicebat : *omnis qui zelum habet legis ſtatuens teſtamentum , exeat poſt me.* Ibi Gabriel

manifestè innuit pactum illud confirmatum iri ab eo Christo ; qui erat occidendus. Hinc juxtà horum Doctorum interpretationem ille fuisset Onias , à quo debuisset confirmari hoc pactum , non populus Judaicus , non Mathathias , non Judas Machabæus. *Et in dimidio hebdomadis deficiet hostia & sacrificium.* Hoc certè nullis aliis temporibus meliùs competit , quàm Christi J. N. nam statim ac populus cæpit sequi Judam Machabæum , instaurata sunt sacrificia , renovatus est Dei cultus , nec ampliùs defecit hostia , donec à Romanis post mortem Domini eversum est templum. Denique frustra Harduinus dicit pollutum templum ab Antiocho patefecisse Oniam Christi typum fuisse. Præterquam enim quòd casus ille infelix nempe pollutio templi & mala , quæ Judæi pertulère ab Antiocho , non potuerint videri ultio mortis Oniæ , cujus nullo modo rei fuerant , nulla circumstantia cædis Oniæ admonebat eos hanc cædem præcessisse veluti signum.

Ultrà propositum excurreret sermo in prolixas producendus paginas , si omnia , quæ in hisce interpretationibus parùm firma videntur , forent convellenda : non itaque hìc pluribus attingo , qua ratione combinari possit , vaticinium hoc de solo vero Messia intelligi , & in aliis fuisse impletum , quomodo enim hæc Prophetia cum eventu concordabit ? certè falsitatis arguendus foret Angelicus sermo , si in alio vaticinium adimpletum fuisset , quàm de quo Angelus locutus est. Quis prætereà non videt violentum esse imò inconueniens priores septem hebdomades & posteriores 62. divisim ab eodem initio temporisque puncto repetere. Non hìc discutio illud , quod hæc expositiones adversus veterum scriptorem testimonia fingunt de serie Regum Babyloniorum , Mediæ & Persidis , de ortu & occasu horum regnorum , maximè id quod veluti pro fundamento ponunt de Cyro , qui nisi exortus fuerit in anno primo Darii Medi elapsis 49. annis à Prophetia Jeremiæ de captivitate Babylonica , de quo tamen neque in scriptura sacra , neque in veteribus scriptoribus ullum habent fundamentum , totum corruiť systema.

ARTICULUS VIII.

Quædam Hebræorum sinistrae hujus vaticinii interpretationes rejiciuntur.

Hebræorum distortæ ac sinistrae interpretationes celebris hujus de Messia venturo vaticinii tot figmentis ac erroribus contrâ expressum manifestumque scripturæ sensum, contrâ historiæ veritatem, sanam chronologiam; temporumque rationem scatent, ut hisce convellendis multis gravibusque non opus sit momentis, sed per sese ruere videantur, quas tamen præcipuas strictim, percurro; Rabb. Salomon Jarchi dictus asserit, scopum ac finem hujus de septuaginta hebdomadibus oraculi nullum alium esse, quàm ut Angelus prænuntiet Danieli, quid populo Judaico durum ac triste accidere debeat à prima templi destructione sub Nabuchodonosore usque ad secundam sub Tito, quod spatium temporis est annorum 490. vultque in eo utramque calamitatem distingui, quòd post primam non ita contrita ac accisa est gens Judaica, quin identidem respiraverit, at post secundam durissimo ac diuturno servitutis jugo affligenda est in poenam, & ultionem peccatorem, ut tandem correpti ac in melius commutati Judæi ad Deum liberatorum recurrerent, & ita, inquit, Rabb. Salomon finem accipiet peccatum, delebitur iniquitas, adducetur Justitia sempiterna, ac demum adimplebuntur Prophetiæ de Messia venturo.

Ast putidum sanè figmentum contra scripturæ sensum, historiæ, ac chronologiæ veritatem. Non dura & aspera Judæis eventura Angelus Danieli annuntiabat, sed virum desideriorum potius solabatur spe brevè finiendæ Judæorum captivitatis, ac bonorum, quibus per adventum Messiae seu Christi cumulandi essent. In errores autem veræ chronologiæ adversos manifestè incurrit hujus Rabbi-
ni expositio, certum enim & indubitatum est septuaginta illas hebdomadas, de quibus Angelus loquitur, numerari non posse à prima Hierosolymorum everfione sub Nabuchodonosore usque ad secundam

dam sub Tito. Nam 70. hebdomadæ annos efficiunt tantum 490. at ab una clade ad alteram intercedunt anni 657.

Istud quoque hac in expositione seu potius figmento absurdissimum videtur, peccati finem, Justitiæ adeptionem; aliæque commoda, quibustandem fruituri sunt Judæi, refundi tanquam in veram causam in ipsam Judæorum futurum servitutem ac captivitatem, quasi idcirco tot bonis subinde cumulandi illi forent, quod tot malis jam oppressi sint, & adhuc postea opprimendi, non aliam enim bonorum illorum causam assignavit ad Danielelem Angelus, quàm Christum ipsum. Ex quibus aliisque hactenus dictis ruit, quod hebræus hic de duplici Christo Cyro scilicet & Rege Agrippa fingit, & ineptè prorsus ita hebdomadas Danielis partitur, ut septem priores in unum Christum & consequentes in alterum desinant. A Christo enim, qui primò memoratur, nec est distinctus ab eo, qui iterum legitur, notat Angelus futuras hebdomadas septem & sexaginta duas uno eodémque sermonis tenore, at si hebdomadæ istæ disjungerentur, oratio Danielis omninò confusa & perturbata redderetur.

Aliam non minùs absurdam hujus Oraculi Paraphrasin confinxit Judæus Isaac Orobio Hispalensis in colloquio quod habuit cum Philippo à Limborch à secta remonstrantium, Amstelodami Theologiæ Professore Anno 1686. quod Anno 1687. typis excusum fuit sub hoc titulo : *Philippi à Limborch de veritate Religionis Christianæ amica collatio cum erudito Judæo Goudæ apud Justum ab Haeve Anno 1687.*

Duo itaque contendit hic Hebræus in expositione hujus vaticinii primò Judæis fuisse promissum adventum Messiae infra spatium 70. hebdomadarum non quidem absolute sed conditionatè, si nempe resipiscerent, ac seriam agerent poenitentiam, quam cum non egerint hactenus, dilatum esse Messiae adventum & Prophe-tiam hanc nondum impletam. 2dò Danielelem per Messiam non intelligere Messiam seu Christum filium David, sed primum Sacerdotem, qui cum & post Nehemiam regnavit utrumque jus & Ecclesiasticum & quasi regium in populum exercens, qui ideò vocetur

tur *Dux & unctus*. Quo mixto Sacerdotum regimine populus per sexaginta duas hebdomadas variis cum fortunis quasi decertavit. Tandem in medio septuagesimæ ultimo Sacerdote *Ananeo* occiso additur, & *non ei*, id est non amplius successor aliquis fuit, isque simpliciter appellatur *unctus* non *Princeps*, quippe jam à pluribus annis regiam potestatem Herodiana domus occupaverat.

Verum quis non videt contortam, violentam ac falsam hanc esse interpretationem, in qua asserit Messiam in dicto Vaticinio promissum esse sub conditione, si scilicet poenitentiam agerent Judæi: cum nullum omnino in dicto vaticinio appposito conditionis sit vestigium, ipsique Judæi semper absolutum hoc esse vaticinium usque ad id tempus intellexerint, uti ex Josepho constat. Multa insuper in hac interpretatione obscura, incerta, dura sunt, & plurima, quæ nulla ratione cum veritate conciliari possunt. Quod enim velit per Messiam Ducem alium intelligi, quàm verum, ac proprium Messiam Christum ex Davidis stirpe, non patitur orationis continua ac non interrupta series, quæ unum & eundem designat Messiam. Quod ait *primum illum Sacerdotem*, de quo Angelum in vaticinio loqui vult, & *omnes eum sequentes spatio sexaginta duarum hebdomadarum jus Ecclesiasticum & quasi regium simul in populum exercuisse*, veritati historiæ omnino contrariatur; nam primi illi Sacerdotes longa serie splendore illo quasi regio planè destituti fuere, vixerunt subjecti Imperio Regum Persarum, & postea Syro Macedonum. Illud Imperium demum initium sumpsit in Machabæis, ut colligitur ex Josepho: inter Nehemiam autem & Judam Machabæum intercesserunt anni circiter trecenti, non itaque per Christum seu unctum primus Sacerdos intelligi potest in primo illo vaticinio.

L. 7. c. 12.
de bello Ju-
dæico.

L. 11. 12. &
17. antiq.
Judaic.

Denique ut telum validissimum ex hoc vaticinio intentatum declinent Judæi, faventur quidem, illud de Messia debere intelligi, eumque tandem post 70. hebdomadarum spatium venturum, non tamen determinando, an adventus ille futurus sit intra spatium septuaginta illarum hebdomadarum, an immediatè post illas septuaginta hebdomadas elapsas, pro more, ut inquiunt scripturæ, quæ
nume-

numerum certum pro incerto , perfectum pro imperfecto frequenter usurpat. Ita Osee c. 6. v. 3. *vivificabit nos post duos dies , & in die tertia suscitabit nos* , in nov. Test. Matth. 18. v. 22. *non dico tibi usque septies sed usque septuagies septies* , & Apocal. 7. v. 5. *Signantur duodecim millia ex tribu Juda*. Quibus in locis numerus certus pro incerto ponitur.

Sed quid infirmius magisque absonum excogitari posset? Nam Daniel tam disertè designat ac distinguit illas hebdomadas. Et quidquid intrà Periodos illarum eventurum est , nempe intrà spatium septem hebdomadarum civitatem ædificandam , post verò hebdomadas sexaginta duas venturum esse Messiam & occidendum , tandem in dimidio ultimæ hebdomadæ finem hostiis & sacrificiis imponendum esse , tam disertè inquam Daniel ista omnia distinguit , ut mirum sit illa confundi ac perturbari posse.

Porro etsi nonnunquam in scripturis certus numerus pro incerto ponatur , non tamen hæc certa ac generalis regula est , quasi nullo libi certum ac determinatum numerum assignaret scriptura. Præsertim verò in illo septuaginta hebdomadarum Vaticinio , cujus finis ac subjecta materia demonstrant numerum illum certum ac definitum esse , finis quidem ; non alius enim esse videtur , quàm ut Daniel afflictum populum soletur , & erigat spe brevì finiendæ captivitatis , & venturi Messiae , qui à jugo æternæ ac spiritualis servitutis eum liberaturus esset. Quàm frivola , quàm inepta autem fuisset consolatio , si numerum incertum proposuisset? deinde subjecta materia est adventus Messiae , at scriptura procul dubio determinatum ac certum tempus hujus adventûs assignat ; omnis enim Judæorum spes ac cogitatio in hunc adventum intenta semper erecta erat , atque si annorû numerus apud Daniele incertus & indefinitus esset , in suspensio semper hæssisset Judæorum spes & expectatio insuper cùm septuaginta illæ hebdomades in certos historicos eventus futuros distribuantur , necesse quoque est numerum annorum incertum non esse , sed certum , & determinatum.

ARTICULUS IX.

Ut septuaginta hebdomadarum initium ritè statua-
tur, computandæ non sunt ab edicto Regis Cyri anno Regni pri-
mo, aut ab edicto Darii Hystaspis, aut ab eo, quod tulit Artax-
erxes anno Regni 7tmo, sed ab illo edicto, quod tulit idem
Artaxerxes dictus Longimanus anno Regni sui 20.

HOc in præsentī Dissertatione moliminis maximè ardui, ac am-
plissimi consilii videtur, ut certum fixumque statuatur has my-
sterio plenas hebdomadas computandi exordium, ut inde habita
temporum ratione solidis firmisque Calculis deducatur elapsis sep-
tem & sexaginta duabus, prout eas dividit Angelicus sermo, heb-
domadibus in medio septuagesimæ hebdomadæ Christum fuisse
occisum, ac tum omnem defecisse hostiam ac sacrificium. Id autem
in limine extrà omnem controversiam esse debere existimo, initium
70. hebdomadarum desumendum esse ab aliquo Regis Persarum
edicto, quo Hebræis reædificandæ Hierosolymæ plena atque ex-
pressa concedebatur facultas. Id enim minimè obscure & absque
ambagibus innuere videtur Angelica ad Danielelem Vaticinatio :
ab exitu sermonis, ut iterum ædificetur Jerusalem, usque
ad Christum ducem hebdomades septem & hebdomades
sexaginta duæ erunt. *Exire autem dicuntur decreta Principum dum*
vulgantur : ut optimè advertit Pater Lamy, idque ex aliis scripturæ
locis luculenter comprobatur. Perperam sanè & non absque im-
proprietate per *sermonis exitum* hîc intelligeretur Vaticinium Jere-
miæ Prophetæ de Babylonica captivitate post annos septuaginta
terminanda. Neque enim in dicto Vaticinio de reædificanda Hie-
rosolyma ulla habetur mentio, id verò longè magis adhuc foret ab-
surdum, si, dum Angelus dixit : *ab exitu sermonis, ut iterum ædificetur*
Jerusalem, dixisse intelligeretur : *ab exitu hujus mei sermonis seu reve-*
lationis tibi factæ usque ad Christum ducem hebdomades septem, & hebdo-

App. Chron.
p. 2. c. 4. n.
167.

Dan. c. 2. v.
3 & c. 6. v.
7
Luc. c. 2. v.
1.

mades 62. erunt. Præterquam enim, quòd Calculi 70. hebdomadam annorum in hoc sensu occisioni Christi minimè convenire possint; nam à Vaticinio Angeli ad Danielelem usque ad mortem Christi, sexcenti & quod excurrit præteriêre, hebdomadæ verò septuaginta annos conficiunt 490. hæc expositio sinistrum, confusum, ac distortum redderet dicti Vaticinii sensum, quis enim hic sensus? *ab exitu sermonis mei, ut iterum ædificetur Jerusalem.*

Non itaque ab exitu sermonis id est à Vaticinio Jeremiæ de solvenda post annos 70. captivitate Babylonica, neque ab exitu sermonis id est Angelici ad Danielelem, *sed ab exitu sermonis ut iterum ædificetur Jerusalem*, id est ab edicto Regio, quo hebræis reædificandæ Hierosolymæ plena atque expressa conceditur facultas. Ut igitur harum hebdomadarum initium certo figatur, indagandum in præfenti est, quis Persarum Rex, & quo Regni sui anno edictum illud in gratiam Judæorum emisit.

Quatuor autem à Regibus Persarum data fuisse in gratiam Judæorū edicta ex sacro codice manifestum est. *Primum* à Cyro anno Imperii sui primo lib. Esdræ. c. 6. v. 3. *Secundum* à Dario Hytaspæ, quo prius Cyri edictum confirmatur l. 1. Esdræ. c. 6. *Tertium* ab Artaxerxe Longimano anno Regni ejus septimo eodem libro primo Esdræ c. 7. v. 7. *Quartum* denique ab hoc ipsissimo Artaxerxe Longimano anno Imperii ipsius vigesimo lib. 2. Esdræ c. 2. v. 1. Singula hæc edicta vocemus in trutinam, & à quonam septuaginta hebdomadarum ducendum sit initium, pensiculatiùs perpendamus.

Et quidem ab edicto Cyri Regis Persarum dato anno Regni ipsius primo hoc exordium non esse computandum rationi & Chronologiæ omninò mihi videtur consentaneum, sive enim consideremus facultatem à Cyro Judæis concessam de ædificanda Hierosolyma, sive temporum rationem ab anno Cyri primo illiusque edicto inchoari ac computari nequeunt 70. Danielis hebdomadæ; si enim veram chronotaxim spectemus, ab anno primo Cyri Regis effluxêre anni plusquàm quingenti & sexaginta usque ad annum mortis Christi, qui juxtà meam opinionem propositam in Dissertatione Chronologica de annis Nativitatis & mortis Christi contigit anno
ætatis

ætatis trigesimo tertio nondum completo, quadriennio ferè antè æræm vulgarem seu Dyonisianam: Cyrus autem primo anno Persarum Rex erat anno antè æram vulgarem 536. vel ut alii cum P. Lamy volunt anno 538. in aperto itaque est 70. hebdomadas spectata Chronologia à primo Cyri anno ejusque edicto computari non posse.

Sin autem consideretur facultas, quam Cyrus in illo edicto dedit Judæis, multò facilius conficietur ab illo non esse ducendum septuaginta hebdomadarum initium; potestas enim hæc & licentia à Cyro data ad templi ædificationem solùm dabatur, non autem ad civitatem cingendam muris. De Cyro enim hæc leguntur in sacris paginis libro. I. Esdræ c. I. v. 1. *In anno primo Cyri Persarum: suscitavit Dominus spiritum Cyri. & v. 2. hæc dicit Cyrus Rex Persarum omnia Regna terræ dedit mihi Dominus, ipse præcepit mihi, ut ædificarem ei domum in Jerusalem, quæ est in Judæa. v. 3. quis est in vobis de universo populo ejus? sit Deus illius cum ipso, ascendat in Jerusalem, & ædificet domum Domini Dei Israel.* Cùm itaque à sermonis exitu, ut iterum ædificetur Jerusalem id est civitas, uti Angelus eodem in Vaticinio declarat, 70. hebdomadæ computandæ sint: & rursus ædificabitur platea, & muri in angustia temporum, à Cyro autem civitatem ædificandi facultas data non sit, hinc ab ejus edicto hebdomades quoque non sunt inchoandæ.

Neque est, quod opponas: illud Isaïæ 43. suscitatum à Deo Cyrum, qui civitatem ædificaret v. 23. *Ego suscitavi eum ad Justitiam & omnes vias ejus dirigam, ipse ædificabit civitatem meam & captivitatem meam dimittet non in pretio neque in muneribus.* Non est inquam quod hîc opponas. Namque ut observat S. Hieronymus in hunc Isaïæ locum, non sub Cyro sed sub Nehemia civitas ædificata fuit, & verba Isaïæ non de Cyro intelligenda sunt, sed nobiliori ac spiritali sensu de Christo ipso, qui ibidem v. 16. dicitur: *Deus verè absconditus Deus Israel salvator.* Quamquam etsi literaliter de Cyro verba citata interpretari placeret, non ipsa materialis civitatis structura intelligenda foret, sed civilis in eadem civitate coadunatio, quam Cyrus permisit, cùm populum in Patriam suam liberum re-

dire permisit. Denique per civitatem non muros non turre, aut alia propugnacula intellige, sed tuguriola quædam seu domunculos, in quas noctu sese recipere possent, qui templo ædificando allaborabant.

3. Esdræ c.
4. v. 43.

Longè minùs veritati consentanea illorum est opinio, qui exordium septuaginta Danielis hebdomadum affigunt anno secundo Darii Hystaspis. Nam Darius non expressit aliam facultatem, quàm quæ à Judæis petebatur: nempe de ædificando templo & illam ipsam, quam Cyrus concesserat, prout exstabat in tabulario Regio. Votum illud *ædificandi Jerusalem* mox explicatur de templo dicendo: & *tu vovisti ædificare templum*. Adde quòd implicita concessio de muris Urbis non habuisset effectum tunc, cùm tamen Archangelus loquatur de illo exitu sermonis, qui revera effectum sortitus est: addendo: & *rursum ædificabitur platea & muri*. Prætereà hoc edictum Darii nequaquam cum initio septuaginta Danielis hebdomadum combinari potest. Nam ab anno secundo Darii hujus usque ad Christi mortem juxtà veriore & communior longè Chronologiam effluxerunt anni 555. id est hebdomades 79. & quod excurrit.

Scaliger l. 6.
de emend.
temp.
Joann. Drus.
in Sulpit. Se.
ver. Hist. l. 2.

Singularem tuetur sententiam Scaliger, quam à Sulpitio severo, aliisque, ut ipse ait, scriptoribus antiquis acceptam renovavit, virisque eruditis Joanni Drusio, & Constantino L. Empereur, ut eandem defenderent, pro sua autoritate persuasit. Opinatur itaque Scaliger hoc edictum de quo mox locuti sumus, non esse edictum Darii Hystaspis sed Darii Nothi, ab ejusque Imperii anno secundo computandum esse septuaginta hebdomadarum initium.

Sed hæc opinio, ut mihi quidem videtur nec apparenti quidem nititur fundamento. Tres fuerunt Reges Persarum hujus nominis, primus Hystaspes, postremus Codomannus, medius appellabatur Nothus. Convenit autem inter omnes de Codomanno neque in Aggæo Propheta, neque ab Esdra aut Nehemia fieri sermonem, cùm de reædificando templo agitur: comprobandum itaque hic loci est, illum neque fuisse Darium Nothum, qui edictum Cyri de reædificando templo renovavit. Inde facile concludere licebit Darium Hystaspem hunc fuisse, qui hoc edictum condidit.

In

In anno secundo hujus Darii, quo Deus templi instaurationem fieri seriò voluit, Zacharias Propheta per quietem vidit Angelum: huncque conquerentem audivit his verbis: *Domine exercituum usquequo tu non misereberis Jerusalem, & urbium Juda, quibus iratus es? iste jam septuagesimus annus est.* Jam à Darii Hystaspis anno secundo retrò numera 70. annos. & incides in annum proximum incendio urbis, & templi. Ergò Darius ille, in cujus anno secundo querebatur Angelus desertam esse Jerusalem à septuaginta annis, non est Darius Nothus, sed Hystaspes.

Darius Nothus nonaginta novem annos regnavit post Darium Hystaspem, sic Judæi per annos CXX. ex quo in Palæstinam remigraverant, caruissent templo, quòd verisimile non est, imò evidenter falsum. Porrò Zorobabel & Josue, qui fuere in Babylonia captivi, in anno secundo Darii præerant rebus Judaicis, ita si Darius ille non esset Hystaspes sed Nothus, vixissent illi ultrà CXL. annos & præfuissent CXIV. annis: Esdras verò attigisset annum ducentessimum vel omninò superasset; nam Saraia Pontifice natus erat eodem anno, quo Sedecias captus à Nabuchodonosore interfectus est. Ita cùm septimo anno Artaxerxis Memnonis Babylone profectus sit, si Darius, quem quærimus, sit Nothus, ut postea dicemus, tot annos natus erat Esdras.

Minùs fortassis id mirum esset, utor verbis clarissimi Huetii, in uno aliquo vel altero cùm vivaces & diurnos homines identidem oriri sciamus, verùm hos quos diximus, ejusdem ævi viros, eodem genere oriundos, ejusdem consilii & negotii participes, & socios iisdem casibus exercitos in eandem ætatis longinquitatem conspirasse incredibile est. Neque hos solùm tam antiquos dierum facere cogitur Scaliger cum sequacibus suis, si Darius ille, de quo quæstio est, Nothus est, sed illos etiam, quos his verbis, compellare jubetur Aggæus: *Quis in vobis est derelictus qui vidit domum istam in gloria sua prima? & quid vos videtis hanc nunc? nunquid non ita est, quasi non sit in oculis vestris?* Itaque licet concludere secundum mandatum de restauratione templi referendum esse ad Darium Hystaspem.

Demonst. E-
vang. prop.
9.

Agg. 2. v. 4.

Inanis quoque & cassa est ratio ex intervallo petita, quod Cyri edictum inter & annum Darii Hystaspis interjacet, quasi fieri non potuisset, ut scribit Esdras, Darium necesse habuisse Archiva lustrare, ut de concessa olim Judæis à Cyro redeundi facultate sibi constaret. Etenim non idcirco ad tabularia recurrere opus fuit, quod de ista facultate dubitaretur, sed ut hujus facultatis conditiones, ac cuncta item edicti, ad quod provocaverant Judæi, Capita cognoscerentur, ad ejusque formam illud Darii mandatum conscriberetur.

Jac. Capp.
Hist. Sac. Lu-
dov. Chro-
nol. Sac.
Not. ad tab.
2.
L. 1. v. 4.

Jacobus & Ludovicus Capelli, Cornelius à Lapide, Nicolaus Abrahamus, Graveson, alique non pauci septuaginta hebdomadarum Danielis initium ponunt in anno Artaxerxis Longimani septimo, quo Esdras, ut ipse narrat, ascendit Jerusalem cum decreto hujus Regis, ut visitaret Judæam & Jerusalem in lege Dei, & ferret argentum & aurum, quod Rex & consiliatores ejus sponte Deo obtulerunt. Totum Regis mandatum refert Esdras. Ab hoc itaque edicto citati Authores septuaginta hebdomadas inchoari volunt, & finiri in morte Christi. Verum ad hanc calculi fidem reliqua non congruunt: inchoandas quippe septuaginta hebdomadas apud Daniele definit Angelus Gabriel: *ab exitu sermonis, ut iterum edificetur Jerusalem*, ab edicto scilicet, quo Hierosolymorum instauratio permessa est, at in Artaxerxis edicto, quo Esdræ reditum anno Regni sui septimo concesserat, de reparandis Hierosolymis nulla omnino mentio fit, sed de instaurando tantum templi cultu & lege restituenda. Nec nodum solvit Ludovicus Cappellus: cum ait licentiam reficiendorum murorum etsi verbis non expressam, at re ipsa fuisse Esdræ concessam: *cur enim, inquit, instauracionem murorum vel prohibuisset, vel non concessisset Artaxerxes ille, qui se usque adeo benevolum erga Judæos eo edicto præbet?* Eandem nimirum ob causam, quæ Cyrum erga Judæos itidem benevolum, quæ Darium absterruit, quò minus id iis permetterent experta nimirum gentis pervicacia, & mobilitas, & cupidus rerum novarum animus. Quod si promovendi cultus templi expressa verbis facultas tacitam instaurandi muri continet facultatem. Jam igitur non à septimo anno

Arta-

Artaxerxis, sed à primo Cyri vel secundo Darii septuaginta hebdomadam sumenda sunt initia, qui Judæis restituendi templi fecere potestatem. Veri profectò simile non est hoc Artaxerxis edictum, cum res alias momenti minoris sigillatim exprimat, sumptusque ad templi cultum conferendos minutatim percenseat, concessam murorum & urbis exstruendæ facultatem sic tanquam rem nihili prætermisisse. Crederemus fortasse, si rem in edicto prætermissem opere ipso Esdras complevisset. Verùm nec ex edicti verbis, nec ex gestis ab Esdra rebus ulla summi possunt opinionis hujus argumenta.

Discussis aliorum sententiis nunc nobis in arenam descendendum est: atque ego considerata historiæ sacræ fide, perpensaque vera ac sincera chronologiæ temporumque ratione hujus mentis ac opinionis semper fui: septuaginta Danielis hebdomades earumque exordium ab edicto Artaxerxis Longimani dato anno ejus Regni vigesimo esse computandum. Habet hæc sententia grande ab authoritate momentum. Ex antiquis eam tenet Julius Africanus apud S. Hieronymum: Ven. Beda, Theodoretus, Rupertus, Angelicus, Chrysostomus, Zonaras, Antoninus, Petrus Gallatius, Joannes Lucidus. Ex Recentioribus verò Pererius, Suarezius, Salmeron, Salianus, Torniellus, Gordonus, Villalpandus, Bassagius, Natalis Alexander, Wilase, Eminentissimus Card. Gotti, Huetius, Bernardus Lamy, Tournely, interpretes Augustini Calmet Joannes Dominicus Mansi. Clarissimus P. Ludovicus de Biel Theologus in suo insigni tractatu theologico de Incarnatione edito Anno 1743. Vienn. Austriæ. Eruditissimus P. Ignatius Schvvarz in Collegiis historicis p. 1. q. 21. hi omnes, inquam, tenent septuaginta hebdomadam initium ab Anno 20. Regni Artaxerxis esse deducendum, quamvis in hoc non conveniant, à quonam anno initium Regni Artaxerxis sit computandum, & an anni solares vel simplices lunares sint numerandi, de quo ad calcem hujus dissertationis quædam examinabo. Ratio hujus asserti confutatis aliis opinionibus minùs firmis in promptu est; ab illo siquidem edicto Regio septuaginta hebdomadarum initium est computandum, quo Judæis facta est potestas

Petav. in
Doct. temp.

2. Esdræ 1.
v. 30.

2. Esdræ 2.
v. 13.

2. Esdræ 2.
v. 17.

2. Esdræ 4.
v. 2.

Eccl. 49. v.
15.

Africanus a-
pud Eusebiū
Dem 8.

potestas urbem Hierosolymam ædificandi, id est illam muris cingendi, publica restaurandi ædificia, & postquam revera ipso effectu civitas est ædificata, *ab exitu sermonis, ut iterum ædificetur Jerusalem.* Ubi juxta Petavium hebraica vox non solum dicit *edicti promulgationem* sed ampliùs, nempe veram ac seriam decreti illius executionem, ita ut absque mora omnique impedimento sublato opus ipsum urgere & Hierosolymam instaurare cæperint. Jam verò per nullum aliud edictum expressa Hierosolymam restaurandi dabatur facultas, quam in edicto Artaxerxis Longimani, & quidem per illud, quod emisit anno Regni sui vigesimo & post hoc à Nehemia ædificata est civitas, muris cincta, restitutæ portæ, ædificia publica, & plateæ instauratæ. Hujus rei manifestissima probatio habetur in libro Nehemiæ, qui est Esdræ secundus, in quo de statu Hierosolymorum interrogatos à se Judæos quosdam narrat Nehemias id sibi responsum dedisse: *Murus Jerusalem dissipatus est, & portæ ejus combustæ sunt igni, quò cum ipse venisset, vidisse se ait murum Jerusalem dissipatum & portas ejus consumptas igni, tum deinde Judæorum Magistratus sic fuisse allocutum: vos nostis afflictionem, in qua sumus, quia Jerusalem deserta est, & portæ ejus consumptæ sunt igni, venite & ædificemus muros Jerusalem.* Quæ cum à Judæis fieri accepisset, Sanaballat: *Nunquid ædificare poterunt, inquit, lapides de acervis pulveris, qui combusti sunt?* deinde hæc subjungit Nehemias: *factum autem est, cum audisset hæc Sanaballat, & Tobias & Arabes, & Ammonitæ & Azotii, quod obducta esset cicatrix muri Jerusalem, & quòd cæpissent interrupta concludi, irati sunt nimis.* His adjunge Nehemiæ elogium ex libro Ecclesiastici: *& Nehemias in memoria multo temporis, qui erexit nobis muros everfos & stare fecit portas & seras, qui erexit domos nostras.* Ex quibus omni luce clarius est usque ad annum Artaxerxis vigesimum diruta prorsus jacuisse Hierosolymorum mænia, neque antè hunc diem esse resecta, *utpote rei hujus potestate non facta*, inquit Julius Africanus, quod non ita profectò fuisset, si rei tam necessariæ, tantisque votis à se expetendo Judæi jus fāsque habuissent; ab edicto itaque Artaxerxis Longimani, quod exiit Anno Regni ejus vigesimo septuaginta hebdomades Danielis computandæ sunt.

ARTI-

ARTICULUS X.

Mortem Christi in dimidio hebdomadis septuagesimæ contigisse ostenditur, si exordium computandi ducatur ab anno 20. Artaxerxis Longimani, quo Nehemiæ per edictum Regium potestas facta est urbis ædificandæ.

Celebris veróque simillima est censenda opinio Christum Dominum mortis supplicium pro humani generis salute in cruce subisse anno ætatis suæ trigesimo tertio nondum completo, quod tempus incidit in annum 19. Imperii Proconsularis Tiberii 74. Julianum, annum primum Olympiadis 202. Periodi Julianæ 4742. æræ vulgaris 29. Consulibus C. Rubelio Gemino, & C. Fusio Gemino. Suffragantur huic sententiæ PP. Ecclesiæ antiquissimi, atque inter Chronologos viri peritissimi ac accuratissimi: Antonius Capellus, Godefridus Henschenius, Norisius, Antonius Pagius Schelestrate. Atque hoc autoritate Evangelica tenendū esse judicat S. Augustinus. Adstipulatur S. Chrysostomus, qui in illud: *exiit edictum* &c. inquit: *Jesus Tiberio imperante cum esset annorum triginta suam apud discipulos divinitatem declaravit, ac per tres annos prædicavit.* Ejusdem opinionis fuit Theodoretus, Ven. Beda, Leontius Bizantinus, cujus in libro de sectis hæc sunt verba: *annos natus triginta baptizatus fuit, ac post baptismum prodigia facere cepit & Judæos docere, atque anno tertio in crucem actus est.* Hanc sententiam & ego amplexus sum in dissertatione de annis Nativitatis, Baptismi, & mortis Christi.

Schelestrate
Diff. 1. c. 4.
Augustin. 1.
2. de Doctr.
Christ. c. 28.
Chrysost.
tom. 6. pag.
509.

Theodoretus
in Dan. tom.
2. pag. 665.
Beda de Rat.
temp. c. 45.
Leont. Byz.
lib. de Sec-
tis.

Jam in eo sumus, ut ostendamus septuaginta hebdomadarum spatium, in cujus ultimæ dimidio occisus est Christus ritè computari, si harum exordium summatur ab anno 20. Regni Artaxerxis, quo anno *exiit sermo* id est Regis edictum, *ut iterum ædificetur Jerusalem.* Operosa equidem hujus puncti est discussio, quam ego à duobus potissimum pendere arbitror. Et primò quidem an in Vaticinio septuaginta hebdomadum, quæ sunt hebdomades annorum,

M

intell-

intelligendi sint anni lunares, qui undecim diebus breviores sunt annis solaribus.

Huet. Dem.
Evang. prop.
9.

Arbitrantur nonnulli cum Huetio intelligendas esse de annis lunariibus, eo quòd hebræi numerare soleant annos lunares. Item quòd Propheta hebdomadas illas abbreviatas vocet : verùm convenientius judico de annis solaribus Angelicum sermonem esse sumendum. Ut enim testantur Suarez, Petavius, & Scaliger Agarenii non Hebræi Lunares annos sine embolismo seu intercalatione observarunt. Nam Judæi licet ad lunæ motus menses suos accommodarent, annos tamen juxta solis cursum numerarunt : atque ut sibi uterque annus sine rerum confusione responderet, jam inde à Moysis temporibus lunari anno menses embolimos id est annis octonis ternos menses, ut Julius Africanus apud Eusebium habet, adjecerunt : verosimile autem non est Angelum ad hominem hebræum loquentem de alio anno fecisse mentionem.

L. 8. Dem.

Hebræos prætereà non annos lunares sed solares computasse vel exinde patet : singulis enim annis Pascha celebrant decima quarta luna primi mensis : incipiunt autem suum annum à prima luna, quæ propinquior est æquinoctio verno, quod nō facerent, cū annus solaris semper annum lunarem undecim diebus excedat, lunæque cursus peragatur intrà 29. dies & sex horas, post quoddam annorum intervallum deberent in eodem anno bis Pascha celebrare, hoc autem incommodum devitant ut dixi usu mensis intercalaris, quòd verò Propheta hebdomades illas 70. abbreviatas compellaverit, non inde est, quasi hebdomades annorum lunarium designare voluisset, sed hac voce ideò in præsentì Vaticinio utitur, quia numerus *decisus* & *definitus* est, ut ex hebraico idiomate ostendunt viri peritissimi. Neque in fine postremæ hebdomadis, sed in medio occisus est Christus.

Alterum est, in quo major difficultas opinionumque varietas est, à quonam anno statuendum sit Regni Artaxerxis Longimani exordium, à cujus edicto anno Regni 20. edito de iterum ædificanda Hierosolyma computandas esse septuaginta Danielis hebdomadas dixi. Petavius judicat Artaxerxem à Patre Xerxe in Regni com-
munio-

munionem fuisse adscitum , atque cum eo per annos ferè novem Imperii habenas tenuisse , in conjecturæ argumentum adducit Petavius , quòd Regibus Persarum expeditiones extrà Regnum suscepturis in usu fuerit Successorem declarare , ut non uno loco adstruit Herodotus. Sed etiamsi Xerxes Artaxerxem declarasset Regni hæredem ac successorem , haud sequeretur istam declarationem pro initio regni novi esse habendam.

Nolim ego hac in parte disceptantes inter ferre iudicium , atque in re tam ambigua aliquid certi statuere aut definire. Illud cum Eruditissimo P. Lamy pro certo habeo exordium Regni Artaxerxis statuendum esse anno antè Christi natalem 474. Etenim ut Eusebius notat in Chronico , Themistocles ad Persas fugit Olympiadis LXXVI. anno quarto , nempe anno antè Christum 473. Thucidides autem scribit , tum Themistoclem literas misisse ad Regem Artaxerxem , qui nuper regnare inceperat veluti ad Regem novum. Subscribunt Plutarchus & Cornelius Nepos. Diodorus Siculus quidem Themistoclis fugam & profectionem conjicit in annum secundum Olympiadis LXXVII. qui cum anno 470. antè Christi natalem concurrit. Verùm cum dicant suprà citati scriptores Themistoclem integro anno vixisse in Perside , antequam Regem compellaret , quòd Persicè ipsum affari vellet , Diodorum facile cum ipsis conciliabimus , si Themistoclem exeunte anno antè natalem Christi 473. in Persidem fugisse dixerimus , & tunc dedisse literas ad Artaxerxem , qui nuper regnare cæperat : ac demum post integrum annum Regem adiisse , ut vult Diodorus , quòd autem dicit Diodorus Themistoclem adiisse Xerxem non Artaxerxem , clarissimus Huetius , qui hanc quæstionem de initio Regni Artaxerxis solerter ventilat , respondet Diodorum aliòsque fefellisse nomen Artaxerxis & Xerxis permixtionem , quæ sæpè uni eidemque tributa sunt. Hanc Authorum discordiam notavit Plutarchus in vita Themistoclis : *Ac Thucidides quidem , inquit , & Charon Lampsacenus Xerxe defuncto produnt in sermonem venisse Themistoclem filio ejus. Ephorus verò Dion , Clitarchus , Heraclides aliique complures ipsum convenisse Xerxem. Verùm Thucididem magis apparet anna-*

libus congruere. Judicamus itaque hoc anno id est 474. regnare cepisse Artaxerxem Longimanum dictum, quod manu una esset longiore.

Si itaque anno 474. antè Christi Natalem regnare coeperat Artaxerxes Longimanus, edictum quod anno 20. regni ab eodem Rege Nehemias ædificandæ urbis teste Esdra acceperat, conveniet cum anno antè Christi Natalem 454.

Quibus adde annos ætatis Christi triginta tres nondum completos, & habebis tempus dimidiæ hebdomadis septuagesimæ scilicet annum quadringentesimum octogesimum septimum nondum completum. Septuaginta enim annorum hebdomadæ conficiunt annos 490. his calculis ita subductis exploratum est mortem Christi, quam obiit anno ætatis suæ 33. nondum completo, incidisse in dimidium hebdomadæ septuagesimæ, si computandi initium ducatur ab anno 20. Regni Artaxerxis Longimani, quo Nehemias per regium edictum potestatem acceperat Hierosolymam ædificandi juxtà Prophetiæ oraculum: *Ab exitu sermonis, ut iterum ædificetur Jerusalem.*

Demum solvere oportet dubium, quod occurrere posset hoc in oraculo: cur Angelus potiùs dixerit *hebdomades septem* & *hebdomades sexaginta duæ* quàm *sexaginta novem hebdomades*? asserunt aliqui id absque singulari significatione contigisse, hebræos enim solitos numeros in partes distribuere, ut cum dicit Ezechiel: *C. 45. v. 12. Porro viginti sicli & viginti quinque sicli & quindecim sicli Mnam faciunt.* Verùm ipsum hoc exemplum asserto huic est contrarium. Neque enim supervacanea est hæc Mna partitio: quia ut dicunt Rabbini, erant nummi hujus valoris, quorum alii valerent viginti siclos, alii viginti quinque, alii quindecim. Igitur Deus jubens, ut singulis ponderibus constaret sua quantitas, ad mnam examinari mandabat, ut an singulis suum inesset pondus per mnam, quam simul conficere debebant, innotesceret. Hinc alia quoque subest ratio portionis hebdomadarum in septem & sexaginta duas. Nam post septem hebdomadas id est annos 49. rursùm ædificata est Jerusalem. Post sexaginta verò duas cum septem

septem simul sumptas in dimidio scilicet hebdomadis septuagesimæ occisus est Christus.

DISSERTATIO III.

De Sibyllarum Oraculis & celebri Flavii
Josephi de Christo testimonio.

ARTICULUS I.

De Nomine, Regione, & numero Sibyllarum, va-
riisque de earundem Oraculis opinionibus.

Quamvis nō ita animo comparatus sim, ut traditiones quascunq;
absque delectu propugnandas esse censeam; Illa nihilominus,
quæ de Sibyllarum Oraculis est vetustissima universalis Ecclesiæ
traditio, ita æquissima mihi semper visa est, ut me non levis admi-
ratio subierit eruditissimum Huetium Blondelo Hæretico, qui sæ-
culo 16to primus in illam impetum fecit, tantum tribuisse, ut asserere
non dubitaverit: *Post operam ad scripturum illarum futilitatem
demonstrandam utiliter à Blondelo positam, de longiori hujus Argumenti
tractatione labor mihi ingratus, lectori inutilis poneretur.*

Huet. Dem.
Evang. pag.
639. Edit.
prima.

In præfenti autem non mihi est animus Sibyllarum Oracula, pro-
uti nunc octo libris comprehensa extant in Bibliotheca Patrum
tomo 2do propugnanda suscipere. Nam illa corrupta, supposititia,
ac interpolata esse ferè nemo est, qui in hanc diem dubitet, tot
enim fabulis, contra historicam veritatem erroribus, ac apertis
Anachronismis scatent, ut desperatæ omnino defensionis censenda

Orac. Sibyll.
lib. 8.
Bibliotheca
PP. Tomo
2do.

sint, actumque ageret, quisquis eorundem propugnandorum patrocinium susciperet. Id ergo duntaxat hac in Dissertatione disquire-re intendo, an illa, quæ Patres recitârunt, atque ad stabiliendam Religionem, & paganos convincendos adhibuerunt conscripta sint revera à vatibus illis, an verò ab aliquo Christiano vel ignorantia vitio, vel sinistro Religionis ardore primo, aut secundo Christi sæculo conficta?

Diodorus
lib. 5. Serv.
4. Aen.
Lactant. 1.
div. inst.

Sibyllæ autem Mulieres sunt vates Deo plenæ, inquit Diodorus, Servius, & Lactantius. Varro per Sibyllam idem, *quod Dei consilium* designari vult: nam *Æoles* *Σιγῆ* Deos vocant *βελῆν* Consilium. Cui adstipulatur S. Hieronymus. *Quodsi*, inquit, *Æolici sermonis genere Sibyllæ* *Θεοβελῆν* *appellantur*, rectè *consilium Dei sola scribitur nosse Virginitas*. Suidas dicit esse Romanam vocem, interpretarique Prophetissam, hoc est vatem.

Hier. contra
Jov.

Ludov. Vi-
ves. Bibliot.
Critica.

Jan. Grutte-
ri Edit. Fran-
cof. fol. 912.
Coel. Rhodig.
Edit. Prob. f. 613.
Sixt. Senens.
Bibliot. san-
cta. fol. 113.
Edit. Col.

Quæ verò, & quot Sibyllæ, quibus temporibus, quibusque in locis vixerint non est compertum, certique habetur nihil: nos illa duntaxat hic loci referemus, quæ ex Ludovici Vives commentariis in librum 18. de civitate Dei, Jani Grutteri Bibliotheca critica, antiquis lectionibus Cælii Rhodigini, & Bibliotheca sancta Sixti senensis, quos Authores hac de re disputantes in nostra Bibliotheca inveni, aliisque colligere licuit, referemus.

Petitus Medicus è facultate Parisiensi postquam in sua de Sibyllis Dissertatione eorum refutâisset opinionem, qui Sibyllæ nomen mulieribus omnibus ventura prædicentibus commune fuisse censebant Pausaniæ, Hygini, Plutarchi, Platonis, Herodoti, & Xenophontis usus testimonio. Qui de multis loquuntur vatibus, ne tamen Sibyllarum nomine eas donant, unicam tantum cum Diodoro Siculo Sibyllam statuit nomine Daphnem: quod vel exinde conficere intendit, quod Plato, Plutarchus, Dio Chrysostomus, Cicero Sibyllam à cæteris vatibus distinguant, ac de illa veluti de unica tantum muliere loquantur. Contendit præterea hic Medicus, cur tot recenseantur Sibyllæ occasionem dedisse varia unius, ejusdemque Sibyllæ itinera, quo factum est, ut variis in locis Oracula ediderit. Sibyllam hanc Herophilam apellatam fuisse natione Græcam ex
Erit-

Erithræa Urbe Asiæ minoris , eandemque Cumarum obiisse existimant.

Martianus Capella duas tantum esse dicit , Erophilam Trojanam , Marmesi filiam , quam eandem putat esse Phrygiam , & Cumæam : alteram Symachiam Hipporensis filiam , quæ Erithræ progenita etiam Cumis vaticinata est. Plinius est Author , Romæ trium Sibyllarum fuisse statuas juxta rostra unam , quam Paccuvius Taurus Ædil. Pleb. instituit : duas quas Marcus Messala erexit. Solinus eas nominat Cumanam , Delphicam , & Erythræam Heriphilem. Ælianus quatuor ponit : Erithræam , Samiam , Agyphiam , Sardinianam. Istis alii duas addunt Judæam , & Cumæam. Varro in libris rerum divinarum ad C. Cæsarem quatuor adjungit , ut sint decem , cui adstipulantur Lactantius , & Augustinus. Labet eas recensere , additis quibusdam animadversionibus ex Paulo ante citatis Authoribus.

Prima Sibylla fuit Persica, cujus mentionem fecit Nicanor , qui res gestas Alexandri Macedonis scripsit. Hanc eandem Chaldæam esse dicunt , ab aliis Hebræa nominatur , cui proprium nomen *Sambetha* , Noë, quæ Urbs est prope mare rubrum , nata Patre Berosso , & Matre Erymantha : cujus libri fuerunt quatuor & viginti , ac de Christo Domino innumera cecinit , deque ejus adventu , cui cæteræ quoque Sibyllæ concinunt. Versus hujus passim legebantur imperfecti , & interdum parum cohærentes vitio non vatis , sed exscribentium festinanter , ita ut multa conjectura sit opus : quod non sinè numine contigit (ait Ludovicus vives) ne ab indignis Vaticinia Lud. Vives
loc. cit. intelligerentur.

*Alter*a Sibylla fuit Libica , cujus meminit Euripides in Lamiae prologo.

Tertia Delphica , de qua Chrysippus loquitur in eo libro , quem de divinatione composuit : hanc putant Delphis natam , dictamque Themis , & vixisse ante Trojanum excidium , cujus plurimos versus operi suo Homerum inseruisse crediderunt. Hanc Diodorus Daphnen Tiresiæ filiam fuisse refert , quam Argivi cum Thebas vicissent Delphos misere , ubi multa consulentibus Oracula edidit ,
atque

atque idcirco quasi per Antonomasiā Sibylla ab omnibus est cognominata.

Quarta Cumæa in Italia, quam Nævius in libris Belli punici, Piso in Annalibus nominat. Hanc alii Italicam nuncupant, ex Cimerio Campaniæ vicino Cumis oppido.

Quinta Erithræa, quam Apollodorus Erythræus affirmat suam fuisse civem, eamque Graïs Ilium petentibus vaticinatam, & Trojam perituram esse, & Homerum mendacia scripturum. Lactantius Sibyllam Erythræam Babylone natam esse ait, & sese Erythræam appellare maluisse.

Sexta, Samia, de qua dicit Eratosthenes in antiquis Annalibus Samiorum se quædam reperisse scripta, dicta est nomine Phitho.

Septima Cumana, nomine Amalthæa, quæ ab aliis Herophile, vel Demophile nominatur. Suidas Hierophilem, dicit, eamque novem libros attulisse ad Regem Tarquinium Priscum, ac pro eis trecentos aureos postulasse, Regemque aspernatum pretii magnitudinem, & mulieris insaniam derisisse, illam in conspectu Regis tres combussisse, ac pro reliquis idem pretium postulasse, Tarquinium multò magis mulierem insanire putasse, quæ denuò tribus aliis exustis, cum in eodem pretio perseveraret, motum esse Regem, ac residuos trecentis aureis emisse: Plinius, Solinus, Dionysius, Gellius, Servius tradunt non Tarquinio Prisco, sed Tarquinio superbo hos libros à Sibylla fuisse oblatos, qui in Arca Marmorea tunc inclusi sunt, atque in custodiam traditi Duumviris instar rei sacræ in Capitolio servandi. Sibyllæ Cumanæ antrū se invisisse testatur Justinus Martyr apud Sixtū senensem, in Bibliotheca Sancta.

Octava Phrygia, quæ vaticinata est Ancyra.

Nona Tyburina, nomine Albunea, quæ Tyburi colebatur ut Dea juxta ripas amnis Anienis, cujus in gurgite Simulacrum ejus inventum esse dicitur tenens in manu librum. Has Sibyllas recenset Varro. Author Chronici Paschalis duodecim enumerat. Et plures adhuc Ludovicus Vives in commentariis ad 18. librum S. Augustini de civitate Dei.

Nos in re tam incerta de nomine, Numero, & Regione Sibylla.

Sixt. Senens.
Bibliot. Sæc.
fol. 113. E.
dit. Col.

Ludov Vives
in Coment.
ad 18. lib.
de Civit. Dei
c. 28.

byllarum , quoque tempore vixerint , certi statuimus nihil. Id solummodò exinde exploratum habemus, universam retro antiquitatem profanam irrefragabili nobis esse testimonio inter Ethnicos aliquando fœminas extitisse , quæ furore , & œstro quasi divino percitæ carmina cecinerunt , in quibus plurima comprehendebantur Oracula , quæ Romani in gravissimis negotiis consulebant.

Circa hæc Sibyllarum Oracula triplex est opinio , prima illa omnia , quæ octo libris comprehensa in Patrum Bibliotheca extant pro genuinis agnoscit. Sed paucos jam numerat hæc opinio Patrones , imò inter eruditos ferè nullum , compertum siquidem illa vel obiter legenti est , quanta , quamque enormia in iis sphalmata contineantur , de quibus non nulla infra delibabimus.

Blondelus Hæreticus ferè omnium primus in Sibyllarum Oracula arma convertit , asserens , quæ in illis de Christo , ejusque adventu , aliisque fidei Mysteriis continentur , ac Patribus ad asserendam Christianam Religionem producuntur , supposititia esse , atque Christiani alicujus zelo , sinistroque erga Religionem affectu eò abrepti esse figmentum. Heterodoxum hunc in impugnandis Sibyllarum Oraculis secuti sunt Dupinus , & Petit-didierus , aliique ex Criticis non pauci.

Blondelum insigniter confutavit Joannes Crasset inclytæ S. J. Blondeli partes suscepit Marchius Minister Batavus Professor Academiae Franicheriensis in Frisia differens de Sibyllis in refutatione Tractatus Crasseti de Oraculis Sibyllinis cujus tamen conatus strenuè rursus evertit eruditus P. Crasset.

Tertia demum opinio media inter utramque incedit , asserens , octo illos Sibyllarum libros , qui defacto in Bibliotheca Patrum extant corruptos quidem esse , ac interpolatos , Fœminas tamen quasdam vates extitisse Sibyllarum nomine , quæ pro Christo ejusque adventu , aliisque fidei Mysteriis Oracula ediderunt , quæque à sanctis Patribus tum primorum , tum aliorum sæculorum fuere ad tuendam Religionem Christianam contra Ethnicos producta.

Natal. Alex.
Diff. 1. in
Hist. Eccl.
Sæc. 1.

ARTICULUS II.

Auctoritate Sanctorum Patrum conficitur extitisse Sibyllas, quæ pro Christo, ejusque adventu, aliisque fidei Mysteriis aliquando Oracula ediderunt.

SI sapientissimis Criticis validissimi Principii instar semper fuit, *non admittendum esse aliquod factum historicum, veterum Auctoritate non roboratum*, ignoro sanè, qua ratione quidam ex illis post Blondelum Hæreticum cum Dupino, & Petit - didiero hanc vetustissimam traditionem tanta, tamque copiosa sanctorum Patrum Auctoritate firmatam impugnare aggressi sint? "traditio hæc, inquit sapientissimus "P. Honoratus à S. Maria, quæ fert Sibyllas multa vaticinatas esse "legi Evangelicæ utilia, optimis testimoniis munita est, Ecclesiæ Pa- "tres vetustissimi, omniumque judicio sapientissimi, prudentissi- "mique eam posteritati commendarunt. Hujus Traditionis ca- "tena nunquam interrupta fuit, vel impugnata ab aliquo ante sæ- "culum decimum sextum. Nullus demum ex Ecclesiasticis Histo- "ricis est, cui sermo de Sibyllis inciderit, & Traditionem hanc "suffragio suo non firmaverit. Adeoque non reperies fortasse fa- "ctum historicum vetustum auctoritate melius roboratum consti- "tutum, aut communius probatum.

Idipsum validissimo discursu conficit Eruditissimus Natalis A- lexander : Monumenta, quæ à Patribus eruditissimis laudata sunt, adversus Ethnicos, & in quibus firmissimum illi collocarunt Religionis Christianæ præsidium, quibus tandem objectam sup- positionis notam diluerunt, non sunt figmenta Christianorum : hæc enim est legitimi operis nota, si antiqui laudent illud opus sub nomine illius Authoris, cui inscriptum est. Et hac splendidissima ratione septem S. Ignatio Martyri Epistolas adversus heterodoxo- rum plurimos vindicamus. Atqui illa Sibyllarum Oracula Patres eruditissimi laudarunt adversus Ethnicos, in ipsis Christianæ Re- ligionis firmissimum posuere præsidium, & objectam adversus Ipsa suppositionis notam diluerunt : ergo non sunt figmenta Christiano- rum.

Honorat. à
S. Maria ani-
madv. in
reg. & usum
Criticis
tom. 2. lib.
2. Dissert. 2.
Art. 4.

Natal. Alex.
Hist. Eccl.
Sæcl. 1. Diss.
1.

rum. En quam eleganti discursu, hoc suum negotium perficiat sapientissimus hic Criticus.

Hoc itaque nobis in præsentī incumbit, ut manifesta, luculentaque Patrum adducamus testimonia, quibus horum Oraculorum veritas comprobetur. Chorum ducat S. Justinus Martyr, qui ad initium Sæculi secundi floruit, in cuius medio Martyr oppetuit. Hic itaque in sua Parænetica, seu cohortatione ad Græcos, quæ inter legitimos hujus scriptoris Ecclesiastici partus indubitato agnoscitur: ita disserit: *perfacile autē vobis erit rectam Religionē ex parte aliqua, & ea quæ proximē ad Prophetarū accedunt Doctrinā à veteri Sibylla, ex afflatu quodam mirifico, per sortes, ac responsa vos docente percipere - - - cognoscite tandem, quorum illa bonorum vobis futura sit conciliatrix servatoris nostri Jesu Christi adventum, disertis verbis clarē prædicens, qui cum Dei sit verbum, virtute, ac potentia ab eo indiscretum, homine, qui juxta imaginem, & similitudinem Dei conformatus est assumpto.*

S. Justin. M.
cohort. ad
Græc. pag.
34.

Ut autem demonstraret Deum primum hominem creasse, & de nomine Adamum vocasse, adducens aliquod Sibyllæ Oraculum rursus Græcos Justinus ita alloquitur: *viri Græci, si falsam de eis, qui non sunt, diis imaginem pro salute vestra antiquiorem non habetis: credite sicut dixi antiquissimæ, & priscae admodum Sibyllæ, cujus libri in universo extant orbe, de iis, qui dicuntur, non sunt autem Diis, mirifico quodam præfati numinis afflatu, sortibus vos datis docente, de futuro autem servatoris nostri Jesu Christi adventu, ac de rebus ab eo gerendis liquido, & apertē vaticinanti.* Ita Justinus, qui ad initium, ut dixi, sæculi secundi floruit. Qua fronte itaque Blondelus hæc Oracula à quodam homine Christiano, eodem sæculo 2do conficta esse asserere audet. An hoc Philosophum inter Christianos sapientissimum latere potuisset? sin autem non ignoravit: an adeo impudentem credemus Justinum? ut confictis mendaciis Ethnicos convincere attentaverit.

Post ejusdem sæculi secundi medium floruit S. Teophilus Episcopus Antiochenus: sub Marco Aurelio, & Commodò Imperatoribus, & sextus fuit post S. Petrum Antiochenæ Ecclesiæ Episcopus. Inter genuina autem ipsius opera certè sunt tres libri ad Autolycum

S. Teophil
Epist. Ant. 1.
2. ad Autol.
de fide.

de fide. De Commentariis enim ejusdem in Evangelia dubitat. S. Hieronymus, eaque aliorum voluminum phrasi congruere negat.

Hic ergo libro 2. citati operis ait: *ceterum propheta illi, quorum mentio facta est, fuere in populo Israelitico illiterati, pastores, & idiotae. Verum etiam Sibylla Græcorum, & reliquarum gentium Prophetissa in principio suae propheticae invehitur in mortaliū genus dicens:*

Viri mortales, & Carnei nihil existentes,
Quomodo statim exaltamini, vitae finem non inspicientes?
Nec contremiscitis, nec timetis Deum Inspectorem vestri,
Unus Deus, qui solus regnat magnitudinem excedens, & in-
creatus

Omnipotens, invisibilis, videns ipse solus omnia.

Auderetne autem Teophilus scribere, si ipsi perspectum fuisset, Carmina hæc Sibyllina consarcinata fuisse à quodam Christiano sæculo 2do *Prophetae inter Judæos Pastores erant, rudes, atque indocti non secus, atque Sibylla.*

Clem. Alex.
lib. 6. Stro-
mat. pag.
126.

Non minus apertè in rem nostram loquitur Clemens Alexandrinus. *Quomodo, inquit, Deus Judæos salvos esse voluit, dans eis prophetas, ita etiam Græcorum spectatissimos propriae suae linguae exercitatos, prout poterant capere Dei beneficentiam à vulgo secrevit: præter Petri prædicationem declaravit Paulus Apostolus dicens, libros quoque Græcos summite, agnoscite Sibyllam, quomodo unum Deum significant, & ea quæ sunt futura. Hydaspem summite, & legite, & invenietis Dei filium multò clariùs, & apertiùs esse scriptum. Quæ verba non ex epistolis S. Pauli (uti animadvertit Natalis Alexander) sed ex concionibus ad populum habitis recenset Clemens Alexandrinus, quarum non nulla verba esse ita illapsa putandum est in audientium aures, & animos, ut nunquam ea deleverit oblivio.*

Orig. contra
Cels. pag.
316.

Origenes ita Celsum perstringit: *deinde nescio quid ei venit in mentem, ut censeret Sibyllam à nobis potiùs, quam Jesum appellandum fuisse Dei filiam, asseverans nos multa ejus versibus inseruisse maledica, non tamen indicans, quæ sint illa, quæ inseruimus; indicasset autem, si antiqua habuisset incorruptiora exemplaria, in quibus non reperiantur, quæ putat à nobis interpolata: quod tamen non fecit. En qua eleganti*
ratione

ratione Blondeli de Oraculis Sibyllarum sinistram opinionem dudum jam everterit Origenes.

Omniū verò luculentissimè de Sibyllarum Oraculis egit Lactantius Firmianus, idque plurimis in locis, præcipuè autem in libro primo, & quarto de vera sapientia. Et libro quidem primo recensitis singularum Sibyllarum nominibus hæc adjungit. *Omnes igitur hæ Sibyllæ unum Deum prædicant, maximè verò Erythræa, quæ celebrior inter cæteras, ac nobilior habetur: siquidem Fenestella diligentissimus scriptor de quindecim viris dicens, ait: restituto capitolio retulisse ad Senatum C. Curionem consulem, ut legati Erythras mitterentur qui Carmina Sibyllæ conquiritæ Romam deportarent. Itaque missos esse Publicum Gabinium, M. Octacilium, L. Valerium, qui descriptos à Privatis versus circa mille Romam deportârunt. Idem supra ostendimus dixisse Varronem, in his ergo versibus, quos legati Romam attulerunt, de uno Deo hæc sunt testimonia. Libro autem 4. C. 15. postquam retulisset varia Sibyllarum de Christo Vaticinia ita concludit: his testimoniis quidam revidi, solent eo confugere, ut ajant, non esse illa Carmina Sibyllina, sed à nostris ficta, atque composita, quod profecto non putabit, qui Ciceronem Varronemque legerit, aliosque veteres, qui Erythræam Sibyllam, cæterasque commemorant, ex quorum libris ista exempla proferimus, qui Authores obierunt, antequam Christus secundum carnem nasceretur.*

Lactant. lib. 1 & 4 de vera sapient.

S. Augustinus in multis quidem locis, cum primis autem de Civitate Dei, de Sibyllarum Oraculis clarissimè in rem nostram disputat. *Erythræa Sibylla quadam de Christo manifestè conscripsit, quæ etiam nos in lingua latina versibus malè latinis, & non stantibus legimus per nescio cujus interpretis imperitiam, sicut post cognovimus. - - - Nam vir Clarissimus Flaccianus, cùm de Christo colloqueremur, Græcum nobis codicem protulit, Carmina esse dicens Sibyllæ Erythrææ: ubi ostendit quodam loco in capitibus versuum ordinem litterarum ita se habentem, ut hæc in eo verba legerentur: ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΘΕΟΥ ΥΙΟΥ ΣΩΤΗΡ, quod est latine: JESUS CHRISTUS DEI FILIUS SALVATOR. S. Prosper quoque testimonium perhibet, verba hæc in Carminibus Sibyllarum contineri.*

S. Aug. de Civit. Dei lib. 18.

Licet autem quamplurima alia produci possunt SS. Patrum testimonia, hæc tamen consilio nostro sufficere existimo, quod probandum autoritate Patrum suscepimus, aliquando fæminas Vates Sibyllarum nomine extitisse, quæ luculenta de Christo, ejus adventu, aliisque fidei nostræ Mysteriis edidere Oracula.

Auth. Bibli-
oth. Crit.
tom. I. Cap.
34

Simon. cast.
ad Opusc.
Vossii de O-
rac. Sibyll.

Excipiunt equidem, ut fortissimum hoc telum declinent adversarii contra Patrum tam unanimem de Sibyllarum Oraculis consensum, Patres, inquiunt, nimia credulitate laborarunt, rumores vulgi collegerunt, plus æquo leviter, eosque ut germanas historias collegerunt. Author Bibliothecæ Criticæ ita differit: *licet maxime operè habenda sit Autoritas Patrum in iis, de quibus conveniunt omnes, nihili tamen facienda est, ubi de factis criticis unice quæstio fit.* Acrius Simonius: *Norunt, qui aliquam rerum Ecclesiasticarum cognitionem habent, quam favrè prisci illi Patres cum Judæis, atque Gentilibus disputârint.*

Brilæus in
Colloc. Crit.

Verùm ad quod Tribunal pro facto quodam historico examinando appellandum erit? si gravissimorum Patrum Judicium aspernantur Critici. *Quis sibi persuadeat, verba sunt Boilæi Doctoris Sorbonici, falsitatem à tantis viris, & in rem Christianam vigilantibus objectam fuisse in oculos omnium hominum sensim incurrentem?* An non ipsa deposcit ratio, ut Patrum citius Autoritati, quàm ævi nostri Criticorum opinioni deferamus? Æquumne est credere, magnos omnes istos viros, cæcos fuisse, & exigua fide, vel nimia credulitate peccâsse? cui porrò fidem nostram adjungemus, si illam denegare fas sit Scriptoribus præclarissimis, & penè ejusdem cum illis ætatis, qui oracula ista propugnarunt coram ethnicis Imperatoribus, & totius Gentilitatis eruditissimis, quos ad respondendum argumentis suis, seque calumniæ redarguendos provocabant. Estne, cum Honorato à S. Mariâ loquor, rationi consentaneum, ut ratum habeamus errore captam fuisse super hac re Christianitatem omnem, donec prodierint docti homines isti, qui mendacem Carminum Sibyllinorum confictorem veluti egesta humo effoderent, de quo tamen indicare nequeunt Nomen, vel Regionem, vel tempus, quo vixerit, neque ullam de eo præter levissimas conjectu-

jecturas notitiam habent? Si testimonium veterum, ut nullus litteratorum repugnat, solidissimum, ac primum est Critices fundamentum, *Authoritas autem Patrum non est magnoperè aestimanda, ubi de Criticis factis tantum est sermo*, cujus iudicio deinceps in factis historicis examinandis standum erit?

Contra auctoritatem Clementis Alexandrini, & Justinii Martyris speciatim insurgunt Critici: S. Clemens Alexandrinus parùm sollicitus erat (inquit Author Bibliothecæ criticæ) utrum libri, quos Ethnicis opponebat, veri an falsi essent: modò sententiæ suæ responderent, cui dubium esse poterit, quin S. Justinus nimium ad credendum factus esset? celebres Cellulæ, in quibus sentiebat septuaginta duos Interpretes Græcam Bibliorum versionem ex Hebraico confecisse, Idolum *Semonis Sangi* Dei Sabinorum, quod non distinguit à simulacro Simonis Magi ratum facere possunt, quàm esset comparatus à natura ad hauriendas fabulas.

Auth. Bibli.
oth. Crit.
tom. 1. c.
34.

Sed demus etiam tam Clementem Alexandrinum, quàm Justinum in non nullis factis historicis deceptos fuisse, qua tamen consecutione inferunt, etiam in hac de Sibyllarum Oraculis fuisse hallucinatos, si per Dialectices leges nulla ex particularibus est sequela, qua ratione inter sanæ, accurratæque critices principia similes argutandi modi locum habere possunt: *Patres hallucinati sunt de Cellulis 70. Interpretum, igitur de Sibyllis quoque eos opinio fefellit.* Dein Author Bibliothecæ criticæ in exemplum deceptionis Patrum affert factum, de quo inter eruditos ipsos non modica est disceptatio, à peritissimis sanè criticis propugnatum, quodque opinione contraria probabilius passim existimatur.

Demum magna sanè inter historias de septuaginta Cellulis, & Sibyllarum Oraculis est diversitas. Hæc à nullo ex SS. Patribus fuit impugnata, sed unanimi consensu ab omnibus propugnata ad Sæculum usque Decimum sextum, quo Blondelus in illam arma convertit. Ista verò jam à Divo Hieronymo, aliisque sectatoribus fuit impugnata.

ARTICULUS III.

**Critici non nunquam Heterodoxorum opinionibus
plùs tribuunt, quàm SS. Patrum authoritati.**

Acriùs hæc à me dicta, acerbiorque in sapientissimos viros animadversio ista nonnulli videri posset, nisi id revera, & frequentissimè equidem accidisse Criticorum lucubrationes manifesto, ac irrefragabili nobis essent testimonio. Atque ut ab illo, de quo in præsentì differimus, argumento ducamus exordium: Quod factum historicum majori, magisque unanimi SS. Patrum, aliorumque Ecclesiasticorum Scriptorum consensu, & authoritate firmatum in universa historia Ecclesiastica reperire licet, quam aliquando fæminas exstitisse Sibyllarum nomine, quæ de Christo, aliisque Christianæ Religionis Mysteriis, luculenta, ac præclara edidere Oracula; antequam enim laberetur Sæculum 16. nemini in mentem venerat, de Sibyllinorum Oraculorum veritate esse ancipitem. Quamprimùm autem Blondelus Calvinista adversus hanc antiquissimam, ac hætenus indubitatam universalis Ecclesiæ Traditionem classicum cecinit, illico Dupinus Petit-didierus, aliique non pauci ejusdem castra sunt secuti, seposita, ne dicam sprete Patrum authoritate: tam firma, tamqua conclusa ipsis Blondeli videbantur argumenta contra Sibyllarum Oracula, ut illis fidem omnem tribuere, eademque adoptare non dubitarint.

Eruditus P. Bernardus Lamy Congregationis Oratorii Presbyter SS. Patrum unanimi testimoniò, atque ipsius Ecclesiæ universalis consensu nec quidquam commotus, novæ opinioni neganti Christum ultimum cum discipulis Pascha celebrâsse, manus dedit, quæ non aliam sanè, quam supposititiam, aut suspectam auctoritatem usque ad id tempus, quo primò in Evangelistarum concordia suam sententiam vulgavit, allegare potuit. Opinio enim est Marcionem hæreticum primum omnium inficias ivisse Pascha à Christo Domino celebratum: ast eversa à SS. Patribus ipsius sententia, oblivione deleta fuit, donec eam Philoponus hæreticus è Tritheitarum

secta

secta; ineunte sæculo septimo instauravit. Eandem sententiam tempore Photii habitam tanquam Ecclesiæ Catholicæ repugnantem, Leonis verò noni ætate tanquam fatuam testatur Wittasius Doctor Sorbonicus in Epistola responsoria ad P. Bernardum Lamy.

Wittase Epist. resp. ad P. Bernard. Lamy in Ephem. Sag. 1696.

Novimus quoque ex ipso Patre Bernardo Lamy sincerè fatente, nullum vidisse se Scriptorem editum, qui opinionem suam propugnaverit in Europa ante Nicolaum Villegagnonum, Antonium de Dominis Episcopum Spalatensem, & Hieronymum Veuhietum Florentinum. Primum, qui erat Eques Melitensis, ipse Lamy fatetur, in multis offendisse super quæstione de extremo Christi Paschate. Quod attinet Antonium de Dominis, cujus opus lucem aspexit Londini 1620. Nemo unus ignorat, cujus fuerit ingenii vir. Demum satis erit dixisse Veuhieti librum, editum Augustæ 1621. de anno primitivo, igni traditum fuisse Decreto Inquisitorum fidei, & Scriptorem perpetuo carcere detentum.

Æquissimas itaque in Lamyum querelas movet sapientissimus Tillemontius: in sua ad eundem epistola: *Novi equidem sentire præstantes ingenio, atque eruditione viros alteram tui operis partem ansam præbere posse ad reverentiam Patribus debitam imminuendam, quod perincommode accideret sæculo nostro, quo calamitosa patet hominibus celebrioribus Ecclesiæ Patres in contemptum adducendi licentia, & quo religione nulla à fidei nostræ Patribus, Deique amicis non pauci transfugunt, ut haud rarò ad utriusque hostes infensissimos devolent.*

Tillemont. tom. 2. Epist. ad P. Lamy Art. 63. pag. 49. Col. 2.

Verùm jure sanè meritissimo quæri quoque posset ex Tillemontio, cur SS. Patrum constans effatum, atque universæ Ecclesiæ inconcussam traditionem maluerit deferere, ut adhæreret Casauboni heterodoxi sententiæ in quæstione illa, an in præsepio Christi nascentis Bos, & Asinus jacuerit? quam opinionem negantem quoque amplexus est Bailletus.

Tillemont. tom. 1. annot. 5. in Jes. Christ.

Baill. 25. Dec.

Ex Eusebio, S. Augustino, Vincentio Lirinensi, Facundo, aliisque SS. Patribus, & Ecclesiasticis Scriptoribus nobis perspectum est Stephanum summum Pontificem nunquam in errorem fidei contrarium incidisse circa Baptismum hæreticorum. Qua tamen gravissima tum Patrum, tum Ecclesiæ autoritate non obstante Lau-

noius,

Apud Alex.
Nat. tom. 1.
Sæc. 3. Dis-
sert. 14.

noius, Dupinus, Bailletus in eandem cum Blondelo Calvinista convenere sententiam, qui asserit hunc Pontificem in errorem S. Cypriano contrarium incidisse circa fidei dogma de non rebaptizandis hæreticis.

Simon. Hist.
Crit. vet. test.
in præf. item
lib. 1. c. 1.

Simonius intemperans Criticus eò progressus est, ut contra luculentum Jesu Christi, & Apostolorum testimonium, contra universalis Ecclesiæ traditionem, totamque retro Antiquitatem ausus fuerit negare Pentatevum à Moyse conscriptum, plus æquo tribuens futilibus conjecturis Rabbini cujusdam, Hobbesii, Pereyræ, & Spinosæ. Clerico quoque heterodoxo adversus sacra Scripturæ Interpretum, & Ecclesiæ sensum tantum tribuit, ut negaret miraculo factam fuisse confusionem linguarum in ædificio turris Babilonicæ, quo Deus superbiam ædificantium reprimeret, atque asseret: *opus fuisse in celebris hujusce turris ædificatione nova cudere verba, & propterea nihil videri mirum quod perturbatio tanta commota sit, cum plurima ipsis obversarentur nominibus suis nondum signata, quæ quisque pro facultate sua efferebat.*

S. Justin. in
Apol. & Di-
al. contra
Tryph.

S. Justinus Martyr duobus in locis suæ Apologiæ ad Imperatores, Senatum, & universum populum Romanum meminit Simulacri *SEMONIS SANGI*, illudque judicat Simoni Mago tanquam Numini cuidam fuisse erectum. Statuam hanc in amne Tyberi inter duos pontes videlicet in Insula Tyberina erectam fuisse, latinam hanc habentem inscriptionem *SIMONI DEO SANCTO* tradit idem Justinus. S. Irenæus hanc vocat communem opinionem, quam memorant Tertullianus, Eusebius, Cyrillus, & Theodoretus. Cardinalis Baronii ætate effossus est lapis in Insula Tyberina hac inscriptione notatus, quæ ab illa à S. Justino significata non admodum differt.

S. Iren. lib.
1. c. 10.
Tertul. tom.
2. annot. 1.
in Simon
Mag.
Baron. ad
ann. C. 44.
N. 55.

Semoni Sango Deo Fidio Sacrum

Sex. Pompejus S. P. F. Col.

Mussianus Quinquennalis

Decur. Bidentalis Donum dedit.

Ex hac inscriptione dubium exortum est, an fortasse nominis simili-

similitudine non deceptus fuerit Justinus , verum eruditus hic Ecclesiasticorum Annalium parens hanc opinionem solidè refutat , contenditque fidem omnem superare , gravissimum Patrem , & Gentilium Mythologia apprimè excultum , nec non ad Romanum Imperatorem , ac Senatum scribentem summè ridiculè adeò de re testatissima peccasse , de quo à minuto quodam artifice redargui poterat. Sed Valesius majorem adhibuit fidem Salmasio , qui contendit deceptum fuisse S. Justinum de hoc simulacro , illumque *SIMONEM MAGUM* cum *SEMONE SANGO* , quem Sabino-
rum Deum vult esse , perperam confudisse.

Vales. in no-
tat. ad c. 13.
lib. 2. Hist.
Euseb.

Natalis Alexander contra communem Patrum , & Ecclesiæ sen-
sum docet Christum ætatis suæ anno trigesimo septimo Crucis sup-
plicium pro humani generis salute obiisse , neque antiquiorem pro
hac sua opinione Authorem allegare valet , quam Philoponum Tri-
theitarum errore infectum. Qui dum adversus Severum , & Pro-
clum Platonicum scripsisset , in alium errorem fuit lapsus , atque à
sexta Synodo Act. XI. quæ illum vocat *inaniter* , seu *ineptè laboran-
tem* hæresis anathemate perculsus est.

Natal. Alex.
Hist. Eccl.
Sæcul. 1.
Dissert. 2.

Atque hæc non alium in finem à me collecta sunt , quàm ut
asserti mei sua constaret veritas. Criticos nempe non nunquam
heterodoxorum opinionibus plus tribuere , quàm Sanctorum Pa-
trum opinioni , & universalis Ecclesiæ consensui. Quo autem jure,
quo Ecclesiæ emolumento , quare id contingat ratione , gravissi-
mè dudum perstringens Tertullianus definivit : “*Nobis etsi quæren-
dum esset adhuc , & semper , ubi tamen quæri oportet ? apud Hæreticos ;
“ubi omnia extranea , & adversaria nostræ veritati , ad quos vetamur
“accedere ? quis servus cibaria ab extraneo , ne dicam ab inimico Domini
“sui speret ? quis miles ab infederatis , ne dicam hostibus Regis donati-
“vum , ac stipendium capiat , nisi planè desertor , & transfuga , & rebel-
“lis ? etiam anus illa intra tectum suum drachmam requirebat : etiam
“pulsator ille vicini januam tundeat ; etiam vidua illa non inimicum ,
“licet durum Judicem interpellabat , nemo inde strui potest , unde de-
“struitur : nemo ab eo illuminatur , à quo contenebratur. Quæramus er-
“go in nostro , & à nostris , & de nostro.*”

Tertull. de
Præf. c. 12.

ARTICULUS IV.

Argumenta pro Sibyllarum veritate Oraculorum.

PRæter supra allegata Patrum Testimonia suppetunt alia quoque adhuc argumenta, quæ non minùs solidè, quam efficaciter exploratum reddi potest, extitisse aliquando fæminas Sibyllarum nomine, quæ manifesta, ac præclara pro Christiana Religione edidère Oracula.

Apud Euseb.
c. 18. & 19.

Primum, idque meo judicio validissimum argumentum conficit gravissima illa oratio, quam Constantinus Magnus habuit coram Patribus Nicæni Concilii. Postquam enim sapientissimus, ac Religiosissimus hic Imperator coram amplissimo doctissimorum virorum cætu ea retulisset, quæ Sibylla Erythræa de Christo, aliisque fidei nostræ mysteriis luculenter est vacinata, Oraculorum istorum veritatem probans mox subjunxit: “multi sunt, qui nullam fidem ei adjungunt: idque cum fateantur, Sibyllam Vatem Erythræam extitisse: imò verò suspicantur, quemdam nostræ Religionis Professore Poeticæ non ignarum ista carmina contexuisse, falsoque inscripta esse, & inter Sibyllæ Oracula numeratas. - Verum de hujus rei veritate satis constat: quippe nostri homines tempora adeò accuratè, & magno studio collegerunt, ut nemo possit suspicari hoc poema post Christi in terras descensum, editum fuisse: atque illi propterea mendacii perspicuè convincuntur, qui ista Carmina non olim à Sibylla condita fuisse prædicant.

Cum itaque Imperator hic Sibyllam adduxerit in conspectu Cœtus augustissimi, quotquot unquam fuerunt, utpote constantis Martyribus, Confessoribus, Sanctisque, ac Eruditissimis Præfulibus, neque inter tot præclarissimos homines, & Religionis ardore in primis flagrantés ullus repertus fuerit, qui moneret Religionem in fraudem impelli, & quæcunque de Sibyllis prolata fuerant, fabulosa esse, & mendaciis plena: tacita inquam hujus orationis approbatio tot Illustrum virorum manifesto nobis sunt argumento

Ora-

Oracula Sibyllarum pro Religione ab universa Ecclesia tunc fuisse recepta. Quodsi vel levissima subfuisset dubitandi ratio Episcopi Ariani certò insurrexissent adversus authenticam Oraculorum illorum veritatem, cùm præsertim Constantinus illorum testimonium assumeret ad confirmandam Jesu Christi Divinitatem, & discipulos Arii autoritate eadem redarguendos.

Secundum pariter non minùs efficax argumentum ex ipsis Gentilium doctissimis petimus, Cicerone nempe, & Virgilio, quibus perspectum erat, in Sibyllarum Oraculis aliqua novæ cuidam Religioni faventia contineri, in iisdémque vaticinia esse de quodam adventuro Principe à cælo demittendo, in cujus adventu innovaretur sæculum, quique terras scelerum solveret formidine. Cicero libro 2do de Divinatione. *Quam ob rem Sibyllam quidem repositam, & reconditam habeamus, ut id, quod proditum est à majoribus, injussu Senatûs ne legantur quidem libri, cùm valeant ad deponendas potius, quàm ad suscipiendas Religiones.* Quibus verbis ex Cicerone perspectum nobis est, ipsis Gentilibus persuasum fuisse, in Sibyllarum Oraculis, quædam supersticiosæ Gentilitati contraria contineri.

Cicero lib.
2. de Divin.

Virgilius in Eclogis ita canit :

Virgil. Elog.
4.

Jam nova Progenies Cœlo demittitur alto,
Ultima Cumæi venit jam Carminis ætas.
Magnus ab integro Sæclorum nascitur Ordo,
Jam redit & Virgo, redeunt Saturnia Regna &c.
Tu modo nascenti puero, quo ferrea primum
Desinet, ac toto surget Gens Aurea mundo:
Casta Lucina fave
Hoc Duce siqua manent sceleris vestigia nostri
Irrita perpetua solvet formidine terras.

Quamquam enim Mysteriorum nescius Virgilius Salonino Asinii Pollionis novi Consulis filio hoc attribuerit Oraculum, constat tamen id per Poëtæ assentationem contigisse, certè enim Saloninus Consulis filius ille non erat, qui Cœlo demissus ab alto, quo nascente redibant aurea sæcula, & qui terras scelerum formidine solveret.

Constant.
Magnus apud
Euseb.

Hæc Carmina, quæ Virgilius ex Cumana Sibylla deprompserat Christo accomodat Constantinus Magnus in citata ad Patres Concilii Oratione. Et S. Augustinus in expositione Epistolæ ad Romanos in illa verba Apostoli: *Segregatus enim in Evangelium Dei, quod ante promiserat per Prophetas suos.* Ita commentatur: *fuerunt enim Prophetæ non ipsius: in quibus etiam aliqua inveniuntur, quæ de Christo audita cecinerunt, sicut etiam de Sibylla dicitur. Quod non facile crederem, nisi quod Poëtarum quidam in Romana lingua nobilissimus, antequam diceret ea de innovatione sæculi, quæ in Domini nostri Jesu Christi, regnum satis concinnere, & convenire videantur præposuit verbum dicens:*

Ultima Cumæi venit jam temopris Ætas.

Cumæum autem Carmen Sibyllinum esse nemo dubitaverit. Sciens ergo Apostolus ea in libris gentium inveniri testimonia veritatis, non solum ait per prophetas suos, ne quis à pseudoprophetis per quasdam veritatis confessiones in aliquam impietatem seduceretur: sed addit etiam in Scripturis sanctis, volens utique ostendere litteras Gentium superstitionis Idololatriæ plenissimas non ideò sanctas haberi oportere, quia in eis aliquid, quod ad Christum pertinet, invenitur.

Idem quoque Carmen apertè Christo adaptat Augustinus in Epistola ad Martianum: *Nam omnino non est, inquit, cui alteri præter Dominum, Christum dicat genus humanum.*

Te Duce siqua manent sceleris vestigia nostri,

Irrita perpetuâ solvent formidine terras.

quod ex Cumæo id est Sibyllino Carmine se fassus est transtulisse Virgilius, quoniam fortassis etiam illa vates aliquid de unico Salvatore in spiritu audierat, quod necesse habuit confiteri.

Lact. de vera
Sap. c. 15.

Tertium Priorique non absimile Argumentum eruitur ex supra allegata Authoritate Lactantii. Non enim loco citato asserit tantummodò in libris Sibyllarum extare luculenta de Christo, & aliis Religionis nostræ Mysteriis Oracula, sed & hæc omnia enuntiata esse in libris Ciceronis, Virgilii, Varronis, aliisque celeberrimis gentium scriptoribus, qui à vatum istarum libris hæc omnia in sua derivârunt scripta, Et quamquam fortassis defacto in istorum libris hæc
non

non amplius exstarent, non tamen Lactantii Authoritas id disertè affirmantis esset rejicienda, si Criticorum aliorum insistimus vestigiis, qui quædam facta admittunt historica scriptorum solummodò eorum testimonio firmata, quorum opera perierunt.

Quartum Argumentum, quod haud levem conjecturam conficit, deduci potest, ex Sanctorum Patrum in tuenda Religione, & gentili superstitione impugnanda, summa solertia, perspicacia, prudentia, ac providentia; adduci sanè non possem, ut vel mentem subeat cogitatio credendi, Solertissimos, ac Eruditissimos Patres ad asserendam Christianæ Religionis veritatem adhibuisse Sibyllarum Oracula, cum ipsis suppeteret, verbum Dei Miracula, aliaque innumera Argumenta ad inanem Deorum superstitionem evertendam, nisi certò de eorundem veritate ipsis constitisset, profectò Religionis propagandæ, propugnandæque negotium haud quamquam prudenter, solerterque egissent, si impugnandis gentilium erroribus, tam dubiæ, omnino sublestæ fidei Arma adhibuissent.

Quintum ex Duobus fide historica certis principiis velut ex præmissis deduco. constat enim in primis sanctos Patres gentiles cohortatos fuisse, ut Sibyllarum legerent Oracula. Quemadmodum S. Justinus Martyr Græcos exhortatus est. Dein: libri illi Paganos minimè latebant, de quibus idem meminit Justinus in duabus Apologiis, quas obtulit Marco Aurelio, ut senatus, & populus Romanus ignorare non potuerint, quæ S. hic Martyr de Sibyllarum Oraculis commemorat, illa pariter ignorare non potuere idololatræ, quæ de iisdem Athenagoras, & Teophilus Antiochenus, aliique disertis verbis pronuntiârunt. Si itaque Sibyllarum Oracula ipsis in gentilium manibus versabantur, si ad illa evolvenda à Patribus fuere excitati, ac provocati, qua ratione fieri potuisse credamus, ut Imperatores Pōtiffices, ac Gentiliū eruditissimi hæc à Patribus ipsis objecta Oracula cū Archetypis in capitolio asservatis nō contulerint, ac Patres, Christianosq; de impostura arguerēt, apertæq; falsitatis cōvincerēt, quod autē cōtigisse nulla sacræ, aut prophanæ historicæ exhibent monumēta.

Justin. Cohort. ad Græcos.

Sextum pro Sibyllarum vaticiniis, idque conclusum Argumentum vel exinde effici potest. Si harum vatum Oracula toties, tamque

que clarè , à sanctis Patribus laudata , atque in testimonium veritatis pro Christiana Religione adducta sese à severioris Critices impetu tueri nequeant , quæ pars historiæ Ecclesiasticæ in tuto erit ? actum erit de nobilissimis quibusvis Ecclesiasticæ historiæ monumentis. Et sanè quo scuto tueri poterit Ignatii Epistolas Dupinus , si ipsi eadem Argumenta eadem conjecturæ opponantur , quæ à Blondelo Hæretico desumptis Sibyllarum impugnavit Oracula. Illorum , quibus utrumque hoc historicum factum de Oraculis scilicet Sibyllarum , quæ negat Dupinus , & S. Ignatii Epistolis , quas asserit , perpendere placuerit , judicium sit , an non ex iisdem Criticis principiis , quæ Dupinus ad defendendas Ignatii Epistolas applicare solet : possit æquo jure quis affirmare , gentilium istarum Prophetarum Carmina à Patribus citata non esse mendacii insimulanda.

Septimum Argumentum. Non potest quis citra injuriam bonis illis spoliari , quæ à majoribus suis hæreditate consecutus est , jam diù pacificè possidet , eorumque monumenta authentica profert , Ecclesia autem à sæculis inde sexdecim ab ipso sui exordio in possessione fuit illius testimonii , quod filio Dei redidērunt Sibyllæ , sancti Patres illam in jure suo retinuerunt , & nullus eorum illud in controversiam vocavit ; quare igitur post tot sæcula cognitionem instituunt Critici , sanè ut Ecclesiam à sua possessione deturbent , aperta producant documenta necesse est , nisi causa cadere & temerarii litigatores haberi velint. Si adiguntur adversarii , ut illum ostendant , qui versum Sibyllinorum figmento universum Orbem decepit , respondet hic Christianum esse , alter Judæum , quidam ad Hæreticos Montanistas , & Gnosticos Carminum , ut vocant Sibyllinorum figmentum rejiciunt.

Octavum. Vel Carmina , quæ adversarii dicunt à Christianis fuisse conficta , sinistro Religionis propagandæ , & Ethnicos convincendi ardore cum illis conveniebant , quæ in Apollinis templo asservabantur , vel ab illis erant prorsus aliena. Si conveniebant , ergo quemadmodum in illis multa de Christo continebantur vaticinia , ita etiam in his. Si autem ab istis aliena fuissent , cur collatis exemplaribus cum Arthetypis nunquam vel Patres , vel alii Christiani cri-

minis

minis falsi, ac imposturæ, nunquam fuere accusati, multò minùs convicti.

Ultimū denique, idque solidissimū exinde Argumentū pro Sibyllinorum Oraculorum veritate deducitur, quod ab adversariis nequam ostendi valeat, eadem aut ante Christi Nativitatem tempore Pompeii à quodam Hebræo, aut à Christiano aliquo sæculo Christi primo, aut secundo fuisse conficta, quod speciatim demonstrandum nobis reservamus.

ARTICULUS V.

Non sufficiunt Blondeli, Dupini, aliorumque Criticorum Argumenta ad evertendam antiquissimam Traditionem de Sibyllarum Oraculis.

Aquissimum sanæ, moderatæque Critices Principium est: Quoties aliquod factum historicum unanimi Patrum consensu firmatum, atque in veteribus scriptoribus, quorum maximi ponderis est testimonium, authoritatem habet, non esse magna attentione digna ea, quæ adversus hujus eventum veritatem afferuntur: nili ejus suppositio ostendatur clavis, evidentibusque Argumentis, quæ quasi demonstrationem efficiant.

Blondelus malè in Sibyllas armatus, quod ignem purgantem in vita futura constituent, earundem Oracula evertendi consilium iniit, asseruitque ea Carmina in Ecclesiam invecta fuisse, anno à Christo nato 140. & Patres sive ex imperitia, sive ex simplicitate illa Carmina ad malum usum convertisse. Idem opus hoc Hermæ libri Pastoris scriptori adjudicat, Montanumque aliquid rei contribuisse suspicatur eruditissimus simul, ac Religiosissimus P. Joannes Crasset in clytæ Soc. J. anno 1675. ut Blondelum, & Marchium refelleret Dissertationem doctissimam edidit de Sibyllarum Oraculis. Dupinus conjecturas, quas in Sibyllina Oracula congeffit, à Blondelo comparavit. Nec quidquam majoris momenti est, quod contra

hæc Oracula attulit Gallæus Minister Ecclesiæ Walonicæ Herle-
nitanae, qui vigesimam quintam suarum Dissertationum de Sibyllis,
earumque Oraculis instituit, quæ editæ sunt Amstelodami 1664.
in 4to.

In præsentī itaque experimentum capere juvat, an Argumenta,
quæ Critici contra Sibyllarum Oracula à Patribus ut Religioni Chri-
stianæ faventia sunt laudata, tanti sint roboris, ut adversus ea hæc
traditio vetustissima se tueri nequeat.

I. Cujus (inquiunt) mentem vel cogitatio subire poterit, Deum
gentilibus his scæminis mendacium Numinum Ministris Spiritum
Propheticum concessisse, cui verosimile videbitur? Deum harum
scæminarum usum fuisse ministerio, ut abditissima, sanctissimaque
Christiana veritatis Mysteria hominibus revelaret. Quis demum
fidem tribuere posset asserenti, Deum afflâsse vates has, atque fal-
sorum Numinum antistites, quæ homines fallebant, ut ipsis Dæmo-
num cultum, divinosque honores tribuendos persuaderent, à qui-
bus invadebantur.

At sanè quid roboris habeat hoc Argumentum sanè non video,
à vera Theologia alienus sit oportet, qui ignorat Prophetiæ Donum
esse *gratiam* (ut vocant) *gratis datam, non gratum facientem*. Illustrat
intellectum Lumen Propheticum, non perficit voluntatem ad mo-
rum probitatem, vitæque sanctitatem. Nunquid reprobi juxta
Matth. c. 7. Evangelium in extremo Judicio dicturi sunt? *Domine nonne prophe-*
tavimus in Nomine tuo? Estne luculentius in universo veteri testa-
mento de Christo, ejusque ortu Vaticinium, quàm illud Balaami
Idololatræ, Dæmonumque Cultoris: *Orietur Stella ex Jacob, &*
Num. c. 24. *consurget virga de Israhel*. Eodem modò Caiphas prophetico affla-
v. 17 Joann. 11. *tus Spiritu de Christo vaticinatus est*. Quo igitur jure hoc Prophe-
ticum Lumen, quod Deus sanè ob altissimos, ac reconditos fines,
puta ut gentiles à propriis suis vatibus convincerentur, his scæminis
concedere potuit, Sibyllis denegabimus, quod illis omnes Ecclesiæ
Patres, totaque retro Antiquitas tribuerunt: lumen siquidem hoc
est, ut diximus, quod mentem afficit, & illustrat, nulla habita ra-
tione gratiæ hominem sanctum facientis, atque amoris divini vo-
lunta-

luntatem perficientis; Prophetia namque, cum ex recta sui, notione munus non sit ad Prophetæ sanctitatem, sed ad Ecclesiæ utilitatem collatum, sicuti cæteræ gratiæ gratis datæ, de quibus sermonem habet Apostolus, hinc mirum non est Deum etiam Impiis lucem Propheticam imisisse. Homo siquidem Prophetæ esse potest, quin bonus sit, & probus, ut sapientissimè advertit D. Thomas, & ideo Prophetia potest esse absque morum Bonitate.

S. Thomas
2. 2. Q. 117.
Art. 8.

II. Quis sibi persuadeat, opponunt adversarii, in libris illis, qui erant abominandis gentilitatis, & Idololatriæ superstitionibus referti, quos Imperatores, senatus, populusque Romanus, ut vanis suis Numinibus Authoritatem conciliarent, quosque veluti superstitionis suæ fulcra habebant, quam sanctissimè custodiebant, quis inquam sibi persuadeat, hisce in libris apertissima de Christo, ejusque adventu, de Dei unitate, aliisque profundissimis, reconditisque fidei Mysteriis Oracula contineri, & quidem tam luculentata, tamque clara, ut apertiora sint iis, quæ unquam in veteri testamento Prophetæ de Christo, aliisque fidei Mysteriis prænuntiârunt. Ex quo

III. Contra Sibyllarum Oracula argumentum deducitur. Si genuina essent Sibyllarum Oracula, quæ à Patribus laudata sunt, & quæ de Christo tam clarè vaticinabantur, feliciores utique fuissent in assequenda Dei cognitione Gentiles, quàm Judæi, seu mediis efficacioribus ad ejusdem notitiam perducti fuissent. Siquidem nulla sunt, ut supra memini, Oracula Prophetarum, quæ Sibyllinorum adæquent claritatem. Hoc autem repugnat S. Scripturæ juxta Prophetæ Regii effatum: *Qui annuntiat verbum suum* Psal. 147. *Jacob, Justitias, & Judicia sua Israel. Non fecit taliter omni nationi, & judicia sua non manifestavit eis.* Et Apostoli ad Romanos: *quid enim amplius Judæo est? aut quæ utilitas Circumcisionis?* multum per omnem modum. *Primo quidem, quia credita sunt illis Eloquia Dei &c.* Oracula igitur illa, quæ Sibyllis tribuuntur, sunt Christianorum figmenta; primo, aut 2do sæculo conficta.

Psal. 147.

ad Rom. 3.

Quamquam verò id negari non possit Sibyllarum Oracula adeò clara, adeò luculenta esse, ut Prophetarum veteris quoque testamenti Vaticiniis claritate præstent, id nihilominus fatendum

Lactant. lib.
de ver. Sap.
c. 15.

dum est, Ethnicos tam apertam cognitionem de Deo non habuisse, quàm Judæos. 1. Quia Ethnici excæcati erant, & obscuratum fuit insipiens cor eorum: unde quamvis clarissima erant Sibyllarum Oracula, ea non intelligebant, hinc Virgilius Sibyllæ Cumanae Vaticinium de Christo venturo Salonino filio Asinii Pollionis tribuit. Quod ipsum animadvertit Lactantius in libro de vera sapientia: *non dubito, inquit, quin illa Carmina prioribus temporibus pro deliramento habita sint, cum ea nemo intelligeret: demonstrabant enim monstruosa quædam miracula, quorum nec ratio, nec tempus, nec auctor designabatur.*

S. Aug. contra
Faust. lib.
13. c. 15.

2dò. Quia cum Sibyllarum Oraculis falsa innumera intermixta essent, ea non consulebant nisi ut inde superstitiosas, & sacrilegas cæremonias addiscerent. 3. Lex non est data Gentilibus, sed Judæis. 4. Prophetiæ Judæorum Sibyllarum vaticinationibus certiores erant, quamvis hæ claræ essent, atque evidentes. 5. Præsumere possumus Sibyllas non intellexisse Mysteria in carminibus suis comprehensa, quemadmodum Caiphas vaticinatus est, nesciens quid diceret, & Propheta Daniel fassus est id non semel sibi contigisse. Ex quibus tamen minimè inferre licet, inutilia, ac omnino frustranea fuisse hæc Sibyllarum Oracula, quod dudum Augustinus advertit, dicens: *Quamvis autem Pagani Sibyllarum Oracula non intelligerent, non tamen sequentibus sæculis inutilia fuerunt, cum testimonium essent providentiæ divinæ, atque ad convincendos Idololatrias opportuna.*

IV. Sibyllarum Oracula summa semper cum Religione, & solertia sunt à Romanis custodita, ne aliis legenda paterent. Lege quoque cautum erat, ne in aliorum manum, quàm illorum quorum custodiæ erant commissi, devenirent, perhibente Valerio Maximo, & Dionysio Halicarnasseo Marcus Attilius Parricidarum more neci traditus est, quod Petronio librorum arbitro horum exemplar dedisset. Insutus siquidem culeo jussu Tarquinii in mare demersus est: Idem quoque Tarquinius tradidit tres Sibyllæ Almaltheæ, sive Cumanae libros in custodiam viris duobus, quos *Duumviros* apellarunt. Ducentos verò, & tredecim post annos

annos auctus est horum Custodum numerus usque ad decimum, iique *DecemViri* vocati sunt. Sylla his quinque alios addidit, quo factum est, ut deinceps *QuindecimViri* nuncuparentur. Quia igitur ratione, inquiunt Sibyllinorum Oraculorum Impugnatores, fieri potuit, ut Christianis hæc Carmina legenda paterent? sanè inde judicandum ipsis videtur, ea quæ in hisce Oraculis de Christo, aliisque fidei Mysteriis continentur, atque à Patribus ad Religionis defensionem fuere adducta, à Christiano quodam homine vel simplicitate eò adducti, aut sinistro zelo abrepti primis sæculis fuisse conficta.

Sed nequaquam difficile est etiam hoc quoque argumenti genus, quod adversarii in Sibyllarum Oracula intentant enervare, si enim hæc Vaticinia Ciceronem, Virgilium, Ovidium, Suetonium, Tacitum, Plutarchum, Solinum, Pausoniam, aliosque quàm plurimos non latebant, certè Christianis ea inspicere tanti negotii non fuisse credendum est. Cumanæ porrò Sibyllæ carmina ea duntaxat fuere, quæ quindecim virorum custodiæ fuere tradita, quia Romanis persuasum erat, in iis Reipublicæ suæ fata contineri. Sibyllæ vero Erythrææ oracula, quæ omnium luculentissimè de Christo est vaticinata teste Varrone, & Lactantio in omnium manibus versabantur, & nullum ferè Patrum reperies ante Constantini tempora, qui alia in medium adduxerit Carmina, præter illa Sibyllæ Erythrææ, non autem Cumanæ. *Harum omnium Sibyllarum Carmina*, ait Lactantius, *& feruntur, & habentur præterquam Cumanæ, cujus libri à Romanis occuluntur, nec eos ab ullo nisi à QuindecimViris inspicere fas est.*

Lact. de Fals. Rel. c. 6.

Neque ipsa etiam Cumanæ Sibyllæ Carmina adeò occulta fuere, quin Cicero, & Virgilius quædam exinde Carmina deprompserint. Illud prætereà extra omnem controversiam est: Constantinum Impetorem, utpote Imperii, ac Urbis Monarcham ea legere potuisse. Imò veritati, quàm maxime consentaneum esse videtur, eundem cum Archetypis collationem sedulam instituisse: hinc confidenter ad Concilii Patres perorabat Augustus: *Illi propterea mendacii perspicuè convincuntur, qui ista Carmina non olim à Sibyllis condita esse prædicant.*

Const. Orat. apud Euseb. c. 19.

V. Et ultimum argumentum ex incendio Capitolino petunt Critici. Syllæ enim temporibus Olympiade centesima, quinquagesima tertia ab urbe condita anno 671. incenso Capitolio hæc quoque Sibyllarum Oracula conflagrâsse dicunt. Ad manus itaque Patrum non alia pervenire potuere Oracula Sibyllina, quam quæ à Christiano quodam conficta, atque sæculo Christi primo, aut secundo in unum indigestum, erroribusque refertum opus fuere confarcinata.

Sed neque hoc argumentum tanti ponderis est, ut ad evertendam antiquissimam traditionem de Sibyllarum Oraculis sufficiat. Unius enim duntaxat Cumanæ Sibyllæ Oracula periire, dum Syllæ temporibus universum Capitolium conflagravit. Neque illa omninò interciderunt: superfuere enim adhuc dum multa exemplaria. Augustus insuper Imperator (ut suprâ meminimus) Legatos in Asiam, Africam, Italiam, & præferrim Erythræam misit, ut colligerent, quæcunque Carmina Sibyllarum invenire possent, qui Legati mille Carmina undique collecta Romam retulerunt ad Imperatorem, & Senatum Romanum. Afferit Tacitus Augustum ideò undique colligere, & diligenter investigare voluisse Sibyllarum Carmina, quia tunc temporis Romæ multæ fabulæ Sibyllarum nomine in vulgus spargebantur. Suetonius verò inquit: *quidquid fatidicorum librorum græci, latinique sermonis, nullis vel parum idoneis Authoritatibus vulgò ferebantur, supra duo millia contracta undique cremavit, ac solos retinuit Sibyllinos, hos quoque, delectu habito.*

Ex ejusdem Historici fide quoque manifestum reddi posset Carmina Sibyllarum in illo Capitolii incendio nequaquam fuisse concremata. Testatur enim Augustum, cum Vatum istarum Gentilium Carmina à Capitolio ad Apollinis Palatini templum transtulisset, ea à Pontificibus exscribi jussisse: quod scilicet vetustate penè deleta essent. *Jussu Augusti transcripti à Pontificibus, quia characteres exolescebant, eaque in duobus aureis Armarijs clausa sub templi Base collocasse:* quod perspicuo argumento nobis esse potest, Carmina Sibyllarum nequaquam igne interiisse.

In

Tac. lib. 6.
Ann.Sueton. in
Aug.

ueton. ibid.

In altero quidem templi Apollinis incendio discrimen subiere Carmina Sibyllarum, sed neque in illo perierunt. Testantur enim Flav. Vop. in Aurel. Ammian. lib. 23. Flavius Vopiscus in Aureliano, & Ammianus Marcellinus ea præfenti auxilio fuisse sublata : *incendium, inquit iste, excitatum est in templo Apollinis Palatini: ubi nisi multiplex juvisset auxilium, etiam Cumana Carmina consumpserat magnitudo flammarum.* Hæc Carmina usque ad annum Christi 399. fuisse asservata observat Claudius Numatianus.

Atque hæc quinque potissima sunt, quibus Critici vetustissimam de Sibyllarum Oraculis traditionem impugnant. Reliqua aut non tanti momenti sunt, ut iis speciatim occurrere necesse videatur, aut eo duntaxat tendunt, ut ostendant octo libros Sibyllinorum Carminum, qui nunc in Bibliotheca Patrum extant, supposititios esse, atque corruptos, quod nullus meo iudicio rem vel obiter perpendens in dubium vocare poterit.

ARTICULUS VI.

Sibyllarum Oracula non fuere à quodam Judæo tempore Pompeji, neque à Christiano, primo, vel secundo Christi Sæculo conficta, ac supposita.

Quandoquidem Criticis visum est antiquissimam universalis Ecclesiæ de Sibyllarum Oraculis Traditionem impugnare, de quorum veritate jam inde à sexdecim sæculis inquieta, pacifica, ac nunquam turbata erat possessione, onus probandi omni jure in illos rejicimus, quamquam enim contra manifestam, apertamque veritatem nulla etiam longissimi temporis currat præscriptio, id nihilominus omni æquitati, ac sanæ, moderatæque Critices præceptis consentaneum esse videtur, si postulemus, ut adversarii clara, manifestaque documenta producant, queis horum Oraculorum, quæ ab unanimi Patrum sententia, ut Christianæ Religioni faventia adducta sunt ut legitima, suppositionem ostendant, illudque nobis conclusis exploratis monumentis demonstrent, à quonam,

nam, quo tempore, quave ratione fuerint supposita, conficta, ac confarcinata: firma siquidem secundum æquæ Critices Principia est traditio, cujus vitiatæ Originem nequit Impugnator ostendere. Tenet omni jure possessio illius, cui mala fides, aut iniquus titulus nequit probari: ex possessione enim diù continuata ingentia habentur commoda, ut, etiamsi obscura essent contendentium Jura, pro possessione tamen judicandum sit, ut ferunt multæ leges, & unanimi calculo tradunt Doctores, quos adducit Mascardus in opere de probationibus. Quod non tantum de rerum mobilium, aut immobilium possessione, sed in historia quoque de usu, & traditione locum habere, si superis, illisque, quorum interest, visum fuerit, data occasione uberius demonstrabimus; Jurisconsultus enim L. Servitutes FF. de Servitutibus, usum cum possessione confundit.

Mascard
Cōcl. 1200.
à N. 6.

L. Servitut.
ff. de Servit.

Sapientissimi itaque Critici, ut ostendant vitiatæ hujus traditionis Originem, Ecclesiâque mala saltem ab initio fide & iniquo titulo in veritatis Sibyllinorum Oraculorum possessione fuisse versatam, omnem lapidem movent, ut quo tempore, & à quonam hæc Oracula Sibyllina, ut Christianæ Religioni faventia à Patribus laudata fuerint supposita, atque conficta ostendant.

Vossius, quamquam minimè diffiteatur jam ante Domini in carne adventum existisse Sibyllarum oracula, in quibus multa de Christo, ejusque adventu, aliisque fidei nostræ mysteriis continebantur, pernegat hæc Vaticinia à Sibyllis fuisse decantata, Judæi inquit, hæc Vaticinia veram Religionem concernentia, è prophetiis veteris testamenti deprompta, sexaginta ferè annis ante Æram Christi, eo videlicet tempore, quo Pompejus Hierosolymorum potius est, aliis Sibyllinis Carminibus inseruèrunt: Romani dein hæc Sibyllarum Carmina tanquam legitima receperunt, eaque Quindecemviris in custodiam tradiderunt.

Sed videamus, quid probationis loco adducat Vossius: cum enim, pergit, simul cum Capitolio conflagraverunt versus isti, nonnulli Judæorum rudes homines similia quædam simulârunt, & tribus Romanis Legatis à Senatu Erythræam missis obtulerunt, veluti

veluti antiquissima Carmina, & germana Sibyllarum Vaticinia : prudentes item legati isti ab illis deceptoribus circumventi sunt, ad quorum denique normam Christiani quidam alia confinxerunt, quæ prioribus sæculis celebrata sunt, atque à sanctis Patribus adhibita.

Profectò si Vossii verba totidem forent Oracula, actum foret de Sibyllarum Oraculis. At verbis non evertitur antiquissima traditio. Aperta hujus asserti Documenta, probationes solidas, conjecturæque huic rei convenientissimas requirimus ? &

Præprimis quidem certè difficulter persuadebit nobis Vossius, Senatus Romani Legatos tam modica fuisse mentis acie, ut sibi à Judæis, quorum natio nullius apud exteros fuit fidei, & authoritatis, imposturam fieri admisissent. An igitur sapientissimi illi viri à Senatu Romano Legatorum munere decorati tantæ erant ruditatis, ut nullum agnoscerent discrimen inter inania Judæorum figmenta, futilésque rapsodias novissimè à quodam Judæo Impostore confictas, & inter Sibyllarum Oracula, à tot illustribus gentilium scriptoribus laudata, & quorum illi velut Legati exactam habuisse notitiam prudenter præsumendum est. Cæca planè opus foret fide, ut credamus, Romanos tam pingui errore deceptos fuisse, ut hæc Judæorum figmenta Oraculorum, ac Divinationum instar habuerint, quibus augustissimas Religionis suæ Cæremonias, magisque verenda Regiminis decreta statuerunt. Dein

Aulus Gellius, Dionysius Halicarnasseus, Plinius, Solinus, alique doctissimi Scriptores disertis testantur verbis, Sibyllam Cumanam ad Tarquinium novem libros attulisse, quorum tres, sex reliquis igne consumptis, solertia primùm *Duum*, dein *Decem*, ac demùm *Quindecim Virorum* custodiæ traditi sunt. Ex his autem Sibyllinis libris Virgilius celebre suum deprompsit Vaticinium, quod perperam, & per crassam adulationem Consul Asinii Pollionis filio Salonino attribuit, de summo quodam Rege nascituro, qui orbem criminum liberaret formidine, qui aurea reduceret sæcula, qui quæ instauraret universum.

Ultima Cumæi jam venit Carminis ætas.
non itaque hæc Carmina Judæorum commenta sunt, tempore

Q

Pom.

Pompeji conficta, ac confarcinata, utpote quæ cognita, ac perspecta jam erant Romanis quingentis ante Pompejum annis.

Denique clariora sunt, ipsis adversariis non diffidentibus Sibyllarum Oracula de Christo, ejus adventu, aliisque Fidei Mysteriis, Prophetiis omnibus veteris testamenti: qua ratione itaque id factum est, ut Judæus ille Impostor tanto illustraretur lumine, ut de abditissimis fidei Mysteriis tantam Sibyllinis Oraculis tribueret claritatem?

Blondelus, & Dupinus animadvertentes luculenta adeò esse Justinì, aliorumque secundi, & tertii sæculi Patrum testimonia, ut quid illis opponerent, non haberent, Sibyllinorum Oraculorum à Christianis (ut volunt) confictorum Epocham sæculo Christi secundo statuunt. Ita velut ex tripode divinare placuit Dupino: *Ratum omnibus, & constans esse debet, libros Sibyllarum consutos fuisse sæculo secundo labente. Certè autem designare non possumus quo revera tempore, & à quo: id unum conjici potest magis probabile, eos prodire cepisse sub finem Imperii Antonini Pii.* Blondelus Calvinista in cujus verba jurasse in præsentì, de qua differimus, materia videtur Dupinus, opinatur Carminum Sibyllinorum rapsodiam à Christiano quodam confarcinatam fuisse Anno Christi 138. 142. vel 151.

Sed præterquam, quod hoc Dupini, & Blondeli assertum, firmis rationibus, validisque fundamentis destituatur, quæ nos antiquissimæ traditionis, & veritatis Oraculorum Sibyllinorum à tot sæculis possessores jure exigere possumus, plurima sanè sunt, quæ huic opinioni contrariantur. Sæculo secundo labente ait Dupinus, hæc oracula à Christiano quodam fuere conficta: quomodo ergo Justinus, qui fermè ad initium secundi sæculi floruit, circa medium enim ejusdem Martyrium subiit, illa velut testatissima contra gentiles potuit producere? ad finem Imperii Antonini Pii statuit horum Oraculorum Epocham Dupinus, quomodo ergo potuit ea laudasse S. Justinus in Apologia, quam huic Imperatori obtulit, quod sanè non ad finem Imperii contigit. Et demus etiam Dupino, ne rigidi adeò exactores simus, paulò antequàm Justinus hæc scripserat, fuisse hæc Sibyllarum Oracula à Christiano congesta,

Dupin. in
nova Bibl.
tom. 1. de
libris Sibyll.

Ita , qua fide dicere posset Justinus ætate sua Sibyllinos libros fuisse per totum orbem dispersos ? *cujus libri in universo extant orbe.* Quis sibi persuadeat Justinum coram Imperatore , ac Senatu Romano asseruisse hæc Sibyllarum Oracula esse testatissima , ac vulgarissima , si paulò ante deprompta fuissent ex officina deceptoris illius , cui tribuuntur ? necessum itaque erat Romanis , quos Vatum suarum testimonio redarguere conabatur iste Pater , prius explorata fuisse Oracula ista , alioquin obstruere ipsi os potuissent , & respondere ipsum opera sibi ignota , & novissimè conficta in medium adducere.

S. Just. Cor.
hort. ad
Græc.

Præterea Constantinus Magnus , Lactantius , & S. Augustinus Carmina Virgiliana , à nobis supra adducta , in quibus Vaticinium Sibyllæ Cumanae continetur , in authenticum Christianæ Religionis testimonium adducunt. Quæ Carmina manifestè probant , hanc Sibyllam de Christo fuisse vaticinatam. Quis namque infans iste , qui e cælo advenit , nisi Salvator ? quænam mundi instauratio , nisi tempus gratiæ ? quodnam hoc aureum ævum , & populus sanctus , nisi Regnum Jesu Christi , & Christianismus ? de quo etiam homine vel Angelo dici poterit eum nostrorum Criminum vestigia , orbemque ipsum formidine , atque infelicitate perpetua soluturum ?

Carmina Sibyllina à Patribus pro tuenda Religione Christiana adducta non esse conficta à quodam Christiano post Christi adventum sæculo vel primo , vel secundo , vel exinde manifestè probari posset , quæ Cicero quipiusquam septuaginta annis ante Christum clarebat , lib. 2. de divinatione de iisdem refert : & primò quidem ait versus Sibyllæ testari , suscipiendum quemdam Regem esse , *si salvi esse vellemus.* 2dò versus istos Acrosticos esse , uti sunt versus Sibyllæ Erythrææ à Patribus memorati , & primis illorum litteris sententiam Carminis illius pertexi. Dionysius quoque Halicarnassæus , qui paulò post Ciceronem Augusto imperante vixit , animadvertit , Acrosticorum istorum signo Sibyllarum Carmina dignosci consuevisse. Tertio , quod superius quoque insinuavimus , hæc Carmina valere ad deponendas Religiones. Fuere autem hæc Carmina Sibyllæ Erythrææ , omnium luculentissime de Christo vaticinantis , quæ Constantinus

Cic. lib. 2.
de Divinat.
c. 110. 111.
& 112.

Joseph. l. 1.
Antiq. c. 5.

Theoph. An-
tioch. l. 2.
ad Autoly-
cum.

Animadvert.
in Biblioth.
Dup tom 1.
c. 2 Paragr.
4. pag 113.
& 114.

testatur se legisse à Cicerone latinè reddita. Accedit, quòd Flavius quoque Josephus de Turri Babylonica, & linguarum confusione differens, Sibyllæ testimonium in medium producat, uti animadvertit etiam Teophilus Antiochenus libro 2. ad Autolyicum. Ex quibus id exploratum habemus, manifesteque evinci posse videtur, hæc Sibyllina Oracula à Patribus pro Christiana Religione tuenda, adversus gentiles adducta, non fuisse à quodam Christiano sæculo Christi primo, aut secundo conficta.

Nec felicius Dupino, & Blondelo negotium suum confecit Petit-Didierus, qui postquam Argumentis quàm plurimis conficisset Carmina Sibyllina antiquiora esse tempore à Dupino statuto, concludit illa sæculo Christi primo fuisse confecta, ac à Christiano quodam sinistro zelo abrepto fuisse consarcinata. Verùm audiamus, quid solidæ probationis loco, quam jure prætendimus, adducat Petit-Didierus. Ut ex librorum istorum Epochâ ineamus rationem aliquam (inquit) quæ omnibus Antiquitatis monumentis congruat, *libenter dicerem*, hos Christianos esse, qui nimio in Religionem ardore correpti Prædictiones istas Sibyllæ mutuò dederunt, ut apud Paganos Vaticinia instituto suo commoda reperirent. *Dicerem*, Christianos istos omnia pro certo non habuisse, quæ Sibyllarum nomine venditabant: sed ea inseruisse, quæ apposita existimaverant, ut Paganis facilem redderent Evangelii acceptionem. *Dicerem* quoque, cum volumina hæc adeò interpollata in Christianorum aliorum notitiam venissent, qui fraudem nullam suspicabantur, bona fide credidisse, à Sibyllis revera hæc descendere, Deumque ita gentilibus se in conspectum dare voluisse. *Dicerem* item, volumina hæc Christianorum studio longè, lateque diffusa persuasisse tum Paganis multis, tum Christianis etiam ea, quæ in ipsis complectebantur pro Christiana Religione, ita à Sibyllis profecta fuisse, ut reliqua, quæ præseferiebant, à paganis minimè controversa: tandem sic se habuisse negotium, cum Justinus primùm pro Christianis Apologiam obtulit, Antonino Pio Imperatore. Ita Petit-Didierius.

Ast ego quoque *libenter dicerem*, hæc eruditione tanti viri esse indigna, si enim vana absque ullo solido fundamento conjecturarum

coa-

coacervatio ad evertendam traditionem tot Patrum, & universalis Ecclesiæ consensu firmatam sufficeret, quod monumentum tutum impolterum erit in historia Ecclesiastica? Argumenta præterea contra Blondelum, & Dupinum adducta, quàm efficacissime quoque pugnant contra hanc opinionem, quæ sanè primorum Christianorum fidelitati, ac reverentiæ, quam præclarissimis Ecclesiæ Patribus debemus, apertissimè præjudicat.

ARTICULUS VII.

Sibyllarum Oracula octo libris comprehensa, quæ defacto in Bibliotheca Patrum continentur, plurimis in locis corrupta, atque interpolata sunt.

A B exordio hujus Dissertationis propositum nobis duntaxat erat ostendere, extitisse aliquando foeminas Sibyllarum nomine, quæ multa, luculentaque de Christo, ejusque adventu, aliisque fidei Christianæ Mysteriis edidère Oracula, atque hæc ipsissimæ vaticinia à Patribus pro Religionis orthodoxæ defensione contra gentiles fuisse quàm frequentissimè producta, ita ut teste Origene Sibyllistæ per ludibrium fuerint appellati, nullatenus verò istud propugnandum suscepimus, hæc Sibyllarum Oracula, prouti defacto octo libris comprehensa, ac Patrum Bibliothecæ sunt inserta, esse genuina, incorrupta, atque fidei incontaminata; tot enim fabulis, erroribus, anachronismis scatent, ut actum sanè quis ageret, omniumque eruditorum judicio causa caderet, quisquis illorum patrocinium in se susciperet. Extant, ut dixi, Sibyllarum Oracula octo libris digesta in tomo 2do Bibliothecæ Patrum cum prolegomenis, & præfationibus Marci Antimachi. Et Brasichelensis in indice expurgatorio non diffitetur, multa tum nomina, tum Carmina esse supposititia: hujus suppositionis notas aliquas adducit Augustinus Calmet in Dictionario suo Biblico, & quamplurimas Natalis Alexander in sua de Sibyllis Dissertatione, ex quibus potissimas placuit feligere, ac in præsentì proponere.

Orig. l. 5.
contra Cels.
apud Gretsch
tom. 1. de S.
Cruc. l. 1. c.
49.

Calmet Dict.
Bibl. Verb.
Sibyl
Natal. Alex.
Dissert. 1. in
Hist. Eccles.
Sæc. 1. prop.
2.

I. Nullum ante Moylen scriptorem sive sacrum, sive prophanum

Just Cohort.
ad Græc. Eu-
seb. l. 10. de
prop. Evāg.
c. 19.
Tertull. A-
polog. c. 19.
Lact. l. de
ver. Sap. c. 5.
S. Aug. l. 18.
de Civit. Dei
c. 28.

extitisse testantur Justinus Martyr, Eusebius Cæsariensis, Tertullia-
nus, Lactantius, & Augustinus, estque hic unanimes SS. Patrum
sensus. In libro autem tertio extant cujusdam Sibyllæ versus, ex qui-
bus manifestè sequeretur illam Moyse antiquiorum esse, nam multa
de Moyse, ac populi Israelitici factis vaticinatur.

Cum verò Agyptum linquet, desertaque vadet
Per loca bislena populus de prole creatus,
Sub ducibus missis divinitus, isque columnâ
Ignitâ per iter noctis gradietur opacâ,
Per totum diem nebulae praecunte columna.
Hinc populo ductor dabitur magnus ab illa
Moyles, quem inventum propè Regina paludem
Sustulit, & nati nutritum nomine dixit.

II. Apud omnes tam veteres, quam recentiores, tam gentiles,
quàm Christianos in comperto est Sibyllas fuisse vates gentiliū, ad ejus-
dē verò libri tertii finem Sibylla Erythræa canit se fuisse Nurū Noë.

- - - Siquidem cū dilueretur
Mundus aquis, cū vir solus probus exuperavit
Quidam, quem per aquas rexit domus eruta sylvis
Ejus ego *Nurus*, ejus item de Sanguine nata.

S. Hieron.
contra Jov.

III. Testatur S. Hieronymus, & pariter communis fert traditio,
has Sibyllas fuisse virgines, & Deum in virginitatis Præmium ipsis
Prophetiæ Donum concessisse. Ast in libro 4to quædam Sibylla ca-
nit se vile fuisse scortum.

- - - Nam quæ scelera ante patravi,
Prudens, & studio peccandi perdita feci.

IV. Intolerabilis pariter error, & anachronismus in libro quin-
to continetur, ubi Sibylla canit se vidisse secundum incendium tem-
pli Vestæ, quod tamen incendium contigit post Christum natum im-
perante Commodo, ut narrat Eusebius in Chronico, Sibyllæ autem
omnes Christi adventum tempore præcessisse in comperto est.

V. Alii innumeri errores, & fabulæ illis continentur in
libris. Sic libro primo Mons Ararath, in quo, quievit Ar-
ca, collocatur in Phrygia, quamquam ex omnibus geographis
constet

constet, Ararath montem esse Armeniæ, non Phrygiæ; sic fingitur quoque iisdem in libris Sibyllinis Eurotam fluvium Laconiae in Peloponeso Dodonæ in Epiro scaturiginem suam habere, qui tamen fluvius est in Thessalia. Gog, & Magog ibidem dicuntur Æthiopiæ, qui tamen teste Josepho Scythiæ populi sunt. Item Noë per quadraginta duntaxat, & unum diem in Arca fuisse dicitur, qui juxta sacras Paginas anno integro in illa fluctuavit.

VI. Plurima iis in libris continentur Vaticinia historiæ, & rerum eventibus apertè repugnantia. Ita libro 5. Josue resuscitandum fingit, ut Judæorum instauret Rempublicam. Eodem libro Tiberium Perfidem, & Babylonem expugnaturum, & Trajanum Galum montivagum vocat, quem tamen His, annum fuisse constat. Vaticinatur quoque libro 1. Italos Asiaticis servituros, & Romam perituram esse anno à conditione sua 948. Quæ sanè omnia tum historiæ, tum rerum eventibus apertè adverfantur. Plures ejusmodi apertæ suppositionis notas qui legere voluerit, apud Natalem Alexandrum inveniet quàm plurimas: nobis exinde demonstrasse sufficiat libros octo Sibyllarum, prouti defacto in Bibliotheca Patrum continentur, corrupta esse, atque interpolata. Ex quo tamen nullus inferat velim, nunquam fœminas Sibyllarum nomine extitisse, quæ de Christo, ejus adventu, aliisque fidei Mysteriis quamplurima sunt vaticinata, quod unanimis Patrum consensus, & solida probant Argumenta hunc in finem supra producta.

ARTICULUS VIII.

Testimonium Flavii Josephi de Christo secundum æquæ, moderatæque Critices præcepta perpenditur.

VEteris testamenti Vaticini, Sibyllarumque Oraculis celebratissimum, ac non minùs luculentum de Christo testimonium Flavii Josephi addere, idque Authori suo vindicare nobis est propositum. Non autem in præsentì animus est in trutinam vocare, &

& secundum Critices Principia Fidem historicam Flavii Josephi examinare. Quamvis enim hic scriptor rerum Judaicarum celeberrimus non nunquam sit hallucinatus, id nihilominus fatendum est, magnam ejusdem esse auctoritatem, eundemque quamplurimas, si non omnes historici partes exactè satis adimplevisse.

Testimonium autem, de quo inter eruditos frequens est concertatio, hujus est tenoris: Fuit autem eisdem temporibus Jesus sapiens vir: si tamen virum eum nominare fas est: erat enim mirabilium operum Effector, & Doctor omnium eorum hominum, qui libenter audiunt, quæ vera sunt. Et multos quidem Judæorum, multos etiam ex gentibus sibi adjunxit. Christus hic erat, hunc accusatione primorum nostræ Gentis Virorum cum Pilatus in Crucem agendum decrevisset, non deseruerunt hi, qui ab initio eum dilexerunt. Apparuit enim eis tertia die iterum vivus: secundum quod divinitus inspirati Prophetæ, vel hæc, vel alia de eo innumera miracula esse futura prædixerunt. Sed & in hodiernum Christianorum, qui ab ipso nuncupati sunt, & Nomen perseverat, & Genus.

S. Hieronymus in Catalogo Scriptorum Ecclesiasticorum, loco illorum verborum *Christus hic erat*: è Græco in latinum ita reddit: *& credebatur esse Christus*. Ab Ecclesiæ exordio ita exploratum erat omnibus hoc luculentissimum de Christo testimonium Autographum esse, idque revera in Autographis Flavii Josephi scriptis contineri, donec Blondelus Calvinista sæculò 16tò in illud arma converterit, & quemadmodum Sibyllarum pro Christo Oracula Christianorum figmenta, ita & hoc quoque de Christo testimonium supposititium, ac fraude Christianorum insertum esse dixit. Hunc secutus est Tanaquillus Faber Minister Salamurensis, qui

Disser-

Flav. Jos. l.
18. de antiq.
c. 9 Juxta e-
dit Venet.
de anno
1486.

Dissertatione conscripta probare quoque contendebat, spurium hoc esse Flavii Josephi testimonium, illudque audaci manu in contextum fuisse insertum, cujus opinionem tamen solidè impugnârunt Franciscus Roya Jurisconsultus Andegavenfis, & Huetius propositione tertia demonstrationis Evangelicæ. Hujus quoque opinionis fuere Ludovicus Capellus, Montacutius, Giffanius, Osiander, aliique.

Ast sola ferè Authoritare opprimi possent, quantumvis gravissima quoque alii suppetant argumenta. Hoc enim supra recitatum luculentum de Christo testimonium Autographum esse, Authorique suo Flavio Josepho vendicant ex antiquis Eusebius gemino in loco scilicet libro tertio Demonst. Evang. c. 5. & libro 1. hist. Ecclesiast. c. 11. Hoc testimonium in latinum ex græco transtulit Divus Hieronymus in Catalogo Scriptorum Eccles. in Josepho. Isidorus Pelusiota Epist. 225. Freculphus in Chronico suo l. 2. c. 5. Sozomenus lib. 1. c. 1. Cedrenus in Compendio Historiarum, Nicephorus Callistus l. 1. c. 39. Suidas in Lexico verbo *Josephus*. & inde (ut ait Augustinus) *in alios, atque alios continuata notitia, latiusque firmata ad posteros etiam usque ad nostra tempora pervenit.*

Contra Faust.
l. 11. c. 6.

Ex Recentioribus verò idem tuentur Huetius Demonst. Evang. prop. 3. Valesius in Annot. ad Historiâ Ecclesiasticâ Eusebii l. 1. c. 11. Natalis Alexander in sextam mundi ætatem Dissert. 10. Lambecius tomo octavo Bibliothecæ Cæsareæ pag. 4. Pagius ad annū 34. §. 15. Baron. ad ann. 34. §. 226. Bellarminus de Scriptoribus Ecclesiasticis in Josepho. Tillemontius annot. 40. in ruinam Judæorum tom. 1. Hist. Imp. Remigius Ceillier in historia Generali Authorum sacrorum l. 3. c. 7. art. 4. Prosper Lambertinus modò Sanctissimus Benedictus XIV. de Servorum Dei Beatificatione, & Beatorum Canonizatione l. 1. c. 1. num. 9. & de Festis Christi parte 1. §. 357. Antonius Boucat in Theologia PP. de Incarn. Honoratus Tournely in prælect. Theol. tract. de Incarn. q. 1. art. 1. de hoc quoque argumēto eruditè, solidèque more suo in affirmativâ partem disserit Honoratus à S. Maria in animadv. in Reg. & Usū Critices tom. 3. l. 5. Dissert. 7. art. 3. & novissimè vir Clarissimus Antonius Sandinus J. U. D.

& in Seminario Patavinæ Bibliothecæ Custos in Historia Familiæ sacrae Edit. 2dæ de Anno 1745. fol. 313. & sequentibus. Nec defuerunt ex Heterodoxis, qui hoc testimonium legitimum, ac Genuinum esse agnoverunt. Carolus Daubuz id ostendit duobus libris anno 1706. Londini editus. Guilielmus Cavè in historia literaria. pag. 22. Usserius in Annalibus Novi Test. pag. 607. Alii timidioris genii, ut illos vocat Tournely, in utramque partem argumenta producere solent nihil certi statuentes. Sunt præterea, qui defendunt, hoc testimonium quidem genuinum esse, putant tamen à Josepho solum in margine positum velut notam marginalem, & tandem Ammanucensium opera in textum irrepisse, cujus opinionis est author doctissimarum Epistolarum ad D. Abbatem Houteville edit. Paris. anno 1722.

Bar. ad ann
Christi 34.
Num. 221.

Antequam verò solidis argumentis manifestum reddamus celeberrimum hoc de Christo testimonium autographum esse, atque nullò modò Christianorum fraude suppositum, ac libro 18. antiq. Flav. Josephi insertum, id diffitendum non est, multos etiam antiquos circumferri codices, in quibus hoc testimonium de Jesu Nazareno desideratur. Quod tamen à Judæis expunctum fuisse omnino verisimillimum est. Nam ut testatur Baronius ad annum Christi 34. N. 221. *In Per vetusto codice, in quo Josephi Historia, à Græco in Hebraicum sermonem translata, antiquitus scripta sunt, cum Romæ ejus de Christo testimonium requireretur, per summam perfidorum impudentiam abrasum inventum fuisse adeò, ut nulla ad excusandum scelus posset afferri defensio, cum Membrana ipsa id exclamare videretur.* Non absimile referunt Antonius Boucat, & Honoratus Tournely, invenitur inquiunt in Bibliotheca Sarbonæ, ubi habetur latinum Josephi exemplar, in quo quidem etiam desideratur illud Josephi de Christo testimonium, sed folium deest, & in subsequenti folio de Christo fit mentio, quod sanè argumento esse potest hoc testimonium cum folio fuisse ablatum. Gyrardus quoque Cambrensis libro de Institutione Principis apud clarissimum Galeum nondum edito teste Cavio hæc refert: *Robertus Canutus dictus* (qui claruit circa annum 1170.) *Prior S. Fridis Vidæ apud*

Cav. Sac. 1.
pag. 22.

Oxo-

Oxoniam hebraicè doctus in duobus exemplaribus Josephi hebraicè scriptis invenit testimonium de Christo, in aliis erasum, quod & Judæis Oxoniæ degentibus nuper ostensum fuit. Hinc mirum non est in aliis multis codicibus id quodque non reperiri, quod etiam occasionem præbuisse videtur dubitandi, an testimonium hoc Autographum sit, vel an à Christiano quodam suppositum, & libris Josephi Flavii insertum?

Quoniam verò unanimis ferè Patrum consensus, vetustissima omni memoria antiquior, ac per tot sæcula continuata Ecclesiæ Traditio (ut ipse Author Bibliothecæ criticæ fatetur) ac pacifica possessio pro veritate stat hujus celebris testimonii, atque mihi persuasum sit à veteri traditione non esse recedendum, nisi illi, qui in hanc impetum faciunt vitiatæ traditionis originem manifestis, conclusisque argumentis demonstrent; Cùm nemo (ut Jurisconsultorum est Oraculum) à ritè inita, & longo usu continuata possessione dejiciendus sit, nullumque hactenus alicujus Critici momentum tanti à me æstimatum sit, ut suppositionem hujus testimonii mihi ne dicam demonstratam, sed nequidem verosimilem reddat. Hinc rectæ rationi omino consentaneum videtur, si laudatum celebre Flavii Josephi testimonium velut autographum agnoscamus.

Biblioth.
Crit. tom. 2.
c. 2.

ARTICULUS IX.

Autographum est celebre de Christo Flavii Josephi Testimonium, quem etiam Christum ut verum Messiam agnovisse ostendimus, licet veram Religionem nunquam suscepit.

Duo nobis in præsentī præstanda occurrunt : primum est, ut argumentis, conjecturisque sat validis probemus autographum esse Flavii Josephi Testimonium : alterum, ut ostendamus celebrem hunc Judæum Christum ut Messiam agnovisse, licet Religionem ejusdem suscepit nunquam.

Atque ut ab illo celeberrimo simul , atque æquissimo Critices principio exordium ducamus : Solemne enim est sapientissimis Criticis Tillemontio , Baileto , Dupino , Ruiartio , & Natali Alexandro , ex styli æqualitate , atque conformitate , ex verborum natura , & sensus connexionione dignoscere , an opus alicui Scriptori attributum genuinum sit , an verò spurium , aut apocryphum , an locus alicujus operis supposititiis , assutus , & interpolatus , an verò autographus sit. Nulla itaque , ut opinor , erit dubitandi ratio de celebri illo Testimonio , omnes illud Flavio Josepho adjudicabunt , si styli æqualitatem , cum reliquis scriptis conformitatem ex verborum , eorumque connexionione ritè perspexerint , ac dijudicaverint. Incipit Flavius Josephus de Christo differere his verbis : *fuit eisdem temporibus Jesus vir sapiens.* Utitur autem Historicus ille hoc quasi ingressu , quotiescunque abrupto stylo res alias inserit , ut colligere licet ex libro 18. c. 12. ubi sermonem ad res Babylonicas dirigit. Prosequitur Josephus : *si tamen virum eum nominare fas est.* Neque hoc à stylo , scribendi que methodo Josephi est alienum , imò eidem quàm maximè proprium. Eodem enim ferè modo loquitur de Moyse l. 3. c. 13. de Elisæo libro 9 c. 9. atque ne singula perstringendo longiùs excurramus , omnia hujus testimonii membra talia sunt , ut similes loquendi modi in aliis ejusdem Authoris scriptis sint obvii , quod in operibus suis dogmaticis copiosè ostendit Laurentius Berti.

Illud prætereà testimonium pro autographo est habendum , quod in codicibus manuscriptis antiquissimis , & non interpolatis , Patres eruditissimi , quibusque limatissimum erat veritatis indagandæ judicium , aliique viri doctissimi sese reperisse testantur. De illo autem , de quo in præsentì disputamus , celeberrimo de Christo testimonio id testatur , de historica fide nulli nisi severissimis fortasse Criticis suspectus Eusebius Cæsariensis , qui pace per Constantinum Ecclesiæ data antiquissima lustravit tabularia , ac vetustissimos inspexit codices , præcipuè verò reliquis omnibus antiquiorem codicem Hierosolymitanum , quem depravatum nemo meritò , & cum fundamento suspicari potest.

Et

Et sanè si verba hæc non extitissent semper in libris Judæi hujus, si supposita, atque fraude cujusdam inserta fuissent, Eusebius certè illa nunquam adhibuisset tanta cum confidentia adversus Judæos, atque gentiles, perinde ac essent verba testatissima, & tanquam Josephi ab omnibus recepta. Profectò nisi id Eusebio perspectum omnino fuisset, nunquam de Josepho dixisset: *Cum scriptor ille Hebræis oriundus de Joanne Baptista, & servatore nostro in suis libris commemoravit, quod jam refugium relinquitur his, qui adversus eos acta illa confinxerunt? quo minùs impudentissimi esse convincantur.* An non Impolltoris, & Calumniatoris notam contraxisset Eusebius, ejusque criminis à Judæis reus agi manifestè potuisset, si locus iste in antiquissimis exemplaribus tunc fuisset desideratus, vel fraude tantùm alicujus Christiani suppositus. Neque opponant adversarii, Eusebium fuisse Arianum, quamquam enim Arianis erroribus Eusebium hunc imbutum fuisse non diffitear, ex hoc tamen testimonio Josephi, quid contra substantialitatem verbi divini pro secta sua illi commodi accedere potuisset planè non video.

Quis ignorantia, aut credulitatis nimia arguet Hieronymum, certè si ullum alium ex Patribus accuratissimæ Critices imbutum præceptis, qui nec levissimam quidem de suppositione hujus testimonii suspicionem habuit? cui aliàs inter apocrypha, & autographa notissimum fuit discrimen. Porro hoc testimonium exstat in manuscriptis omnium antiquissimis Bibliothecæ Medicæ, & Palatinæ, quæ inspexere viri clarissimi Vossius, & Bigotius, atque in illo, quod in latinum vertit Cassiodorus.

Josephus luculentum dedit testimonium de Joanne Baptista, ac de S. Jacobo Apostolo, nullus tamen fuit hactenus, qui hæc testimonia supposititia dixisset unquã, nullus arguit aut styli brevitatem, aut sermonis brevioris angustias, nullus gloriam ex factis illorum Sanctorum in Christianos redundantem, odium verò in Judæos sævientes adversus viros illos sanctissimos. Ignoro itaque quo fundamento prudens valeat moveri dubium de testimonio Jesu Christi, cum quo causa Joannis Baptistæ, & Jacobi arctissimam, indivisamque habet connexionem.

Flav. Jos. l.
20. c. 8.

Enimverò si Josephus noluiſſet de Jeſu Chriſto c. 4. libri 18. antiquitatum ſuarum memoriam ingerere, neque pariter illius mentionem facere debuiffet c. 8. lib. 20. ubi loquitur de S. Jacobo Apoſtolo, quem vocat *fratrem Jeſu cognomine Chriſti*. Quæ cum ſcriberet Joſephus, absque dubio mente retinebat, & volvebat illa verba, quæ paulò ante capite ſcilicet 18. de Jeſu Chriſto dixerat.

Accedit, quòd extra omne dubium ſit Flavium Joſephum ſingularem ſolertiam, & diligentiam adhibuiſſe in deſcribenda Judæorum hiſtoria, & præcipuè, quæ genti ſuæ bona, vel mala evenerunt. Contra fidem itaque egiffet exacti hiſtorici, ſi de illo tacuiſſet, occasione cujus tot inter Judæos commotiones fuère exortæ, qui tot ſtupenda, & ſupra omnium captum prodigia patrârat, ac novæ Religionis tot & tâtis perſecutionû procellis agitata, caput ſe cõſtituerat.

3. Hieron. de
Script. Eccl.

Idid. Peluſ.
l. 4. Ep. 225.

Suid. verb.
Joſeph.

Freculph. in
Chron.

Sententiæ verò noſtræ grande meo judicio accedet pondus, ſi id ſimul manifeſtum reddamus Flavium Joſephum Chriſtum J. N. ut verum agnoviſſe Meſſiam, quantumvis ad ejus Religionem, & fidem non acceſſerit. Illud autem conficere tam rationibus, quàm authoritate haud quaquam mihi videtur difficile. Teſtantur ſiquidem Eccleſiaſtici ſcriptores Joſephum non tantum agnoviſſe Meſſiam, ſed perpenſis eventuum adjunctis, rerumque circumſtantiis accidere non potuiſſe, quin eum agnoſceret. Et quidem *propter multitudinem miraculorum*: ut ſcribit Hieronymus. Amor veritatis, quo flagrabat Joſephus, ſcribit Iſidorus Peluſiota, illum cogebat, ut fateretur, quod radiis Solis illuſtrius erat. *Apertè fatetur ſecundum Suidam ob ingentia miracula Chriſtum à Judæis interfectum fuiſſe*. Tandem Freculphus contendit Joſephum magnitudine, atque evidentia ſignorum coactum fuiſſe, ut Meſſiam recognoſceret.

Extra omnem aleam quoque, de qua loquimur veri Meſſiæ agnitionem ponere videtur illud, quod ſupra Diſſertatione ſecunda de Joſepho diximus. Illum nempe maximam de Vaticiniis Danielis concepiffe exiſtimationem. Non enim, inquit, *ſutura ſolum, ut cæteri Prophetæ prædicebant, ſed etiam tempus, quo illa eventura eſſent definiēbat. - - Ab eventu autem prædictorum veritatis fidem divinitatis opinionem apud multitudinem confequitur*, Si ergo

ergo Danielis de Messia adventu perspecta erant vaticinia Josepho , agnovit utiq; sacrarū scripturarū expertissimus, etiā septuaginta hebdomadarum prophetiam , illamque suo tempore impletam fuisse , tempusque adventūs à Daniele prædictum jam fuisse elapsum. Et quidni ? præsertim cum apud Judæos famā celebratissimum fuerit ad illud tempus Messia adventum esse prædefinitum. Quod vel ipsa Samaritana mulier habebat exploratum. *Scio, quod Messias venit* , qui dicitur *Christus*.

Joseph. Antiq. l. 10. c. ult.

Joann. 4. v. 25.

Ex historia insuper ejusdem doctissimi Judæi colligitur, idque testantur Hieronymus, Suidas, & Freculphus , eundem Joannem Baptistam, ut virum sanctissimum, verumque Prophetam agnovisse, cum igitur Joannes missus fuerit, ut Messia adventum prænuntiaret, illumque ut verum Messiam non tantum annuntiaverit, sed & digito jam advenisse demonstraverit, emotæ mentis fuisse oporteret Josephum, aut sibi contradixisse censendum est, si Christum non ut verum Messiam agnovisset.

Her. Dem. l. 1. c. 10.

ARTICULUS X.

Argumenta Criticorum nequaquam sufficiunt ad Ecclesiam à possessione hujus testimonii tot sæculis continuata dejiendam.

ID, quod alibi quoque monuimus, Criticis solemne semper fuit, antiquissimas Ecclesiæ seu universalis, seu particularis traditiones Argumenti negantis genere impugnare, ne itaque ab instituto suo in præsentis quoque recedant, ita illis contra authenticam hujus testimonii veritatem arguere lubet.

Dissert. de lapsu Marcell. Art. 3.

I. Justinus Martyr adversus Tryphonem, Clemens Alexandrinus, Origenes, aliique primorum sæculorum Patres adversus Judæos, imò & contra gentiles disputantes non adhibuerunt unquam hoc testimonium Josephi, imò de hoc altissimum apud illos est silentium.

Phot. Biblioth. cod. 76. & 238.

Photius author antiquus, & doctissimus Josephi libros recenset, & sum-

sumam eorundē refert, quin tamē ullam hujus testimonii percelebris mentionem ingerat; non igitur autographum, sed supposititium hoc testimonium de Jesu Christo est, quod Flavio Josepho tribuitur.

Huet. Dem.
Evang. prop.
3.

Non est equidem mihi animus in præsenti inquirere, quid roboris, ac momenti Argumentum negativum ex veterum silentio petitum habeat, quod alibi commodius, & uberius discutiemus; id nihilominus tamen non video, quibus machinis exinde, quod aliqui ex Patribus, & antiquis Ecclesiasticis scriptoribus contra gentiles, aut Hebræos hoc testimonium non adduxerint, id quoque non extitisse. Si enim extitisset nunquam, qua fide Eusebius, qua ratione Hieronymus, quibus certē inter Patres, & Ecclesiasticos scriptores non infima debentur subsellia, tanta cum fiducia illud allegassent? Et verò sanè mirum non est, ut advertit Huetius, quosdam ex antiquis Patribus hoc testimonium Josephi non adhibuisse, eò quod fors talia exemplaria Josephi mendosa, & corrupta habuerint, in quibus dictum testimonium non existit, utpote, quod Judæi perfidi ex odio erga Christum scriptis Josephi abstulerant. Neque ulla erat necessitas Patribus antiquis contra Judæos, aut gentiles hoc adhibendi testimonium: nam imprimis, quod Justinum Martyrem concernit, hujus cum Tryphone concertatio non fuit, an Jesus extiterit, atque miracula patraverit? hoc enim aliunde fatebatur; sed an illi divini honores deberentur, cultusque patriæ controvertebatur, ad quod probandum non profuisset dictum Josephi testimonium. Justinus præterea contra Tryphonem ad Oracula Prophetarum solum provocabat, non ergo conveniens erat, ut Josephi de Jesu Nazareno adhiberet testimoniū Clementi Alexandrino, aliisque Patribus: insuper ad propositum non erat, testimonium hoc producere contra Judæos controvertentes solum tunc temporis Missionem, ac divinitatem Christi.

Photium quod concernit, ille solum substantiam historiæ de antiquitatibus Judaicis ex Josepho colligere voluit, nequaquam autem fusam, accuratamque de omnibus notitiam dare, quod vel exinde constat, quod etiam 14. libros priores Archaeologiæ prætermiserit, quod tamen præterea nullus negabit esse Authenticos. Accedit,

cedit, quòd Photius iisdem planè verbis de Christo loquatur, quibus in laudato testimonio Josephus. Videtur itaque hoc ipsum ex Josepho excerptum, hinc dici non potest, quod Photius hoc testimonium silentio præterierit; Neque obest, quod pro illo Josephum non citaverit: nam etiam de Jacobo refert, quòd hujus neci à populo fuerit tributa everfio urbis, non allegando pro hoc asserto Josephum, quod tamen ex eodem excerpterat, cùm hic solus traderet ob mortem Jacobi urbis excidium contigisse.

II. Nemo discrepat (ait Auctor Bibliothecæ Criticæ) **Histori-** Biblioth.
Crit. tom. 2.
c. 2. cum hunc Judæum in Religione Patrum suorum ad mortem usque perseverasse, atque à secta Phariseorum fuisse, qui Jesu Christo, & Joanni Baptistæ semper adversati sunt. Quis autem sibi persuadeat, hujus Ingenii Scriptorem ea dixisse, quæ in contextu illius testimonii continentur? qui fieri potuit eum cognovisse Jesum Christum, hunc surrexisse à mortuis, ut Prophetæ prædixerant, sicut alia prodigia ab ipso perpetrata? quis credat hīs omnibūs eum implēsse historiam suam, quin ut Christianus, & Evangelii sectator loqueretur? inde itaque colligunt Critici testimonium hoc Josephi supposititium esse.

Verùm animadvertendum est Josephum, quamvis esset Judæus sectæ suæ studiosissimus & Christianis infensissimus, nihilo tamen fecius summo Ingenio præstitisse, atque ut illum appellat S. Hieronymus Titum Livium Græcorum fuisse, cujus Scripta, & Indoles illi præ cæteris Judæis excellere fecerunt, quique historiæ suæ elegantia sinceritatem, & fidelitatem sociavit. Quapropter Suidas tribuit Josepho loco propriæ nomenclaturæ titulum *Amatoris Veritatis*; denique eruditissimus erat in lege Mosaica, & singulari studio sacris litteris animum adjecerat. Quæ omnia simul sumpta si ritè perpendantur, tantum abest, ut credamus verosimile non esse Josephum tam manifestum Christo dedisse testimonium, ut potius inde oppositum colligere possimus. Hieron. de
Vir. Illust. c.
13.
Euseb. Hist.
l. 3. c. 9.
Suid. in Jo-
seph.

Potuitne Josephus, quin fidem historicam labefactaret, tanta, tamque vulgata, quæ in Jesu Nazareno fuere adimpleta, & ab ipso patrata silentio præterire? potuitne Josephum in sacris litteris eru-

Huet. Dem.
Evang. prop.
9. c. 25. num.
5. Theodor.
in fine com-
ment.

ditissimum latere veteris testamenti Prophetias omnes in Jesu Nazareno fuisse adimpletas ? præsertim cum Judæi tempore Augusti præstolarentur Messiam, ipsique Gentiles aliquam de eo habuerint notitiam, ut eruditè probat Huetius : *Hinc Theodoretus de Josepho Christianam quidem prædicationem non admisit, veritatem tamen occultare non sustinuit.*

Gregor. Di-
al. 1. 3. c. 31.

An non teste S. Gregorio Magno veram esse Catholicam Religionem agnovit Leovigildus Visi-Gothorum Rex ! hanc tamen non suscepit, sed Arianis suis erroribus est immortalis ? *Nam quia vera esset Catholica Fides, agnovit. --- Leandro Episcopo, quem prius vehementer afflixerat, Recaredum filium suum, quem in sua hæresi relinquebat, commendare curavit, ut in ipso quoque talia faceret, qualia & in fratre suis exhortationibus fecisset.*

Huet. Dem.
Evang. prop.
3.

Neque in proximis sæculis exempla hujus rei desunt. Blondellus è protestantium castris Calvinæ assecla fuit, & in illa secta extremum quoque diem obiit, nihilominus testimonium veritati perhibuit, & illud quod hæretici de Joanna Papissa referunt, fabulam esse apertè commonstravit, etiamsi id sectæ suæ præjudicasset.

Huetius testatur Tanaquillum Fabrum, ætate maturiorem, & consilio in sinum Catholicæ Ecclesiæ redire rursus, & agniti errorem ejurare gestivisse, quemadmodum paucis ante obitum suum annis pro candore suo litteris ad ipsum datis significaverat. Siquis ergo probaturus epistolæ hujus falsitatem ita ratiocinaretur : Faber Salamuriensis Minister erat studiosissimus præjudiciorum, & in errore Calvinæ pertinax, qui Romanam Ecclesiam impugnaverat, atque in secta sua diem obiit. Incredibile ergo est, imò absurdum, eum hanc scripsisse Epistolam, ac veritati Religionis Catholicæ Insigne hoc perhibuisse.

Aliud itaque est veritatem agnoscere, aliud illam amplecti, illud intellectus est, hoc voluntatis, quamvis itaque Josephus Christum ut verum agnoverit Messiam, fidem tamen & Evangelium Christi non est amplexus.

Orig. in
comment. in
Matth. & lib.
1. contra
Cels.

III. Origenes conceptis, ac clarissimis verbis negat Josephum agnovisse Christum dicens : *Et verò mirabile est, cum Jesum Christum*
non

non agnosceret esse Messiam, nihilominus tale Justitiæ Testimonium Jacobo dederat. Econtra verò in hoc testimonio dicitur aperte: hic erat Christus. Origenis igitur testimonio falsum, & supposititium hoc est, quod Flavio Josepho tribuitur de Christo testimonium.

Aliqui ut Originem cum Josepho conciliarent, voluerunt in testimonio Josephi subintelligi: λεγόμενος dicebatur: ita ut sensus sit, & hic dicebatur esse Christus. Sed nescio, quo fundamento hæc addantur, præsertim, cùm probatum sit Josephum Jesum Nazarenum ut verum Messiam agnovisse; alia magis fundata superest ratio Origenem cum Josepho conciliandi; vult itaque loco citato Origenes, rem esse admirandam, Josephum quamvis Jesu Christi doctrinæ non assentiretur, illustre Jacobi justitiæ dedisse testimonium, fieri enim non potest historicum hunc laude afficere S. Jacobum tanquam hominem justum & sanctissimum, quin simul agnosceret talem fuisse ejus Magistrum. Admiratio itaque Origenis sita est in eo, quod Josephus, cùm non esset discipulus Jesu Christi, & Religionem suam minimè deseruisset, tam celebre testimonium Jesu Christo reddat, cùm declarat hominem ea sanctitate, qua erat Jacobus, illius se discipulum profiteri.

Habet hæc expositio fundamentum in ipsis Origenis verbis, quæ græcè ita habent ὁ κατὰ θεὸν ᾠκισμένος εἶναι χριστὸν, cùm non suscepisset Christum: suscipere Christum est amplecti Religionem ejus: cognoscere autem est scire, quinam sit, atque de eo aliquam æstimationem habere: Josephus itaque testimonium potuit reddere Justitiæ Jacobi, quin esset discipulus Christi, sed non poterat tot eum laudibus celebrare, nisi cognovisset Jesum Christum esse Messiam, cujus discipulus erat Jacobus.

IV. Arguunt adversarii ex insufficienti connexionione hujus testimonii cum antecedentibus, & consequentibus: nihil (inquit Author Bibliothecæ Criticæ) tam malè constitutum est, quam locus hic, si consideres, ubinam situs sit: - ordinem namque narrationis Josephi interfecat, idque eo magis, quo ea, quæ sequuntur hoc eodem modo incipiunt: *contigit eodem tempore infortunium aliud.*

Tom. 2. c. 2.

Sed nulla est textus dissonantia, nulla historicæ connexionis jactura,

Ætura; quàm optimè enim eo in loco Josephus de Christo sermonem instituit, ubi de Pilato, qui Jesum innocentem Judæis instigantibus damnavit, loquitur, an non ergo ex re ipsa quasi nascitur testimonium de Jesu? Josephus præterea in texenda sua historia non rerum, sed temporum sequitur seriem, & proinde sæpè res disparatas, ac diversas in unum, idemque caput refert: postulabat autem ordo temporum, exigebant id circumstantiæ, ut de Christo mentionem faceret, nam occasione Christi frequentes inter Pharisæos, & alios Judæos turbæ sunt exortæ, post ejus mortem genti perfidæ quàm plurima mala contigerunt, historica itaque deposcebat fides, ut horum Originem patefaceret. Hinc quam accommodatissimè Josephus eo loci narrationem illam collocaverat. cum addit: *contigit eodem tempore infortunium aliud, quod Judæos perturbaverat.*

V. Id quod in dicto testimonio legitur plurimos è gentilibus ad Christum confluxisse, videtur veritati repugnare, nam ex sacris Scripturis constat de Ethnicis non nisi unam, aut alteram mulierem Chananæam, & Samaritanam Christo adhæsisse. Adeoque hoc testimonium indignum est Flavio Josepho.

Orig. 1. 2.
contra Celf.
Joann. 12. v.
29.

Sed nihil hîc contra veritatis leges peccatum est; Josephus enim respexit ad illam ætatem, qua vivebat, annum scilicet post Christum ferè 96. quo tempore sanè jam magna multitudo gentium ad Christum adducta fuerat. Imò & Christo adhuc vivente, nunquid enim ad ejus fidem Centurio, & Samaritani conversi sunt? nunquid multi ex Gentibus ad eum venerunt, ut illum viderent? sicut legitur Joannis 12. v. 20. unde Origenes ita loquitur: *Quomodo Judæorum Pontifices Seniores, & Scribæ invidentes ei commoti sunt contra eum, nisi quia turbas persuasas trahebat post se. Ecce mundus totus post eum abit.*

VI. In hoc testimonio, si verum esset & genuinum, dubitaret Josephus an Christus J. N. homo sit dicendus: si tamen virum illum oportet dicere: signum est igitur, inquiunt Critici, hoc testimonium ab alio, & quidem homine Christiano fuisse scriptis Josephi infer-tum, Judæi enim agnovêrunt Messiam venturum ut purum hominem, nec Divinitatem ei tribuebant. Sed

Sed ignoro sanè , qua ratione deducant Josephum , si ita locutus fuisset , Divinitatem Christi agnovisse , eodem enim ferè modò , ut supra memini , de Moyse , eodem modo de Josue fuit locutus , quin ullò modò illis Divinitatem tribueret. Etsi Josephus Christo ut vero Messia à se agnito divinitatem tribuisset , quid inde absurdi ? quid contra hujus testimonii veritatem inferri posset , testis enim est S. Epiphanius Judæos multos credidisse Messiam esse Filium Dei. Huetius quoque validissimis rationibus probat Judæos antiquos , quibus adjungere possumus nonnullos Rabbinos recentiores cognovisse ex lectione veteris testamenti Messia Divinitatem. Sunt namque ipsa tot Scripturarum loca , ex quibus facile est conjicere Messiam promissum esse Filium Dei , ut mirum esset Doctores legis & Josephum id ignorasse.

Huet. dem.
Evang. prop.
9.

VII. Josephus de Bello Judaico , omnia , quæ à Prophetis prædicta sunt de Messia vult esse completa in Vespasiano ; Jesum itaque N. nullo modo tanquam verum Messiam agnovit , adeoque & supposititium est illud testimonium.

Verùm neque hoc nos urget , sive enim Josephus Vespasianum Messiam fuisse crediderit , sive hoc de illo solùm scripserit , ut eum sibi adulatoria devinceret laudatione , nihil nostrâ refert. Fatemur enim Josephum nunquam fidem , & Evangelium Christi suscepisse , & de Jesu Nazareno celebrasse ea , quæ spectatis rerum circumstantiis non potuerat silentio præterire. Josephus dum Christum laudat , facta refert : scilicet , legem , miracula , & discipulos illius , hæc ad historiam spectant. Quod autem Vespasianum velut Messiam de prædicaverit , id certò per assentationem factum fuisse censendum est. Nam quis de Josepho vel suspicari posset , eundem sibi persuasum habuisse omnia veteris testamenti Vaticinia in Vespasiano fuisse adimpleta. Atque ex his manifestum erit opinor , non esse tanti momenti adversariorum argumenta , ut à veteri traditione , & Patrum , ac universalis Ecclesiæ consensu unanimi recedamus.

CONCLUSIONES

Ex

Univerſa Theologia Scholaſtica ſelectæ.

- I. Hujus Propositionis : *Deus exiſtit* , veritas objectiva eſt quidem nota per ſe quoad ſe, non tamen quoad nos viatores.
- II. Exiſtentia Dei neque à priori metaphyſico . neque quaſi à priori , aut ſimultaneo poteſt demonſtrari.
- III. Eſſentia Dei phyſica propriè , ac theologicè accepta , ſeu prout eſt communis omnibus Tribus Perſonis , neque in prædicatis relativis ad intra , neque in prædicatis relativis ad extra , ſeu contingentibus , qualia ſunt Prædicata Dei libera , ſed in ſolis , ac omnibus prædicatis abſolutis & neceſſariis.
- IV. Eſſentia verò metaphyſica Dei non in Aſeitate in ſenſu proprio intellecta , vel in intellectivo , ſive radicali , ſive formali puriſſimo , ſed in ente ſimpliciter , ſeu in plenitudine eſſendi conſiſtit.
- V. Deus eſt eſſentialiter unus , immenſus , æternus , omniſcius , ac in omni perfectionis genere , infinitè perfectus : hæ tamen perfectiones divinæ per conſequentias legitimas , ac immediatas non ex Aſeitate , ſed ente ſimpliciter deducuntur.
- VI. Neque Lumen gloriæ , neque intellectus ſe ſolo eſt tota ratio agendi , & producendi viſionem Beatificam , ſed complexum ex virtute obedienciali elevata , & Comprincipio ſupernaturali elevante.
- VII. Influxus effectivus luminis gloriæ in viſionem Beatificam ſuppleri poteſt per aſſiſtentiam Dei extrinſecam.
- VIII. Intellectus perfectior cum æquali lumine gloriæ non producit viſionem perfectiorem.
- IX. Implicat Deum comprehendere ab ullo intellectu creato ,
- X. Ille verò , qui intuitivè videret omnia , quæ ſunt formaliter , ac eminenter in Deo , Deum tamen non comprehenderet.
- XI. Abſolutè loquendo poſſibilis eſt viſio Dei intuitiva præciſiva , ita ut eſſentia videri poſſit intuitivè ſinè perſonalitatibus , & una Perſona ſinè altera.
- XII. Quamvis Creaturæ poſſibiles à Deo per ſcientiam ſimplicis intelligentiæ cognoſcantur in ſemetipſo , ſeu in ſua omnipotentia tamquam poſſibilitate omnium poſſibilium extrinſeca, nihilominus tamen per eandem indiviſibilem cognitionem immediatè cognoſcuntur in ſemetipſis tamquam poſſibilitate intrinſeca.
- XIII. Datur in Deo ſcientia viſionis , per quam ab æterno infallibiliter , & certiffimè cognoſcit quævis contingentia non tantum actu exiſtentia , ſed etiam abſolutè futura , quæ infallibilis præſcientia divina non tollit contingentiam , & libertatem actuum futurorum liberorum.
- XIV. Contingentia abſolutè futura , & actus etiam noſtros liberos abſolutè futuros Deus non videt in præſentialitate quadam phyſica , quam habere dicuntur , cum & in æternitate Dei tamquam meſura extrinſeca , & aliena;
- XV. Neque etiam per eandem ſcientiam videt , aut ſalva libertate humana videre poteſt abſolutè futura in decreto Thomiſtico phyſicè prædeterminante , aut Scotiſtico condeterminante.
- XVI. Sed videt illa immediatè in ſeipſis, ita , ut ratio formalis intentionaliter motiva , ac determinativa futura libera infallibiliter cognoſcendi ſit futuritio eorum formalis intrinſeca.
- XVII. Scientia viſionis non eſt cauſa rerum.

XVIII.

- XVIII.** Deus videt certò , & infallibiliter conditionatè futura libera , non tamen aptum illa cognoscendi medium est ; Decretum sive prædeterminans , sive condeterminans subjectivè absolutum , & objectivè conditionatum.
- XIX.** Sed futura conditionata nobis libera cognoscuntur à Deo immediatè in seipsis , & hæc sunt determinativum objectivum , & extrinsecum scientiæ conditionatæ.
- XX.** Adeoque in Deo est admittenda SCIENTIA conditionatorum creaturis liberorum independens ab omni Decreto absoluto actuali , & exercitè tali , quæ jure vocatur MEDIA inter scientiam simplicis intelligentiæ , & visionis.
- XXI.** Deus non tantum certò , & infallibiliter cognoscit Decreta sua libera conditionata , sub conditione sibi soli libera , sed etiam illa , quæ habent pro hypotesi scientiam mediam directam.
- XXII.** In Deo itaque admittenda est præter SCIENTIAM MEDIAM directam , etiam REFLEXA , quarum neutra præjudicat libertati divinæ , aut humanæ.
- XXIII.** Actus divini liberi , ac contingentes sunt Deo adæquatè intrinseci , & actui voluntatis , & intellectus necessario solum superaddunt terminationem contingentem antecederet defectibilem , realiter quidem cum actu necessario identificatam , sed tamen virtualiter distinctam.
- XXIV.** Implicat prædefinitio actus liberi , quæ sit independens à scientia media in essendo , etsi dicatur ab illa dependens in operando.
- XXV.** Prædefinitio tamen efficax , eaque formalis dependens à scientia media , eamque tum in essendo , tum in operando consequens non repugnat cum libertate actus prædefiniti.
- XXVI.** Deus prælucente scientia simplicis intelligentiæ , & media directâ probabilius omnia contingentia decernit simul absque ulla vera successione signorum , aut Decretorum.
- XXVII.** Scientia visionis non est directiva decreti Prædestinationis , sed Deus dirigente sola scientia simplicis , intelligentiæ , & media decernit gratiam , merita , & gloriam per merita obtinendam.
- XXVIII.** Mysterium SS. Trinitatis ratione naturali non est cognoscibile.
- XXIX.** Neque inter Essentiam divinam , & attributa , aut illam inter , & relationes admittenda est distinctio ex natura rei formalis.
- XXX.** De essentia , & relationibus divinis verificantur prædicata contradictoria independentem ab omni operatione intellectus.
- XXXI.** Quæ ut absque contradictione salventur admittenda est distinctio virtualis intrinseca major
- XXXII.** Spiritus S. si ex hypotesi impossibili non procederet à filio , ab illo quoque realiter non distingueretur.
- XXXIII.** Exercita Angelorum existentia , licet naturali ratione valdè probabiliter suadeatur , seclusa tamen omni revelatione divina evidenter demonstrari nequit.
- XXXIV.** Locutio Angelorum fit per directionem conceptus unius ad alterum , supposita cessione juris ad secretum tanquam conditione.
- XXXV.** Essentia Beatitudinis formalis constitutivè importat nec solam visionem intuitivam , nec solum amorem fruitivum , sed utrumque simul unacum reflexa certitudine de utriusque perpetuitate.
- XXXVI.** Intellectus Beatorum clarè , & intuitivè videns Deum non tantum quoad speciem , sed etiam quoad exercitium necessitatur ad amandum Deum.
- XXXVII.** Ex qua felici necessitate oritur impeccabilitas proveniens non tantum ab extrinseca Dei voluntate Beatum à peccato præservantis , sed ex ipsa Beatitudinis perfectæ natura , adeoque Beati fiunt impeccabiles ab intrinseco.
- XXXVIII.** Voluntas vi libertatis suæ potest inter bona æqualia eligere alterutrum , inter inæqualia verò etiam minus bonum.
- XXXIX.** Licet moraliter loquendo non sit possibilis pura omissio libera sine omni actu , qui illam vel antecedit , vel concomitetur , physica tamen illius repugnantia efficaciter ostendi non potest.
- XL.** Non tantum in specie , sed etiam in individuo dari posse actum indifferentem defendimus

- XLI.** Hoc principium : *melior est conditio possidentis* non tantum valet in materia Justitiæ , sed etiam aliarum virtutum, adeoque nulla datur lex amplectendi sententiam tutiorem.
- XLII.** In concursu quoque sententiæ probabilioris , & probabilis licet amplecti sententiam verè theologicè probabilem libertati faventem , licet minùs tutam.
- XLIII.** Ratio formalis constitutiva peccati commissionis formaliter consistit in positivo.
- XLIV.** Peccatum Adami fuit moraliter posterorum dependenter à pacto.
- XLV.** Nobis strictè moraliter certum est B. virginem à labe originali fuisse immunem.
- XLVI.** Et probabilius neque debitum proximum habuisse illam contrahendi.
- XLVII.** Gratia non est efficax adæquatè ab intrinseco , nec physicè prædeterminans.
- XLVIII.** Neque ejusdem efficacia habetur per Decretum condeterminans.
- XLIX.** Gratia itaque efficax specificativè sumpta consistit in auxilio supernaturali entitativè in-
differenti ad consensum , & dissensum , ac proin quoad rectum non differt à gratia sufficiente.
- L.** Gratia verò efficax reduplicativè sumpta præcisè qua talis formaliter , & adæquatè habetur per entitatem auxilii indifferentis , & consensum per scientiam mediam prævisum.
- LI.** Eadem gratia efficax quatenus est instrumentum proximè aptum , ut Deus per eandem obtineat consensum absolutum voluntatis creatæ partialiter constituitur per scientiam mediam de consensu sub hypotesi talis auxilii.
- LII.** In ratione verò specialis Beneficii ponitur per decretum prædefinitivum dependens à scientia media , quo Deus confert auxilium prævisum efficax.
- LIII.** Moraliter quidem impossibile est , ut aliqua creatura videatur consensura , aut dissensura omnibus auxiliis.
- LIV.** Nihil tamen metaphysicè repugnans exinde argui posse nobis videtur , si ita consensura , aut dissensura prævideretur.
- LV.** Objectum formale fidei divinæ adæquatè habetur per summam veritatem Dei in cognoscendo , & veracitatem in loquendo.
- LVI.** Ex præmissa una , quæ est de fide , & altera moraliter certa , potest deduci conclusio , quæ sit de fide , si Deus veritatem minoris in complementum suæ locutionis assummat.
- LVII.** Fide divina credibile est BENEDICTUM XIV. esse legitimum Pontificem, & Christi Vicariū.
- LVIII.** Creatura potest , & defacto obligatur Deo ex titulo Justitiæ commutativæ.
- LIX.** Ex eodem titulo Deum quoque obligari posse creaturæ nullam dicit repugnantiam.
- LX.** Clerici sunt Domini reddituum Beneficialium superfluum.
- LXI.** Quos proin in pias causas ex titulo Justitiæ erogare non tenentur , sed ex præcepto duntaxat Ecclesiastico.
- LXII.** Judici in causis criminalibus majoribus non licet condemnare illum , quem privatâ certâ tamen notitiâ novit innocentem , etsi secundum allegata , & probata censeatur nocens.
- LXIII.** Incarnationis possibilitas nequit ratione naturali positiva independenter à revelatione demonstrari, imò nec probabiliter cognosci absque intuitu ad revelationem, & motiva credibilitatis.
- LXIV.** Nequit tamen ulla ratione demonstrari incarnationem esse impossibilem.
- LXV.** Deo incarnatio fuit summe conveniens ad manifestanda optimo modo sua attributa.
- LXVI.** Convenientissimum quoque fuit Humanitati assumptæ , toti universo , & præcipuè homini lapso , ut verbum divinum fieret homo.
- LXVII.** Deus absolutè non fuit necessitatus ad incarnationem.
- LXVIII.** Nec ex suppositione mundi conditi , aut quod homines , & Angeli ad statum supernaturalem sint elevati , nec ex suppositione hominis lapsi.
- LXIX.** Pura creatura quantavis instructa gratia pro peccato mortali de condigno satisfacere non potest.
- LXX.** Nec pro peccato veniali proprie , & directe.
- LXXI.** Hinc incarnatio fuit necessaria ex suppositione condignæ satisfactionis ab homine præstandæ.

- LXXII.** Peccatum mortale non est simpliciter infinitum nec in ratione malitiæ , nec in ratione æffensæ.
- LXXIII.** Finis proximus , & motivum sine quo non incarnationis est redemptio generis humani.
- LXXIV.** Hinc Christus Adamo non peccante non venisset.
- LXXV.** Quo tamen non obstante Christus ut redemptor reparativus non tantum potuit, sed etiam in moderna providentia probabilius absolute prædefinitus fuit ante peccatum Adami absolute prævisum citra omne præjudicium sanctitatis divinæ , & libertatis creatæ.
- LXXVI.** Satisfactio Christi non tantum fuit condigna , sed etiam superabundans.
- LXXVII.** Hancque condignitatem non ab extrinseco Dei acceptantis favore , sed ab intrinseco habuit.
- LXXVIII.** Eadem sufficienter fuit ad alterum , & cæteras omnes conditiones ad rigorosam Justitiam requisitas adimplevit.
- LXIX.** Hinc Christus satisfecit ex rigore Justitiæ.
- LXXX.** Valor Personalis meritorum Christi est formaliter ipsa dignitas verbi.
- LXXXI.** Et ideo sunt secundum eundem valorem simpliciter infinita.
- LXXXII.** Unio hypostatica est distincta ab extremis, intima præsentia, & toto actu primo proximo.
- LXXXIII.** Quæ est entitas modalis substantialis , supernaturalis , unica , sed divisibilis.
- LXXXIV.** Substantialis sanctitas verbi communicat humanitati suum effectum formalem , quin eundem communicent alia attributa , ut immensitas , omnipotentia , æternitas.
- LXXXV.** Eadem humanitas est impeccabilis ab intrinseco.
- LXXXVI.** Christus libere mortuus est tam quoad substantiam , quam quoad circumstantias.
- LXXXVII.** Habuit quidem præceptum moriendi, hoc tamen non fuit cominatorium pænæ , & culpæ.
- LXXXVIII.** Sed erat paternum duntaxat , cum quo Christi libertas , ac impeccabilitas bene combinatur.
- LXXXIX.** Sacramentum Eucharistiæ sumptum sub utraque specie probabilius causat majorem gratiam , quam sumptum sub una tantum.
- XC.** In Missæ sacrificio vi verborum consecrationis aqua immediate convertitur in sanguinem.
- XCI.** Nulla datur obligatio peccata negative dubia exponendi in confessione.
- XCII.** Idem esto judicium de circumstantiis intra eandem speciem notabiliter aggravantibus.
- XCIII.** Attritio concepta ex metu gehennæ , spe æternæ Beatitudinis , aut ex motivo turpitudinis peccati , quæ est honesta , ac supernaturalis ,
- XCIV.** Est sufficiens ad Sacramentum pænitiæ , & in illa ad justificationem , non tantum remote , sed proxime disponit.
- XCV.** Contritio perfecta , ut extra Sacramentum justificet , debet procedere ex motivo Charitatis , ita ut dolor elicitus ex motivo aliarum virtutum extra Sacramentum non sufficiat ad justificationem.
- XCVI.** Quæ tamen non debet esse intensive , sed tantum appretiative summa.
- XCVII.** Non datur obligatio gravis per se loquendo independenter ab aliis circumstantiis per accidens urgentibus agendi statim pænitentiam post commissum peccatum.
- XCVIII.** In praxi probabilius moribundus non tantum potest , sed etiam debet absolvi , etiam si nullum amplius pænitiæ signum dare possit , nisi certum adsit indispositionis signum.
- XCIX.** Sacramentum pænitiæ nequit esse validum , & informe.
- C.** Essentia formæ absolutoriæ consistit in his verbis. *absolvo te.*

F I N I S.

[The page contains faint, illegible text from the reverse side of the leaf.]

21117

Schenck, Gabriel Maria,

Dissertationes ... de vaticinio Jacobi, Gen. 49, septuaginta hebdomadibus
Danielis, c. 9.

Campidona 1748

4 Diss. 3500,25

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10966724-0

VD18 15211193-001